NATIONAL LIBRARY
MAY 19 1972
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

1-(24); 10(parts); 14; 15; X
B101/A/16/14

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephone 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

11. N-RS. TREŠDIENA, 1972. G. 8.. MARTS 22. GADS

WEDNESDAY, MARCH 8, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

LNAK padomes sesija sanāca 4. un 5. martā Latviešu namā Toronto. Sesijā ar referātiem un pārskatiem piedalījās arī ASV latviešu pārstāvji. Uzņēmumā 1. rindā no kreisās: māc. Ā. Čops, T. Kronbergs, E. Krūka, V. Upeslācis, A. Rāviņš, M. Sausiņa, archib. A. Lūsis un I. Šmite; 2. rindā — J. Mežaks, G. Liepiņš, K. Tannis, M. Jonāne, O. Ieviņš, Dr. A. Šteins, B. Senkēviča, I. Alksnis, māc. A. Voitkus, H. Vilks, A. Zaķis, Dr. E. Upenieks, V. Miklašēvics un K. Kuzulis (no ASV); 3. rindā — A. Budrēvics, R. Norītis, V. Kaļiņš, J. Grodnis, J. Skrastiņš, V. Liepiņš, Z. Miezītis, A. Kazāks un O. Zvirgzdgrauds; aizmugurē — Dr. V. Gulēns, B. Šmita-Kalēja, O. Grebže, Dr. L. Lukss, Ž. Šmits, A. Joma, P. Treiers, prof. A. Dreimanis, A. Sproģis un A. Svenne. No ASV viesiem nav klāt U. Grava un Dr. V. Muižnieks. Apakšējā uzņēmumā: daļa LNAK padomes locekļu darbā.
Foto: J. Līgers

Pirmais simts LNAK mūža dalībnieku

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PADOMES SESIJA TORONTO 4. UN 5. MARTĀ

„Šai sesijai ir divi galvenie uzdevumi, pirmkārt, atskatīties uz padarīto darbu un otrkārt, iztirzāt nākotnē darāmo," teica LNAK padomes prezidija priekšsēdis V. Upeslācis, atklājot kārtējo padomes sesiju, kas Toronto latviešu namā turpinājās divas dienas. Savas uzrunas turpinājumā V. Upeslācis norādīja, ka pašreizējais laiks un starptautiskais stāvoklis ir ļoti grūts un sarežģīts. Mūsu nacionālā darba līdzšinējās metodes ne vienmēr bijušas pietiekami iedarbīgas, tādēļ mums jāmeklē arī jauni ceļi, kas mūsu vārdiem liktu skanēt skaļāk un dzirdamāk.

Liekas, šim aicinājumam padomes locekļi šoreiz sekoja ar lielāku dedzību nekā iepriekšējos gados, jo visos iztirzājamos jautājumos debates bija sevišķi spraigas, tomēr vienmēr paliekot lietderības un mērķtiecības robežās. Bez tam padome veica vēl arī trešo uzdevumu, izraugot amatpersonas tiešo darbu veikšanai. Par valdes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo Tālivaldi Kronbergu ar 34 balsīm, pret balsojot 2 un atturoties 3. No 49 padomes locekļiem sesijas pirmajā dienā piedalījās 40, bet otrā dienā bija ieradušies 35 padomes locekļi. Valdē no līdzšinējiem ievēlēja I. Alksni ar 34 balsīm, J. Mežaku 31, E. Upenieku — 30, V. Liepiņu — 28, K. Tanni — 27 un J. Skrastiņu — 21, bet no jauna G. Suksi — 28 un A. Šteiņu ar 26 balsīm. Kandidātos palika G. Liepiņš un A. Zaķis. Jaunajā valdē divi (K. Tannis un G. Suksе) ievēlēti ārpus padomes, kas ir maksimālais skaits, kāds paredzēts LNAK statūtos. Revīzijas komisijā ievēlēja līdzšinējos J. Grodni (33) un O. Grebži (29), no jauna Birutu Senkēviču (21), bet kandidātos J. Treieru.

Saskaņā ar statūtiem LNAK padomes sesijas vada prezidijs, kurā par priekšsēdi darbojas V. Upeslācis, viņa vietnieki E. Krūka un A. Rāviņš, sekretāre Ilze Šmita un viņas vietniece M Sausiņa Par balsu skaitītājiem ievēlēja V Miklašēvicu, E. Sproģi un A. Zaķi, bet rezolūciju Grodni, Ā. Šteiņu un O. Grebni un V. Liepiņu. Mandātu komisijas pienākumus uzdeva līdzšinējai revīzijas komisijai (J. Grodnis, Ā. Šteins un O. Grebže). Tā konstatēja, ka no vēlētiem 30 padomes locekļiem sesijā piedalās 27, bet no organizāciju deleģētiem 19 padomes locekļiem ieradušies 13. No jauna par padomes locekli apstiprināja P. Treieru, ko deleģē Niagaras latvieši.

Padomes sesijas darbu 4. martā ar svētbrīdi ievadīja māc. A. Voitkus no Montrealas, kas ir arī LNAK padomes loceklis. Savai svētrunai viņš bija izvēlējies apustuļa Pāvila vēstuli korintiešiem, kurā viņš tos mudina: „Esiet stipri un stāviet

(Turpinājums 24. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

11. N.RS. TREŠDIENA, 1972. G. 8.. MARTS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

ETHNIC PRESS ASSOCIATION OF CANADA 1970-1971

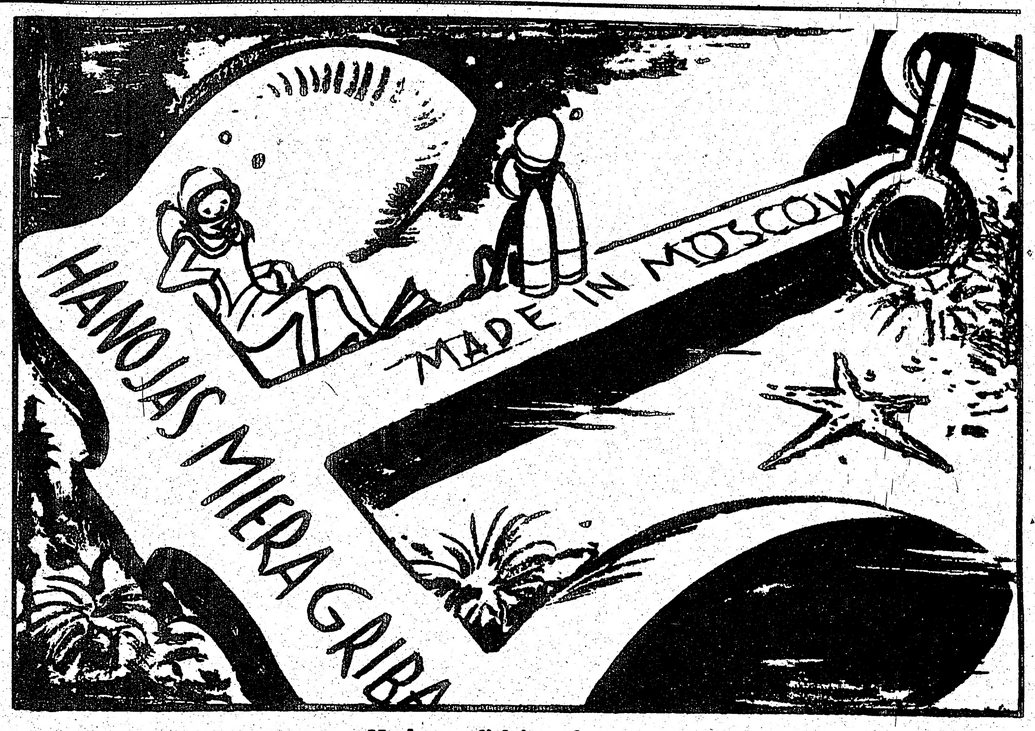

Maskavas lielais enkurs

Voldemārs Korsts

Senātors Fulbraits iepriecina Maskavu

Kā zināms, kreisā spārna demokratu liberālo senātoru rīcības dēļ vēl arvien ACEN (Apspiesto Eiropas tautu asembleja) ir bez līdzekļiem operātīvo izdevumu segšanai, lai gan ar prezidenta Niksona rīkojumu ir nodrošinātas ACEN vadītāju darbinieku algas. Aprindas, kuŗu intereses ir diametriāli pretējas mūsu nacionālpolītiskiem mērķiem un cīnai par Latvijas brīvību, netieši liek saprast, ka ACEN līdzekļu trūkums ir priekšspēle prezidenta Niksona braucienam uz Maskavu.

Fakti rāda, ka prezidents Niksons jo skaidri izprot krievu imperiālistu mērķus un ir vairākkārt deklarējis, ka nekādā gadījumā nelīgs līgumus uz citu tautu un nāciju rēķina. Republikāņu nostāju Baltijas valstu jautājumā skaidri pateicis republikāņu centrālkomitejas priekšsēdis senātors Dole. AN sēdēs visai pasaulei to atgādina prezidenta ieceltais sūtnis tautas vietnieku nama delegāts Edvards Dervinskis, norādot ne tikai uz krievu imperiālistiskām tieksmēm, bet arī genocīdu Baltijas valstīs. Kā Republikāņu nacionālitāšu daļas politiskās komisijas priekšsēdis, kas piedalās arī Republikāņu partijas platformas izstrādāšanā, nešaubos, ka prezidents nav mainījis savus uzskatus komūnisma jautājumā un ka republikāņu partija atbalsta mūsu deklarāciju.

Krievu imperiālisms un komūnisma mērķi atklāti jāpierāda visai pasaulei, lai tas maksātu ko maksādams. To atklātā runā apliecināja arī prezidenta speciālpadomnieks politiskos jautājumos Harijs Dents, un to ikvienam var apliecināt republikāņu nacionālitāšu padomes priekšsēdis — ungāru brīvības cīnītājs Laslo Paštore. Pirms dažām dienām mani līdz ar rep. Edvardu Dervinski Vācijas televīzija aicināja uz paskaidrojumiem, kur rep. Dervinskis jo sevišķi uzsvēra, ka valdība un republikāņi atzīst un atzinīgi novērtē Amerikas nacionālitāšu grupu darbību vispārējās brīvības labā.

Zinot faktus, bet neņemot vērā atsevišķu sarūgtinātu personu uzskatus, nav pareizi sludināt, ka mūs neviens neuzklausa un ka ir lieki darboties politiskajā laukā; vienīgi, ko mēs varot darīt, ir rīkot balles un kopt mūsu kultūru! Nav šaubu, ka mums jāpieliek visi spēki mūsu kultūras saglabāšanai un jaunatnes latviskai audzināšanai. Šis darbs izveidojams un turpināms, netaupot ne līdzekļu, ne arī mūsu kopējās enerģijas, bet ir laiks apzināties, ka sludināt nevarību, teikt, ka mūsu politiskai un ideoloģiskai darbībai nav nozīmes un mums jādarbojas tikai kultūras laukā, ir patiesi bīstama parādība. Šāda pieeja patīkama arī Maskavai. Tikpat negātīva ir viena otra jaunieša neatbildīgā runāšana par jautājumiem, par kuŗiem tam trūkst zināšanu, kā arī garas runas un diskusijas, kas nepasaka neko. Man arvien ir bijusi cieņa pret jaunatni. Esmu bijis tās centienu un organizāciju atbalstītājs, jo, izņemot nedaudz neapzinīgu runātāju, mēs varam būt lepni ar savas jaunatnes stāju un sasniegumiem, pat tad, ja vienā otrā jautājumā un līdzekļu izlietošanā uzskati arī būtu dažādi.

Tajā pašā laikā mums ir jāapzinās, ka Amerikā ir spēki.

(Turpinājums 7. lp.)

Lasītāju vēstules

MEMORANDS

Latvija Amerikā 16. februāŗa numurā lasāms „-be" ziņojums par Apvienotās baltiešu komitejas aktīvitātēm. Kā lasījām jau iepriekš, tad gatavo memorandu! To gatavo jau ilgi . . . Esot cerības dabūt vizīti pie prezidenta Niksona, par ko gan jāšaubās. Bet cerības jau nav ļauna lieta.

Sliktāk ir tas, ka tiek pausta naivitāte, ka prezidents ņemtu līdz kādu memorandu Maskavas apmeklējumā! Vēl ļaunāk ir tas, ka būšot pievienots saraksts par izsaucamiem ģimenes locekļiem no Baltijas valstīm. Ja šāds saraksts nonāktu krievu rokās un tur būtu atzīmēti jaunāka gadagājuma cilvēki, šie „izprasāmie" varētu sagaidīt lielas grūtības. Krievi nelaiž izbraukt saviem vergiem, kuŗi vēl spēj strādāt!

Acīm redzot Apvienotā baltiešu komiteja ir arī slikti informēta par to, kas īsti notiek. Esot pārrunāts jautājums, kāpēc Niksons pirms sava Maskavas apmeklējuma esot atvilcis materiālo atbalstu Eiropas komitejām. Esot arī noskaidrots, ka šis jautājums bijis izšķirts jau sen . . .

Apvienotai baltiešu komitejai, liekas, trūkst informācijas, jo līdzekļus ACEN vajadzībām neatvilka vis Niksons, bet tos nogrieza kongresā liberāļu delegātu manevru rezultātā ar kongresa lēmumu. Prezidents stāvokli zināmā mērā saglāba, piešķirot mūža algas vadošajiem ACEN darbiniekiem, bet pie operātīvo līdzekļu jautājuma atrisināšanas strādā.

Ja Apvienotā baltiešu komiteja patiesi domā tā, kā tas atreferērts, tad tās darbība atgādina „opereti", bez jebkādas nopietnības.

Lasītājs Vašingtonā

SĪKIE BURTI

Ar interesi sekoju Latvija Amerikā jaunajam pārveidojumam, lasāmvielai un daudzajiem fotoattēliem. Paldies! Tikai, cik vien iespējams, jāizvairās no „sīkās drukas". Mēs, laikraksta lasītāji, nepaliekam jaunāki, arī mūsu acis ne. Tamdēļ man nevajaga daudz laika izlasīt „vienīgo laikrakstu Amerikas kontinentā, kas iznāk divi reizes nedēļā", jo sīkiem burtiem iespiesto nelasu. Neesmu vienīgais, kas tā domā un dara. Pārliecīga sīko burtu lietāšana nevairo abonentus arī laikrakstam Latvija Vācijā.

Sevišķs paldies redakcijai par kapteiņa J. Zvanītāja Desmit dienām Arktikā.

A. Štāls, Edmontonā

NARKOZE UN NARKOTIKA

Lasot Irmas Grebzdes „Meitene un puķe", pārsteidza vārda „narkozes" lietošana, tāpat filoloģes Noras Valteres paskaidrojums par šā vārda nozīmi. Esmu mācījusies latviešu valodu arī Latvijas universitātē un atceros, ka vārds „narkotiķis" jau lietots Latvijā. Pirms apm. 30 gadiem narkotisko vielu lietošana nebija tik populāra. Narkozi lietoja medicīnā, iemidzinot slimnieku pirms operācijas. Narkotiskās vielas turpretim lieto nervu pārkairināšanai, uzbudināšanai. tās rada ķermenī vajadzību pēc jaunām devām, pamazām lietojot arvien vairāk reibinātāju līdzekļu. Par narkotisko vielu lietošanu ir ļoti labs Dr. E. Buša raksts Latvija Amerikā 29. janvāŗa n-rā. Nav saprotams, kā var šos divus jēdzienus sajaukt, jo pirmais apzīmē personu, otrs — procesu. Kā būtu izskaidrojama vārdu statistiķis, politiķis, romantiķis lietošana?

Ida Amoliņa Toronto

ZĪLES DZIESMA TORONTO

Latviešu nama zālē Toronto DV sieviešu koris Zīle 19. februārī sniedza savu pirmo koncertu, veltītu komp. V. Ozoliņa 75. šūpuļsvētkiem. Dižo skaņradi atzinīgiem vārdiem cildināja komp. I. Sakss. Arī programmas pirmā daļa bija veltīta jubilāram. Jau ar pirmo dziesmu koris atklāja, ka šis darbs nebija veikts vienā dienā. Programmas otru daļu pārstāvēja septiņi skaņraži, ieskaitot pašu diriģenti Austru Plampi. Varbūt pirmo reizi apmeklētājiem zālē pietrūka vietu. Diriģente A. Plampe ar savu kori arī turpmāk būs ļoti gaidīta.

Klausītājs Toronto

PALDIES

Paldies, Grozgalvīt, par jauko rakstīšanu Latvija Amerikā. Tā uzrakstītā vēsture vieglu saprotama. Skaidra latviešu valoda. Visu var saprast bez tulka — svešvārdu vārdnīcas. Mums, vecīšiem, kas vēl stingri turamies pie īstās latviešu valodas, Grozgalvīša valoda gaužam patīk. Kaut vairāk būtu tādu rakstu. Bez glaimiem, Grozgalvīt, tas ir labs un derīgs vēstures atkārtojums ar mazliet humora. Paldies!

Lasītājs no rietumkrasta

REĀLITĀTES

Laikrakstos lasīju, ka Garezera vasaras vidusskolas vadība izteikusi vēlēšanos šāgada vasarā rīkot Minsteres ģimnazijā latviešu valodas kursus 50 — 60 dalībniekiem. Kursiem izmantotu ģimnazijas telpas, bet dzīvotu internātā. Daļa jauniešu ierastos no Amerikas, tāpat lektori un skolotāji.

Vai idejas ierosinātāji ir apsvēruši šīs idejas prakstisko izkārtojumu? Ko neizmaksātu ceļš, uzturēšanās Vācijā u. t. t. Bez tam, vai mēs, pārticībā dzīvojot, esam pietiekoši atbalstījuši šo ģimnaziju un tagad nu gribētu dzīvot uz „mazā brāļa" rēķina?

Būtu apsveramas reālitātes un citas iespējas. Tepat Garezeram kaimiņos atrodas Mežvidi, Grand Rapidu un apkārtnes latviešu draudzes īpašums ar vairākām jaunām ēkām, kur bez grūtībām varētu novietot 50 — 60 skolēnu. Tā nevajadzētu izdot naudu jaunas skolas ēkas celšanai. Pēc gadiem var pietrūkt arī skolēnu. To rāda vispārējais stāvoklis, ka mūsu jaunā audze gadu no gada latviešu skolās sarūk. Dažās to skaits noslīdējis tikai uz dažiem.

Idejas ir apsveicamas, bet jāredz arī īstenība.

D. K. Rokfordā

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AVE., Toronto 250, Ont.

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

- ☐ vienu gadu $21.—
- ☐ 6 mēnešiem $11.50
- ☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

.....

Čekus lūdzam rakstīt uz LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD., vārda.

Datums .....

Mag. phil. L. Vīks

Vai latviešu valoda mācāma kā svešvaloda

Kultūras dienu ietvaros Ņujorkā bija noorganizēta paneldiskusija, kurā latviešu skolas beigušie jaunieši izteica dažādus ieskatus par latviešu valodas vajadzību un noderību svešumā. Kāds jauniešu pārstāvis liecināja, ka latviešu valoda Amerikā neesot vajadzīga. Šim jauniešu grupas atzinumam daži jaunieši izvirzīja sekojošus pamatojumus:

Amerikā dzimušā un augušā jaunatne vairs necer atgriezties brīvā Latvijā. Latviešu tautas asimilācija svešumā ir nenovēršama. Latviešu tautas jaunā paaudze pieder Amerikas kultūrai, un latviešu valoda viņiem ir tikai otrā valoda, kurā viņi nespēj brīvi izteikties. Latviešu kultūra atsvešina latviešu jauniešus no amerikāņu apkārtnes. Asimilējoties dzīve kļūtu vieglāka, jo atkristu rūpes par savas tautības saglabāšanu un tās kultūras kopšanu. Jau tagad daudzās latviešu ģimenēs latviešu valodu vairs nerunā un ignorē arī latviešu kultūras dzīvi. No bērnu audzināšanas viedokļa būtu vieglāk otrās paaudzes bērniem latviešu valodu nemācīt. Liela daļa latviešu jauniešu atzīst sevi par divu kultūru produktiem. Viņu bērni varētu būt tikai vienu ceturtdaļu latvieši. Vai nebūtu skaistāk izaudzināt vispusīgu cilvēku, nevis kādas atsevišķas tautas piederīgo? Daļa jaunatnes neredz racionāla motīva, kāpēc latviešu valoda jāmācās.

Šiem daudzajiem argumentiem par latviešu valodas nevajadzību svešumā dzimušajiem jauniešiem radās daudz oponentu no pašu jauniešu vides.

Ja nākotnes izredzes par atgriešanās iespējām brīvā Latvijā ir politiska problēma, tad tautas valodas, identitātes, nacionālās kultūras saglabāšana un kopšana svešumā ir tautas etniskas eksistences pamatjautājums. Nebūs tautas, zudīs arī iespēja atjaunot brīvu Latviju. Tāpēc pirmajā vietā jāizvirza tautas eksistences nodrošināšana.

Atzinums, ka latviešu tautas asimilācija svešumā ir nenovēršama, ir nepamatots. Neviens mums asimilāciju neuzspiež. Mēs paši labprātīgi asimilējamies. Amerikas Savienotajās Valstīs dažādas nacionālas grupas runā 53 valodās. Tātad ASV, šai tautu kausējamā katlā, vēl eksistē un darbojas 53 nacionālas vienības, dažas no tām vairāk nekā 100 gadu. Arī Kanadā tautu karnevāla dienās mēs vērojām daudzu tautu kultūru īpatības. Tā nebija Kanadas tauta, kas reprezentējās šai skatē. To veidoja daudzveidīgā Kanadas tautību kopa. Latviešu jaunatne nevar piederēt Amerikas vai Kanadas nacionālai kultūrai, jo tādas nemaz nav. Ir tikai vienā valstī apvienotas dažādu tautu daudzveidīgās kultūras.

Dažādu tautību nenoteiktais un neskaidrais mistrojums nespēj veidot aktīvu, viengabalainu personību. Personība spēj veidoties tikai ģimenes un tautas kultūras ietvaros. Ja to neatzīstam, tad mēs kļūstam par internacionāliem, anonimiem pūļa cilvēkiem, kam nav savas identitātes, nav savas garīgās sejas. Tāpēc augsti vērtējama kādas jaunietes liecība, ka viņa pateicīga vecākiem par audzināšanu latviskā garā, ar ko ieguvusi neatsveramu vērtību — saites ar latviešu tautu. Latviešu vidē veidojies jaunietes raksturs, viņa paglābusi un izkopusi savu dzimto valodu, nav zaudējusi savu etnisko identitāti, nav kļuvusi par nenozīmīgu pūļa cilvēku, asimilējoties svešai videi. Latviskā pasaule viņas iekšējo dzīvi padarījusi bagātāku un atvērusi plašāku skatu uz pārējo pasauli. Latviešu valoda viņai pašķirusi ceļu uz latviešu gara kultūras bagātībām.

Nevis nenoteiktā, svārstīgā svešumā gūtā dzīves uztvere, bet gadu simtos veidotā latviskā dzīves ziņa ir šādu jauniešu rakstura un dzīves vērtējuma stūrakmeņi.

Tāda ir apmēram daļas latviešu jaunatnes nostāja latviešu valodas saglabāšanas un kopšanas jautājumā svešumā. Kas raksturīgs negatīvajai nostājai? Tā ir bieži mūsu materiālisma laikmeta sasniegumos ieinteresēto ļaužu dzīves izpratne un vērtējums. Personīga labklājība, dzīves ērtības, baudas, nodrošināta eksistence izcilu technisku sasniegumu apstākļos ir augstākais guvums dzīvē. Tā ir tipiska pašreizējā laikmeta pūļa cilvēka ideoloģija, kaŗ sakņojas materiālisma kultūrā. Jādara viss, kas atvieglinātu dzīvi, padarītu to ērtāku un patīkamāku.

Valoda šādā sabiedrībā ir tikai formāls sazināšanās līdzeklis. Tā ir valoda bez dvēseles. Tāda ir praktiska, formāla pieeja valodai. Apslēptās ievirzes un gara vērtības, kas slēpjas dzimtajā valodā, tā neskaŗ. To var mācīt ar tām pašāšm formālām, struktūrālām metodēm, ar kuŗām mēs mācām bērniem svešvalodas. Tā mācot, mēs varam formāli iemācīt bērnam tēva un mātes valodu, bet nespējam viņu ieaudzināt tajā, jo šī metode attīsta tikai formāli bērna valodisko apziņu, bet nemodina un neattīsta bērnā viņa dvēseles dzīvē apslēptos iedīgļus, kas padara mūs par latviešiem.

Agrā bērnībā, apmēram līdz septītajam mūža gadam, bērns valodas iemācās ātri, imitējot vārdus un izteicienus. Starpība starp dzimto un svešvalodu ir tā, ka dzimto valodu bērns, vecāku ierosināts, izjūt, pārdzīvo, tā viņā aktīvizē visu dvēseles dzīvi. Bērns dzimtās valodas atmosfairā garīgi aug. Svešvalodu viņš vienkārši iemācās, izmantodams savu elastīgo atmiņu. Ir milzīga starpība prast kādu svešvalodu un pārdzīvo savu dzimto valodu. Dzimtajā valodā raisās visa bērna garīgā dzīve, viņš organiski garīgi ieaug savā tautībā, svešvalodu organizē un paplašina bērna valodisko apziņu, tā kļūstot par savstarpējas saprašanās un sazināšanās līdzekli. Ja bērns apguvis dzimto valodu, iedzīvojies tajā, tad viņam nav grūtību iemācīties svešvalodas.

Problēma rodas ar jauktu laulību bērniem. Mēs viņiem organizējam atsevišķas klases un grupas, neapzinādamies, ka, atšķirdami viņus no bērniem, kas auguši latviskās ģimenēs, mēs mācām viņiem nedzīvu valodu, kuŗā bērns nespēj iejusties, nespēj to pārdzīvot. Tā mēs viņus atsvešinām no latvietības. Vai nebūtu lietderīgāki, ja jauktu ģimeņu bērni kopā ar latvisko ģimeņu bērniem vienā pulciņā ietu rotaļās un dziedātu tautasdziesmas. Tad arī jauktu laulību bērni pamazām ieaugtu latviskajā pasaulē, viņos ar laiku veidotos valodas pareizuma izjūta. Bērni ātri asimilējas, iedzīvojas viņiem radniecīgā vidē. Saprotams, jāseko, lai latvisko ģimeņu bērni nesāktu runāt angliski.

Katras valodas ārējo formu pamatā ir valodiskā apziņa. Mācoties svešvalodu, mēs valodisko apziņu dažādiem formāliem, racionāliem līdzekļiem pamazām paplašinām, tā izkopjot valodiskās izcelsmes spējas mācāmā valodā. Tā ir intelektuāla pieeja valodas mācīšanai, kas maz skaŗ dziļākus dvēseles dzīves slāņus. Kādēļ daudzi no vecākās paaudzes jaunībā mācījušies, piemēram, latīņu un sengrieķu valodu? Tām bija izcila nozīme mūsu spriešanas, mūsu intelektuālo spēju veidošanā.

Svešvalodu prasme attīsta, izkopj mūsu prāta spējas. Dzimtajā valodā mēs iekšēji dzīvojam, tā rada mūsos atmosfairu, kuŗā mēs garīgi augam. Dzimtā valoda sakņojas mūsu dvēseles dzīves potenciālajos iedīgļos, mūsu zemapziņā. Vārdi ir simboli, kas izraisa mūsu valodiskā apziņā no zemapziņas vēl skaidri neapzinātus priekšstatus, tēlus, ierosina izjūtas, noskaņas, kas mūsu valodiskajā apziņā kļūst apzinātas, dzīvas un pamazām veido mūsu raksturu, mūsu dzīves izpratni, mūsu pasaules skatījumu. Tā mēs ieaugam savā tautībā un sākam to apzināties.

(Nobeigums sekos)

Uzņēmumā pa kreisi Ēriks Kļaviņš (vijole) un Ernests Brusubārdis (klavieres). Foto: V. Cinis

Arvīds Purvs

Teicamu kamermūziķu koncerts

VIJOLNIEKA ĒRIKA KĻAVIŅA UN PIANISTA ERNESTA BRUSUBĀRŽA TORONTO DEBIJA

Ja Toronto koncertapvienības valdei vienmēr izdevies koncertus izkārtot savlaicīgi un šī izkārtošana vedusies visumā gludi, tad šoreiz sakarā ar 24. februāŗa koncertu uzgāzās vai problēmu lavīna. Tā sākās ar decembrī saņemto komponista Jāņa Kalniņa vēstuli, ka personīgu iemeslu dēļ viņa paredzētais ērģeļu koncerts Toronto nevar notikt. Pēc tam: čellists Ingus Nāruns atsauca savu koncertu 2½ nedēļas pirms paredzētā datuma, divreizēja koncerta vietas maiņa, nepareizi iespiests datums laikraksta sarīkojumu kalendārā un beigās streiks Maltoņas lidlaukā, kuŗā jāierodas jaunās paaudzes māksliniekiem, kas neatteicās pieņemt gaužām īslaicīgo aicinājumu. Tomēr, kā angļi saka: „The show must go on", un kaut uz rīkotāju galvas sāpju rēķina.

Vijolnieka Ērika Kļaviņa un pianista Ernesta Brusubārdas Toronto debija izvērtās par priecīgu notikumu, sagādājot klausītājiem patīkamu pārsteigumu.

Ēriks Kļaviņš dzimis 1945. gadā Vācijā. Studējis Austrālijā, Melburnas universitātes konservātorijā. 1967. gadā pārcēlās uz dzīvi ASV, kur tagad 95 mūziķu lielajā Milvoku simfoniskajā orķestrī pilda otro vijoļu grupas koncertmeistara pienākumus. Pa starpā papildinājies pie prof. Giorgi Ciompi Italijā un Georga Perlmaņa Čikagā. Koncertējis kā solists Austrālijā un ASV. Tāpat abās valstīs uzstājies televīzijas raidījumos.

Ernests Brusubārdis (juniors) dzimis 1941. gadā. 1960. gadā Viskonsīnas konservātorijas klavieŗu klasē (Milvokos) ieguva mūzikas skolotāja diplomu, pēc tam mūzikas bakalaura un maģistra grādus. Tagad Milvoku universitātes skolā pilda koŗa un instrumentālās mūzikas direktora posteni. Diriģē Brusubārdas jaukto koŗi.

Abu šo jaunās paaudzes mākslinieku panākumu atslēga tā, ka viņi ir ļoti labi kamermūziķi. Kamermūzika prasa mūzicētāju individuālos spēles vaibstus un dažādo instrumentu skaņu raksturu pakļaut kopīgam mērķim, kas abiem aizvadītajā koncertā arī teicami izdevās. Viņu kopspēle bija ne tikai precīza un dinamiski izsvarota, bet arī kopējā mūzikālā lējumā. Līdz ar to tieši kamermūzikas darbi izvirzījās koncerta degpunktā. Vakara izcilākais sniegums bija Mocarta 15. sonāta (K. 454). Laba stila izpratne, talantīga ansambļa spēle un abu mūziķu māksliniecisko centienu nopietnība bija šīs sonātas lieliskā snieguma pamatos.

Par atsevišķām detaļām maz ko varētu piebilst arī attiecībā uz otrā galvenā koncerta skaņdarba — Bēthovena „Pavasaŗa sonātas (Op. 24) atskaņojumu. Vienīgi izpildījuma stila ziņā tas bija mazliet par mocartisku, kaut arī šī sonāta pieder pie komponista agrākiem opusiem. Abās malējās sonātas daļās it kā palika neuzminēts Bēthovena mūzikas zemteksts. Teicami veidojās lēnā daļa un tajā mākslinieki prata uzturēt saistošu mūzikas plūsmu, bet Kļaviņš vispilnam parādīja savas spēles otru pozitīvo kvalitāti — skaistu, dziedošu toni.

(Beigas 6. lpp.)

Austra Balode

* * *

Ai tēvzeme —
neesi vien vārds,
bet mūsu dzīvības sula —
mūsu dienu doma,
mūsu nakšu pagalvis
un balva cīnīšanās laukumā.

Lūcija Bērziņa

(50. turpinājums)

Bet tādas bija Dziesmu dienu valodas. Lai gan tās atkārtojās, neviens par tām nebrīnījās. Nebija neviena, kas stāvētu malā un tās kritiski analizētu; nebija neviena, kas par tām pavīpsnātu. Sanākušos ļaudis vienoja vienāda pagātne — viņu sarunām nebija vajadzīgi ne gari ievadi, ne paskaidrojumi; varēja iztikt ar pusteikumiem, ar frazēm, ar domu, neizteiktu līdz galam; runātāji tomēr sapratās, risināja domas tālāk, nobeidza teikumus tur, kur tie kādreiz bija palikuši līdz pusei izteikti. Gandrīz varēja uzņemt pārtrūkušos domu pavedienus tur, kur tie pirms vairākiem gadiem tika pārrauti kādā Vācijas caurlaides nometnē.

Iesākot runāt ar otru cilvēku, nebija jātaustās ap viņa personību, mēģinot uztvert viņa reakciju par izteiktajiem vārdiem un vārdos neizteiktos zemapziņas strāvojumus. Varēja uzmest runātājam skatu un, ja tas līdz šim brīdim bija svešs, tad no nedaudz teikumiem, runas veida un kustībām varēja nolasīt viņa izcelsmi, pagātni un raksturu. No otra cilvēka sejas izteiksmes, no viņa iedegušās vai neiedegušās sejas, no rievām un kruncinām ap acīm un muti varēja zināt, kā viņam klājas un ko tas dara. Šī sajūta, ka visi bija savā starpā tik labi pazīstami, tik tuvi, ka visiem bija vienāda pagātne, saliedēja pūli par vienu veselu un radīja brīvu un nepiespiestu gaisotni. Šī brīvības un atraisīšanās izjūta izteicās skaļās valodās, smieklos un priecīgā čalā.

Pamazām ļaužu pūlis sāka virzīties pa kāpnēm uz augšu, jo no apakšzemes vilcieniem vēl arvien plūda tautiešu bari. Gara gaidītāju rinda stāvēja pēc ieejas kartītēm.

No kāpņu pustumsas pārceļoties apgaismotās zāles priekštelpās, koncerta apmeklētāji pēkšņi ienira ļoti reālā pasaulē. Dāmu tērpi, atbrīvojušies no dzeltenīgā spuldžu lāsojuma, kļuva redzami savās īstajās krāsās, un vīru sejas, zaudējušas neveselīgo spīdumu, izskatījās sārtas un spirgtas.

Koncerta zāle bija lielākā, tādam nolūkam piemērotā telpa Fīliptaunā. Tā varēja uzņemt pāris tūkstoš klausītāju, un šim vakaram tik liela telpa bija tiešām vajadzīga. Sēdekļu rindas pildījās ātri, un drīz Fīliptaunas latvieši un iebraucēji no citām pilsētām bija piepildījuši visas zāles vietas. Ļaužu zālē bija dzīmu dzīmiem — kā kādreiz teica.

Uz dažām stundām svešā telpa bija kļuvusi par latviešu mājām.

Aiz skatuves visu zāles dibensienu aizņēma ērģeles. Austrālieši lepojās, ka tās esot vislielākās ērģeles „visā dienvidu puslodē". Ērģeļu stabulēm veidojot tādu kā abstraktas gleznas fonu, latviešu koŗu dalībnieki ieņēma savas vietas uz skatuves. Milzīgās basa stabules slēja uz augšu savus sidrabotos stobrus un veidoja aizsarga valni pret svešo, naidīgo nakti ārpusē. Uz pelēkzilganu ērģeļu stabuļu fona uzziedēja latviešu tautas tērpu košās, tomēr harmoniskās krāsas, izceļot ziemeļu zemes īsās vasaras ziedu krāsu gammu. Spilgtajā skatuves gaismā dzēlīgi izcēlās disonance starp ērģeļu stabuļu taisnām, nepielūdzami stingrām un varenām līnijām un tautas tērpu krāsu maigumu un līniju vijīgumu.

Iesākās kopkoŗa koncerts ar Jēkaba Graubiņa „Trīcēj' kalni". Tas radīja kontaktu starp dziedātājiem un klausītājiem. Likās, ka pēkšņi ievibrētos zāles griesti. Neredzamās skaņu trīsas atsitās pret sīkiem ornamentiņiem izraibinātajiem griestiem un nolāsoja lejā. Skaņu trīsām virpuļojot, pie griestiem izvidojās neredzami skaņu stalaktīti, kas savas lāses notrīsināja lejā, katram klausītājam šīs skaņas uztverot individuāli ar savu neredzamo uztvērēju. Balsis un abalsis. Vibrēja un trīcēja ne tikai dziedātāju radītās skaņas, bet visa lielā klausītāju saime bija ierauta šai kustībā. Dzīvas, trīsainas, nemierīgas skaņas. Laistīgi un vizuļojoši tās steidzīgām lāsēm krita no griestiem un, klausītāju uztvertas, pārvērtās vienādi pulsējošā ritmā, it kā visa zāle būtu uzņēmusi sevī skaņu lāšu krišanu un to pārvērtusi par kaut ko veselu, organisku , kas tagad sita vienā ritmā, neatlaidīgi un negrozāmi.

Anna bija kādreiz interesējusies par pūļa psiholoģiju. Neizprotama lieta tāds ļaužu pūlis. Kādu spēku tas varēja attīstīt un kāda tam vara.

Tagad zāle vibrēja līdz Emīla Dārziņa „Lauztām priedēm" — skaņu viļņu trīsas bija kļuvušas straujākas, spēcīgākas — gandrīz, gandrīz jau likās, ka to vibrēšana materiālizēsies, kļūs ļaužu acīm redzama.

Ko varēja ar tādu ļaužu sablīvējuma spēku izdarīt? Likt visiem pārslēgties uz to pašu viļņu garumu, likt tiem kopīgi ietrīsēties un ievibrēties un tad — likt tiem pulsēt vienā ritmā un skanēt kopskaņā. Ar tādu kopskaņu varētu gāzt kalnus! Viena viļņa garumam pieslēgusies ļaužu masa varēja radīt brīnumus. To rādīja vēsture. Kas bija mācējis izmantot savas tautas kopskaņu un vajadzīgā brīdī uzminēt, ko tauta ar to gribēja panākt, tas varēja mainīt vēstures ritmu. Jau pirms vairāk tūkstoš gadiem to bija zinājuši vīri, kas spēja grozīt pēc sava prāta savas tautas vai ciltslikteņa ceļus. To bija zinājis mazais kaprālis, kas tik veikli bija radījis vienskaņu savā tautā, un, šīs hipnotizētājas skaņas un vienāda ritma iežūžināta, viņa tauta tam bija sekojusi visur, kur tas savus ļaudis bija vedis. Bija sekojusi, lai viņam izpelnītos 'la gloire'.

Kā varēja aizdomāties, klausoties „Lauztās priedes"!

Vējš augstākās priedes nolauza,
Kas kāpās pie jūrmalas stāvēja.

Vēja brāzieni, nemierīgā rudenīgā jūrmala! Vai tādas straujas, spēcīgas, nemierīgas vibrācijas vēl kādreiz kopīgi varētu saklausīt izkaisītie tautieši? Ietrīcināties kopīgi uz vienu viļņa garumu, ne tikai vienā šaurā Fīliptaunas telpā, bet pasaules plašumā? Radot kopskaņu, likt šai skaņai materializēties?

Tad nāca Melngaiļa „Jāņu nakts." Atkal citas vibrācijas, cita pulsēšana.

Kā bija gadījies, ka šais Dziesmu svētkos dzirdēja tikai tādas dzīvas, nemierīgas, trīcētājas dziesmas? Melngaiļa dziesmai skanēja līdz prieks, dziedāja līksme. Varēja ļauties citām emocijām, varēja ļauties priekam. Koncerta atmosfaira bija pēkšņi kļuvusi gaviļu pilna un paceļāta. Nebija vairs jānododas pārdomām par tautas vibrēšanu vienritmā, varēja ļauties līksmei.

Tad izskanēja pēdējā dziesma. Koncerts bija beidzies. Sumināja diriģentus, aplaudēja dziedātājiem.

Pēkšņi kā ar pūkainiem spilves ziediem dziedātāji piebaltināja skatuvi, vēdinot mutautiņiem. Klausītāji, strauji piecēlušies kājās, darīja to pašu. Lielā telpa pārvērtās par nemierīgu, vēja nestu spilves ziedu pļavu Gaujas attekas malā. Arī drāniņu vēdināšanai bija savs ritms.

Pēc pusstundas pēdējie tautieši, kas vēl kādu laiku bija uzturējušies uz platajām nama kāpnēm, bija no tām nozuduši. Nodzisa dzeltenīgā gaisma, un pilsētas valdes nama tuvumā vēl tikai dažu vēlu staigātāju soļi atbalsojās lielpilsētas siltajā, mīkstajā tumsā.

(Turpinājums sekos)

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 23 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgajiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji tikai ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos. Cena dažreiz tik zema, ka saņem 10 rubļu vērtību par vienu dolaru.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti. Par vienu rubli jāmaksā $2.32, bet piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.

Tuvākai informācijai un pieprasot katalogu, rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 3rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., tālr. 932-1539.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU vērtīgāku par naudu vai paciņām

SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS

INTERTRADE EXPRESS CORP. to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, jo katrs SPECIĀLAIS RUBLIS ir vismaz 4 reiz vērtīgāks par parasto rubli. Tas ir apm. tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 rubļu vērtībā, vai pat vairāk.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀTS.

Tikai INTERTRADE EXPRES Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.32.

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.

Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, piektā stāvā NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi

Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.

.....Cenas US$

ZHIGULI VAZ 2101	**$3,275.00**
Pilnīgi jaunais un ilgi gaidītais, luksus modelis	
MOSKVITCH 412 IE	**$3,275.00**
MOSKVITCH 408 IE	**$3,009.50**
ZAPOROZHETS ZAZ 966	**$2,012.50**

Pieprasiet mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu. Pieņemam pasūtinājumus arī DĪVOKĻIEM. Mums šajos darījumos ir 23 gadu pieredze un tūkstošiem apmierinātu klientu.

Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā

DOKUMENTU UN ATMIŅU KRĀJUMS I, DV CENTRĀLĀS VALDES IZDEVUMS. GALVENAIS REDAKTORS OSVALDS FREIVALDS, MILITĀRAIS REDAKTORS LKOK OSKARS CAUNĪTIS

Pirmā grāmata ietver vēl nepublicētus materiālus no 1939. g. septembŗa līdz 1941. gada jūnijam: Latvijas armijas pēdējas dienas un tās iznīcināšana, Latvijas pirmā okupācija un Otrā pasaules kaŗa sākums. Grāmatai ir 304 lappuses ar 90 ilustrācijām, kas pa lielākai daļai līdz šim nav publicētas. Pieminētas 1190 personas, to vidū 710 latviešu virsnieki — bolševiku upuŗi.

Par šo izdevumu plašu recenziju DV mēnešrakstā sniedzis K. Austkalns:

Pirmais sējums ir dokumentu un atmiņu krājums par laiku no 1939. g. septembŗa līdz 1941. g. jūnijam.

Grāmata iedalīta 14 nodaļās, neskaitot priekšvārdus un personu rādītaju. Labākai izturzāšanai man gribētos grāmatu iedalīt laika un notikumu secībā trīs daļās: 1) Latvijas bruņotie spēki un politiskie notikumi pirms okupācijas (Latvijas republikas nacionālā armija, Latvijas bruņotie spēki 1940. gadā, Otra pasaules kaŗa sākums un Ar varu un viltu. 2) Latvijas okupācija un bruņoto spēku pārveidošana, Padomju savieniba okupē Latviju, Višinskis un NKVD sāk rīkoties, Latvijas bruņoto spēku iznīcināšanas sākums, 24. territoriālais korpuss un Apcietināto latviešu virsnieku liktenis). 3) Otra pasaules kaŗa sākums, 24. territoriālā korpusa iziršana, Nacionālie partizāni un Latviešu tautas cerības). Par patstāvīgu jāuzskata Latviešu virsnieku — komūnistu upuŗu 1940. — 41. gada saraksts (710 vārdi).

Dokumentārā ziņā visbagātākā un nozīmīgākā ir pirmā daļa, kas apskata notikumus līdz Latvijas okupēšanai 1940 ga 17. jūnijā. Vispirms ir sakopotas ziņas par pieminekļiem, kas veltīti latviešu karavīriem un atbrīvošanas cīņām, ievietojot to fotoattēlus un ierakstus uz piemineklìem. Tam seko visu ordeņu attēli un apraksti. Par vēsturiski visnozīmīgāko atzīstama nodaļa „Latvijas bruņotie spēki 1940. gadā". Tajā vispirms raksturota bruņoto spēku uzbūve un ievietoti izvilkumi no likumiem, kas kārtoja to dzīvi un darbu. Loti vērtīgs ir Latvijas armijas vienību un vadības pārskats uz 1940. g. 17. jūniju. Nezinātājam var likties, ka tā bija visvienkāršākā lieta izgatavot minēto pārskatu. Es zinu, cik daudz pūļu tas prasījis, cik daudz pretrunīgu ziņu bija jāsalīdzina un jānoskaidro. Nedomāju, ka šis pārskats ir pavisam pareizs, bet ar to jau novērstas daudzas neskaidrības.

Grāmatas otra daļa, kas izturzā Latvijas okupēšanu un bruņoto spēku pārveidošanu, pamatojas daļēji dokumentos, daļēji atsevišķu cilvēku atmiņu un pārdzīvojumu atstāstījumos. Izmantojot atsevišķu cilvēku stāstījumus, būtu bijusi nepieciešama lielāka uzmanība pretrunu un nepamatotu apgalvojumu novēršanā.

Trešā daļa, kas stāsta par notikumiem un situācijām kara sākuma dienās, pamatojas gandrīz tikai uz atsevišķu cilvēku atmiņu un pārdzīvojumu atstāstījumiem. Tas arī saprotams, jo tādam sajukumam, kāds toreiz valdīja Latvijā, nekāda dokumentācija nav iespējama. Nekāda dokumentācija arī nespēj attēlot, ko pārdzīvojām. Ir nelieli izraksti no Rīgā izdotās grāmatas „Latviešu tautas cīņa lielajā tēvijas kaŗā" par korpusa gaitām. Redaktors pats atzīst, ka vēsturiskā pareizība še apšaubāma.

Lasot vārdu pēc vārda „Latviešu virsnieki — komūnistu upuŗi 1940. — 41. g., reti kāds neatradīs pazīstama cilvēka likteni, ko raksturo viens vārds (noslepkavots, apcietināts, aizvests u. t. t.).

Recenzēt vēsturisku grāmatu, kas lielumties pamatojas cilvēku atmiņās un ieskatos, ir ļoti grūti. Jāliek atmiņa pret atmiņu, un godīgi atzīstos, ka ne vienmēr varu galvot par savas atmiņas pareizumu. Daudziem attēlotiem notikumiem jāpaiet gaŗām klusējot, jo tos vienkārši nezinu. Atļaušos pieminēt faktus un apstākļus, kas nesaskan ar manu atmiņu, atļaušos vienā otrā gadījumā izteikt citādus ieskatus nekā grāmatā, cerībā, ka tas palīdzēs šo to noskaidrot. Priekšvārdu beigās atbildīgais redaktors O. Freivalds raksta: „Latviešu leģiona archīvs būs pateicīgs par katru atsūtīto papildinājumu vai uzrādīto nepareizību šai izdevumā. 30 gadi ir pietiekami ilgs laiks, lai daudz kas būtu aizmirsts."

Arī es lūdzu uzrādīt nepareizības manā recenzijā. Tā visi kopā darīsim iespējamo, lai latviešu karavīru likteņa aina būtu iespējami patiesāka.

Jau iepriekš teicu: par vēsturiski vērtīgāko ieskatu pārskatu par latviešu nacionālās armijas vienībām un vadību 1940. g. 17. jūnijā (28, 29,, 30. un 31. lpp.), jo nekā tamlīdzīga citur neesmu lasījis. Pārskatā bija vēlams skaidrāk parādīt, kas paklauts kaŗa ministram un kas armijas komandierim. Tagad Kaŗa ministrija iejaukta starp Armijas stābu un divīzijām. Pieminot Sapieŗu pulku, pareizi bija jāraksta: Armijas inženieris un Sapieŗu pulka komanderis — pulkvedis J. Briežе. Kurzemes un Zemgales divīzijās nav parādīti divīzijas komandiera palīgi. Kurzemes divīzijā situācija varēja būt tāda, ka ģen. Buks 17. jūnijā bija divīzijas kom. palīgs un veica arī div. kom. pienākumus. Par Zemgales div. domāju, ka komandiera palīgs bija ģen. Dūze, bet galvot nevaru.

Nezinu, ka krievi saskaņā ar bažu apgādes līgumu būtu mums tiešām nodevuši 20 tankus (58. lpp.). Līgumā tas bija paredzēts. Atceros dzirdējis, ka Indras stacijā pienākuši smagie lielgabali bez vai ar nepareizu municiju.

59. lpp. ievietotas samērā bieži dzirdētas domas, ka ar bažu līgumu parakstīšanu Latvijas liktenis bijis izšķirts. Teorētisko atzinumu mēģināts vismaz daļēji pamatot ar izvilkumiem no valsts prezidenta K. Ulmaņa 1941. g. 10. februāŗa runas. Šai runai varēja būt pavisam cits iemesls. Vēsturiska rakstura grāmatā izteikt tik nozīmīgu, bet pilnīgi teorētisku apgalvojumu nebija vietā. Zinu, ka armijas vadība tā nedomāja. Izšķirīgais bija — vispārējais stāvoklis un ar kādiem spēkiem Pad. savienība attiecīgā brīdī varēja vērsties pret mūsu austrumu robežu. Šī pieņēmuma pareizību pierādīja notikumi Somijā. Somijā arī bija bazes laba artilerijas šāviena attālumā no Helsinkiem, bet 1941. gadā, kad krievu galvenie spēki bija iesaistīti cīņā ar vāciešiem, bazēm nebija izšķirējas nozīmes.

87. lpp. rakstīts: „Policijai palīgā bija jāizsauc Armijas stāba rota pltn. K. Mangula vadībā. Kad no pūļa sāka šaut uz kārtības uzturētājiem, arī pēdējie bija spiesti ķerties pie ieročiem." Varbūt ka pltn. Mangulim bija kāda darīšana ar šo notikumu, bet garnizona priekšnieks uz Rīgas prefektūru izsūtīja Armijas stāba bataljona rotu, kuŗas komandieris bija kapt. F. Rubenis. Viņam garnizona priekšnieks ģen. Virsaitis savā īpatā nostājā un valodā devis pavēli. „Sist jūs varat, cik gribat, bet šaut gan nešaujiet." Vēlāk garnizona priekšnieks izsauca no nometnēm arī instruktoru rotas, bet nezinu, ka karavīri būtu lietojuši ieročus šī jēdziena izpratnē. Naktī no 17. uz 18. jūniju lietotas Vērmanes dārzā sagrieztas kūjas. Es šo notikumu laikā biju operātīvais dežūrants Armijas stābā (nekāda sakara ar parasto dežūrvirsnieku). Šāva sarkanarmieši, lai atvairītu pūļa uzmākšanos tankiem.

99. lpp. plkv. A. Silgailis, stāstot par notikumiem Daugavpilī un Zemgales divīzijas stābā saņemtiem rīkojumiem, starp citu, saka: „Viss tas bija sakarā ar Armijas stāba informācijas daļas uztverto un atšifrēto radiotelegrammu sarkanarmijai iesolojot Lietuvā 15. jūnijā." Minētais apgalvojums neatbilst īstenībai. Visus rīkojumus Armijas stābs deva sakarā ar krievu uzbrukumu mūsu robežsargu posteņiem naktī no 14. uz 15. jūniju. Rīkojuma došanas laikā bija zināms, ka Lietuvai iesniegts ultimāts un ka tur kaut kas notiek, bet skaidrības nebija. 15. jūnijs bija sestdiena, stābam izbeidzot darbu, man bija jāpaliek par operātivo dežūrantu. Stāba priekšnieks ģen. Rozenšteins, iedams projām, pavēlēja radiotelegrammu pēc atšifrēšanas nodot man personīgi nonest uz viņa dzīvokli. Tā izdarīju. Izlasījis radiotelegrammu, ģen Rozenšteins nekādus rīkojumus nedeva, jo bija skaidrs, ka vairs nav pretošanās iespēju. Radiogramma bija pavēle Baltkrievijas kaŗa apgabala vienībām Lietuvas okupēšanai.

Stāstot par pirmajām virsnieku pašnāvībām un deportācijām (pareizāk apcietināšanām — K. A.), 139. lpp. teikts, ka Artilerijas inspektora stāba kpt. Sarma - Freivalds pie apcietināšanas nošāvies 1940. g. ziemā. Dzirdēju, ka viņš nošāvies pie Brīvības piemineklja, bet galvot nevaru. Apvaicājos viņa darba kollēgām virsniekiem par iespējamo iemeslu. Izteikta šāda iespēja, sarkanarmijas virsnieki, pārņemot visus stāba dokumentus, pieprasījuši kpt. Sarmam mobilizācijas dokumentus, jo viņš bija mobilizācijas darbvedis. Mobilizācijas lietas bija iznīcinātas, tādēļ bijusi vārdu pārmaiņa. Kpt. Sarmas darba biedri izteicās, ka minētā gadījuma dēļ viņš baidījies no apcietināšanas. Domāju, ka šis notikums risinājās augusta beigās, ne ziemā.

Nodaļā 24. territoriālais strēlnieku korpuss ir apakšnodaļa — Virsnieku un instruktoru uzticības pārbaude. Virsraksts un tālākais teksts vedina secināt, ka korpusā pārņemti komūnistiem uzticami vai vismaz uzticamākie virsnieki. Tas ir neglīts apvainojums vismaz moku ceļā aizgājušajiem. Pat šodien neviens nevar pateikt, ar ko komūnisti vadījās, šķirojot virsniekus pārņemamos un atvaļināmos. Iespējams, ka šāda noskaņa pamatojas plkv. A. Silgaiļa apgalvojumā. Viņš raksta (174. lpp.): Visumā tajā laikā virsniekos, it sevišķi vecākos, valdīja uzskats, ka tiem, ko pārņēma sarkanā armijā, agrākie „grēki" par antikomūnistisko darbību piedoti, kamēr nepārņemto virsnieku dienas likās skaitītas: kā politiski neuzticamus tos agri vai vēlu gaidīja arests un pazudināšana. Šī nojauta visumā izrādījās pareiza. Nešaubos, ka notikumu laikā šāda pārliecība lielākai virsnieku daļai bija, kaut netrūka arī tādu, kas klusībā meklēja iespējas atvaļināties, bet parasti tas neizdevās. No vecākiem virsniekiem pēc krievu izdzīšanas Latvijā bija palikuši nedaudzi, un tie visi bija atvaļinātie, bet no korpusā pārņemtajiem neviena. Grāmatā ievietots virsnieku — komūnistu upuŗu saraksts (281. — 290. lp.) ar 710 vārdiem. Apmēram 450 vārdiem, neskaitot atkāpjoties līdz aizrautos, pievienota atzīme, ka bijis korpusā. Ja upuŗu skaitā būtu parādīti tikai aktīvie virsnieki, kuŗus vienīgos skāra pārņemšanas vai nepārņemšanas jautājums un visiem korpusā dienējušiem būtu pievienota attiecīgā atzīme (piem. ģen. Krustiņam un ģen. Dannenbergam), tad ārkārtīgi asi izceltos korpusā pārņemto liktenis. Arī pats plkv. A. Silgailis vēlāk raksta (175. lpp.): „Ja es toreiz būtu pārņemts sarkanajā armijā, tad būtu piedzīvojis to pašu likteni, kas piemeklēja visus vecākos virsniekus, kuŗus toreiz pārskaitīja territoriālajā korpusā." Kur tad nu ir iepriekš izteiktās pārliecības pareizums?

187. lpp. teikts: „Nekādu kaujas plānu vai uzdevumu un mobilizācijas plānu nebija," bet 251. lpp.: „Korpusa stābā saņēmu mobilizācijas dokumentus..." Kā var saņemt mobilizācijas dokumentus, ja nav mobilizācijas plānu? Mobilizācijas plāni bija, tikai latviešu virsniekiem neļāva tos izstrādāt. Pēc mobilizācijas korpusam bija paredzēts sakoncentrēties Viļņas rajonā.

Neapšaubāmi, redaktoriem ir bijis ļoti grūts darbs, sevišķi nodaļās, kas pamatojas atsevišķu cilvēku atmiņās. Tomēr formālas dabas pretrunas vajadzēja censties novērst un pretrunīgus ieskatus komentēt vai vismaz norādīt uz tiem, lai lasītāji būtu brīdināti. Nedrīkstam aizmirst, ka šodien ir daudz tādu, kas grāmatā iztirzāto laikmetu paši nav pārdzīvojuši un kam ieskati jāveido tikai no lasītā.

Lasītāji grāmatā atradīs arī jau kaut kur lasītas lietas, redzēs kaut kur redzētus foto attēlus, bet tagad tas viss sakopots vienkopus iespējami loģiskā secībā. Lasītājs grāmatā atradīs arī daudz tāda, ko līdz šim nav zinājis. To varu apliecināt par sevi, kaut visiem notikumiem dzīvoju līdz. Vecākai paaudzei grāmata atgādinās daudzus asi pārdzīvotus brīžus, jaunajai paaudzei dos iespēju dokumentāri iepazīties ar mūsu tautas nelaimes sākumu, jo karavīru liktenis nav atdalāms no tautas likteņa.

Grāmatas cena 28 vācu marķas vai pēc kursa citā valūtā. Grāmatnīcas un DV nodaļas/apvienības, pasūtinot vismaz 3 eks., saņems 20% atlaidi. Grāmata pasūtināma DV ģenerālsekretāram A. Bērziņam, 44 Munster/Westf., Grevenerstr. 69 ,vai arī grāmatnīcās un DV nodaļās/apvienībās. Serijas nākošā grāmata, kas ietvers vēl nekad neapstrādātu tematu par Latviešu policijas bataljoniem, iznāks šogad.

K. Augstkalns

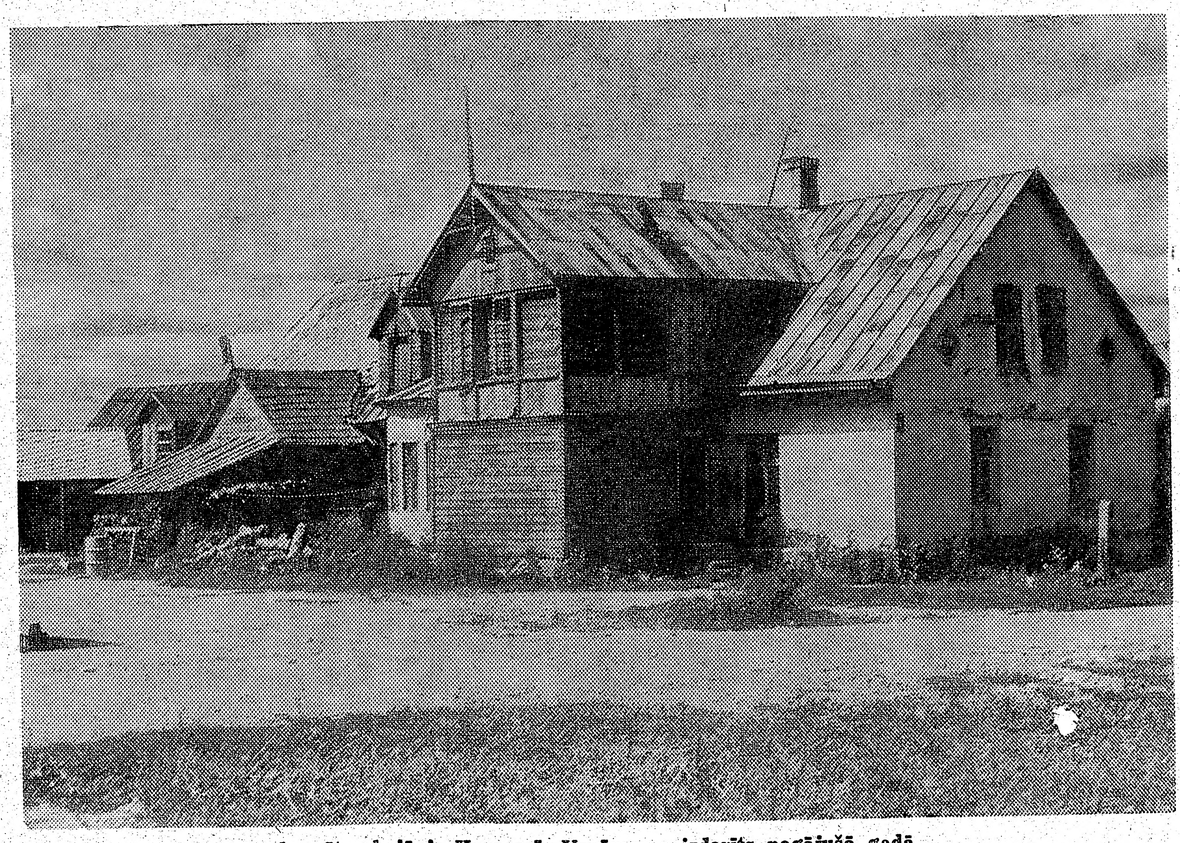

Lauku sētu bojāeja Kurzemē. Uzņēmums izdarīts pagājušā gadā.
Latviešu Nacionālā Fonda archīvs

L. Auzānes-Tīcmanes komēdija 3 cēlienos

Mēs prasām brīvību

12. martā pl. 4.30 Latviešu namā Toronto.

Ieeja $2.

SLUDINĀJUMU ATBALSTA

LOTUS puķu veikals

Teicamu kamermūziku...

(Turpinājums no 3. lp.)

Toņa kvalitāte izpaudās arī latviešu autoru solo miniatūrās: J. Vītola Romancē un Moderāto daļā no fantazijas par latviešu tautas dziesmām (Op 42) un A. Kalniņa Elēģijā. Neapšaubāmi te daļēji nopelni arī pašam instrumentam, kas ir 17/18. g.s. itaļu meitaru Guarneriju darināta — šodien mērenas dzīvojamās mājiņas vērtībā. Ja var ko vijolniekam pārmest, tad drīzāk instrumenta pilnskanības nepietiekamu izmantošanu, jo solo atskaņojumos puslociņa lietošana plašajā telpā reizēm šķita nevietā. Vijolnieka vājākās puses atklāj nepilnskanīgi akordu tvērieni un pasāžas, kas prasa tīru briljanci, kā koncerta ievadījumā spēlētā Fr. Kreislera Prelūdē un Allegro.

Kļaviņa spēlē visai bieži izpaužas maniere melodiskos posmos ar palēninātu maiņu „pieslidināt" toni. To dažkārt praktizē vieglās mūzikas žanrā. Ja G. Perlmaņa Elēģijā un Habanērā tā bija īstā vietā, tad dažos iepriekšminētos darbos pa reizei bīstami sadūrās ar mūzikas stila tīrību. Pieminot tīrību, jāpasvītro vijolnieka vēl trešā pozitīvā īpašība — tīrā intonācija.

Pianists Ernests Brusubārdis ieguvis mūzikas maģistra gradu kamermūzikā. Koncerts apliecināja, ka šo „meistara" titulu viņš arī pelnījis. Viņa spēle bija vienmēr smalkjūtīga, mūzikāli un tehniski atraisīta un arvien elastīgi aktīva. Dialogos ar vijoli viņš prot nostāties pareizās dinamiskās attiecībās un reizē uzturēt dzīvīgumu. Prot skaidri pateikt savu sakāmo, nekļūstot uzbāzīgs, atkāpties sekundārā lomā, nezaudējot eleganci. Vijoles solo numuros savukārt nostāties uzmanīga atbalstītāja postenī.

Abu mākslinieku skatuviskā uzstāšanās ir nepretencioza un gandrīz kā „mājas kārtībā", kas visai iederējās istabas skatā, kādā sagadīšanās pēc bija dekorēta skatuve Bloor Collegiate Institut auditorijā, kurā koncerts notika. Nākotnē tomēr vai nederētu padomāt, ka skatuviskā izturēšanās izpildošam mākslinieka ir tomēr daļa no uzstāšanās un „mājas kārtību' viegli var pārprast kā par nepietiekami nopietnu pieeju. Tāpat bieža vijoles pārbaudīšana — skaņošana starp sonātu daļām pārrauj to noskaņu pavedienus, ko pats mākslinieks cenšas vilkt starp klausītājiem un sevi.

Programmas sastādīšanas ziņā īsti pareizā vietā nelikās sākumā spēlētās miniaturas, un dzirdot tikai vienu posmu no Vītola fantazijas, iespaids rodas fragmentārs. Bet tas, tāpat kā vijolniekam visu miniatūru spēlēšana pēc notīm, jādomā, liekami uz pēkšņā uzaicinājuma rēķina. Koncerts nobeidzās ar visai efektīgo B. Smetana Dzimteni un piedevām: J. Mediņa Āriju un Monti Čardašu.

Ja zālē klausītāju bija krietni mazāk par kopējo abonentu skaitu, tad iespējams dažādo un vairākkārtīgo maiņu dēļ. Bet zaudētāji gan noteikti bija tie, kas neatnāca. Abi jaunās paaudzes mākslinieki nekādā veidā nepievīla, bet gan pārliecināja, ka atrodas uz pareiza ceļa un viņiem nākotnē vēl daudz kas mums būs sakāms.

Š. g. 12. martā (svētdien) plkst. 2 pēcpusd. Toronto Latviešu namā notiks

Čikagas Piecīšu dziedoņa un Pitsburgas universitātes mācības spēka (arī gleznotāja)

ĢIRTA PURIŅA

Krāsu filmas un diapozitīvu izrāde

RĪGAS IELĀS UN APKĀRTNĒ — TĀS MĀKSLA UN MĀKSLINIEKI ŠODIEN

ar paša autora komentāriem.

Izrādi rīko Kanadas latviešu mākslinieku vienība „LATVIS". Tā ilgs divas stundas.

Ieeja: $1.50, bērniem un skolēniem puscena.

VAKARS DRAUDZĪBAI

sestdien, 18. martā, plkst. 19.00 DV namā Toronto,

Kanadas DV delegātu sanāksmes ietvaros.

Programmā:

Lizetes Kalvānes īslugas;
Deju kopa „DAUGAVIŅA"
BURVJU MĀKSLA

Par deju mūziku rūpēsies „RUNČI TRIMDĀ", bet par viesu labsajūtu Daugavas vanagu jaunā maiņa.

Ieeja $2.50

Dr. Lilija Skultāne-Zariņa

Stāsts par bailēm

KĀPĒC TIESĀJA VLADIMIRU BUKOVSKI? KO VIŅŠ ATKLĀJIS?

I

Esam jau dzirdējuši par pagrīdes cīnītāja Vladimira Bukovska notiesāšanu ar 12 gadiem padomju cietumā, soda nometnē un izsūtījumā, (tiešši šādā secībā: 2 gadus kamerā, plūs 5 gadus stingrā režīma vergu darbā, plūs 5 gadus — tundrā).

Katrs, kas vēlējies un gribējis, ir varējis sīki iepazīties ar nosodītā opozicionāra dzīves ceļu, ar viņa vajāšanas motīvāciju, ar visu to, kas aiz šī jaunā padomju terrora viļņa slēpjas. Ja kādam nav patīkami pretkomūnistu komentāri, tad tam ir bijusi pieejama arī pašu komūnistu lektīra, piemēram TASSa informācija, aģentūras „Novosti" apraksts, avīzē „Večernaja Moskva" publisētais tiesas sēdes „atreferējums". Katrs domātājs cilvēks, arī lasot Maskavas versiju vien, var ļoti labi secināt pats, ja vien viņš nav politiski akls vai morāliski kurls.

Nav intereses ne par vienu, ne par otru? Ne par to, kā Bukovska lietu novērtē rietumu puse, ne arī par to, kas teikts boļševiku pusē? Ir tikai vienaldzība un nepatika par miera traucējumu? Taču miegs un dezinterese ir tieši tas, ko vēlas panākt tagadējās Krievijas un apspiesto tautu valdnieki. Kapsētas miers būtu pats labākais miers, ko viņi vēlas.

Kāds Bukovska likteņa un varbūt arī domu biedrs šinī pašā jautājumā ir rakstījis, būdams Ļeņingradas trako mājas ieslodzījumā, šādas izmisuma pilnas rindas:

„Amerikā apcietināta Andžela Dēvisa. Visā pasaulē ir zināms viņas liktenis, viņai ir advokāti, viņas labā atskan protesti. Bet man — man liegtas jebkādas tiesības, ne reizes es neesmu sastapies ar advokātu, es neesmu stājies tiesas priekšā, man nav tiesības sūdzēties, man nav tiesības pat uz bada streiku".

Černičovs ir tas, kura liecību Bukovskim pagājušā gada sākumā izdevās slepus izsūtīt ārā no Pad. savienības. Un ne tikai Černičova liecību vien! Veselās 200 lapās rietumnieki varēja iepazīties ar dažādām padomju psīchiatru ekspertīzēm, kas laistas darbā pret opozicionāriem cīnītājiem un brīvdomātājiem, lai viņus izolētu, padarītu nekaitīgus — īsi — lai ievietotu viņus trako mājās! Pateicoties Bukovskim mums kļuva zināms arī Daugavpils poļa un drosmīgā mūsu tautas drauga Jana Jachimoviča spīdzināšana, kā arī dažu latviešu tautības psīchiatru vārdi, kas saistījušies šajā čekas akcijā.

Tikai dažas nedēļas pēc tam, kad rietumu presē parādījās pirmās ziņas par šiem dokumentiem, tas ir, pagājušā gada martā Vladimiru Bukovski padomju drošības policija apcietināja no jauna un ievietoja bēdīgi slavenajā Maskavas Serbskija institūtā. Rakstnieks Bukovskis, kas ir tikai 29 gadus vecs, jau agrāk pirms tam bija vairāk nekā piecus gadus pavadījis ieslodzījumā. Viņš jau trīs reizes bija apcietināts un divos gadījumos iepazinies arī ar padomju psīchiatriju. Kopš ceturtās apcietināšanas nu jau drīz būs atkal pagājis viens gads, un tagad viņš saņēmis vēl 12 gadus klāt. Tātad, ja vien viņam izdosies sasniegt 41 gada vecumu un atbrīvošanas stundu, tad viņš no sava mūža būs nebrīvībā pavadījis pavisam 18 (astoņpadsmit) gadus! Jau iepriekšējos cietuma, izsūtīšanas un psīchiatriskās „ārstēšanas" un „novērošanas" gadījumos Bukovskis dabūjis smagu sirds kaiti.

Gribu pie Bukovska gadījuma apstāties arī tāpēc, ka jau pagājušā vasarā Daugavas Vanagu rīkotajā priekšlasījumu turnejā ASV un Kanadā lasīju referātu par tematu — „Morāle un padomju režīms". Tajā plaši apskatīju šos pašus Bukovska dokumentus, runāju par padomju psīchiatriskām slimnīcām, par Maskavas varaskungu noziegumiem pret cilvēcību un, pret viselementārākajām indivīda pamattiesībām. Kopš tā laika esmu saņēmusi daudzas draudzīgas vēstules, kurās mani aicina atkārtot referātā minētos faktus un secinājumus. To arī labprāt saīsinātā veidā darīšu. Taču vispirms vēl dažus vārdus par Bukovski pašu.

Ikviens, kas par padomju opoziciju un čekas izrīcībām raksta, runā un debatē, izpelnās visintensīvāko un svelmaināko Maskavas un viņas draugu naidu, kas nebūt nav mazāks un vājāks par to, kādu, piemēram, jau pieminētajā „Večernaja Moskva" vērš pret pašu Bukovski sakarā ar viņa notiesāšanu! Laikam taču viņpuses kungiem un viņu draugiem kaut kas ļoti nepatīk visā šinī lietā. Un tieši tāpēc mūsu uzdevums ir neklusēt, vēl jo vairāk tāpēc, ka nosodīto, vajāto, ieslodzīto un ar medikamentiem „apstrādāto" opozicionāru vidū ir arī daudz mūsu tautas locekļu un mūsu asinsbrāļu un māsu.

Komūnistu iekārta padomijā ir slima no bailēm — teica Bukovskis saviem tiesātājiem Maskavā pirms dažām nedēļām. Un labāk nemaz nav iespējams šo stāvokli apzīmēt. Ja šādu baiļu nebūtu, tad Maskavas vīriem nebūtu vajadzības pēc terrora līdzekļiem, pēc čekas „psīchiatrijas" ekspertīzēm, pēc politiskām trako mājām, pēc vismuļķīgākajiem aizliegumiem, pēc Berlīnes mūra, dzeloņstieplēm un mīnu laukiem...

Un par baiļu problēmu ir bieži runa, ja pasekojam Bukovska dzīves gājumam. Viņa paziņa — rietumvāciete Kornēlija Gerstenmaijere notiesāto literātu un cīnītāju raksturo kā cilvēku, kas baiļu nepazīst, vai arī kā tādu, kas pratis tās pilnīgi pārvarēt. Viņam nav nekādas varoņa pozes, un būtībā Bukovskis ir nekomplicēts un vienkāršs, bet tanī pašā laikā drošs par savu izraudzīto mērķi un par to, kas jādara.

Savā televīzijas intervijā ar amerikāņu CBS (Columbia Broadcasting System) korespondentu Viljamu Koulu 1970. gada vasarā Bukovskis ar pārliecinātāju spēku uzsvēris cīņas nozīmi pret bailēm, pret tām bailēm, kas padomju cilvēkiem vēl palikušas kopš Staļina laikiem. Demokratiskās kustības cīnītāju upuru jēga ir apkarot šīs bailes, kas saindē komūnistiskā režīmā turēto cilvēku dzīves un kas palīdz padomju varai palikt joprojam pie stūres. Personīgajam paraugam šajā izšķirīgajā cīņā ir vislielākā nozīme. Tā teica Bukovskis un deva paraugu pirms un pēc tam...

Piebildīsim: CBS Bukovska interviju kopā ar citu opozicionāru (Amalrika, Jakira u.c.) deklarācijām sniedza 1970. gada 28. jūlijā, un pēc tam šī programma pārstaigāja turpat vai visu rietumvalstu televīzijas raidītājus. Bukovskis tanī laikā vēl nebija ilgi baudījis jaunatgūto brīvību, jo no soda nometnes bija izlaists tikai 1970. gada sākumā. 1971. gada martā, kā jau minējām, viņu apcietināja atkal par jaunu Pad. savienības kompartijas 24. kongresa priekšvakarā. Pirms tam viņš tomēr bija paspējis sagādāt boļševiku režīmam vienu no smagākajiem triecieniem ar savām 200 tragiskajām lapām. Jau rakstīju, ka pirmais Bukovska ceļš pēc jaunās apcietināšanas bija uz Serbskija institūtu. Kur gan citur? Bet tas izraisīja tik plašu protesta vilni ne tikvien Rietumos, bet arī pašā padomijā, ka šis pārbaudītais paņēmiens bija jāatmet vismaz attieksmē pret Bukovski. Pagājušā gada oktobrī, piemēram, 48 padomju intellektuāļi ar profesoru atomzinātnieku Sacharovu un Čalidzi priekšgalā protestēja pret opozicionārā literāta ilgstošu ievietošanu trako mājā un sniedza garantiju, ka viņš garīgi ir pilnīgi vesels.

Tāpēc padomju varai bija jāatrod cits ceļš. Un kas gan varēja būt cits pie rokas kā ilgstošs ieslodzījums, cerībā, ka upuris tur beidzot aizies bojā... Nāca klāt, protams, viņa personīgā noķengāšana presē, visu iespējamo netikumu un grēku pierakstīšana, un tā tālāk un tā tālāk... Vienkārši ievietojot Bukovski trako mājā, protams, tas viss būtu atkritis!

(Turpinājums sekos)

Latviešu nams Toronto
Meklē
NAMA PĀRZINI
VĒLAMS
PRECĒTS PĀRIS.
Lūdz rakstīt valdes priekšsēdim: E. Briedis, 132 Church Ave., Willowdale, Ont.

Ļoti vērtīgi dāvanu saiņi
SPECIĀLI UZ LATVIJU
IEPRIEKŠ SAMAKSĀTI.
SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JĀMAKSĀ.
ĀTRA PIEGĀDE

Mūsu speciālie saiņi dod lielāko vērtību jums un jūsu piederīgiem.

10 GALVAS LAKATI $54.90
5 vilnas lakati ar lielu vai mazu puķu, kā arī austrumnieciskiem musturiem un 5 zīda lakati, dažādās krāsās. (Apmēram 250 rubļu vērtība)
Ar gaisa pastu $63.40

5 LIELI VILNAS LAKATI $96.00
ar puķu musturi un bārkstīm visapkārt. (Apmēram 500 rubļu vērtība)
Ar gaisa pastu $113.00

IMITĒTIE ĀDAS KAŽOKI
ir labākā un vērtīgākā dāvana jūsu piederīgiem, kas vienmēr viņiem liks jūs atcerēties.
Pasūtiniet šos ļoti vērtīgos un siltos kažokus. Izvēlaties minka (strīpaino vai vienkāršo) vai karakula.
Cena tikai $108.00
(Apm. 500-600 rubļu vērtība)
SPECIĀLS DĀVANU SAINIS $169.00

Labākās kvalitātes vērtīgi audumi.

3 jardi kungu ziemas mēteļu 100% vilnas drāna, 3 j. dāmu 100% vilnas mēteļu drāna, 3½ jardi kungu 100% vilnas uzvalku drāna, 3 jardi dāmu ziemas 100% vilnas kleitas drāna, 2 dubultpalagi, 2 spilvenu pārvalki, 6 musturoti dvieļi.
(Apm. 1500 rubļu vērtība)
Vēl daudz vairāk speciālu saiņu.
Pieprasiet mūsu ilustrēto katalogu.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street, Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530
ĻOTI SVARĪGI
Jūs variet caur mums sūtīt arī savus sagatavotos saiņus. Mūsu pakalpojumi ir droši un ātri.
Mēs speciālizējamies beznodokļu (dutiefree)) LIETOTU DRĒBJU un citu personīgu mantu pārsūtīšanā iebraucējiem no U.S.S.R.
Mums ir 23 gadu pieredze šajos darījumos un tūkstošiem apmierinātu klientu.

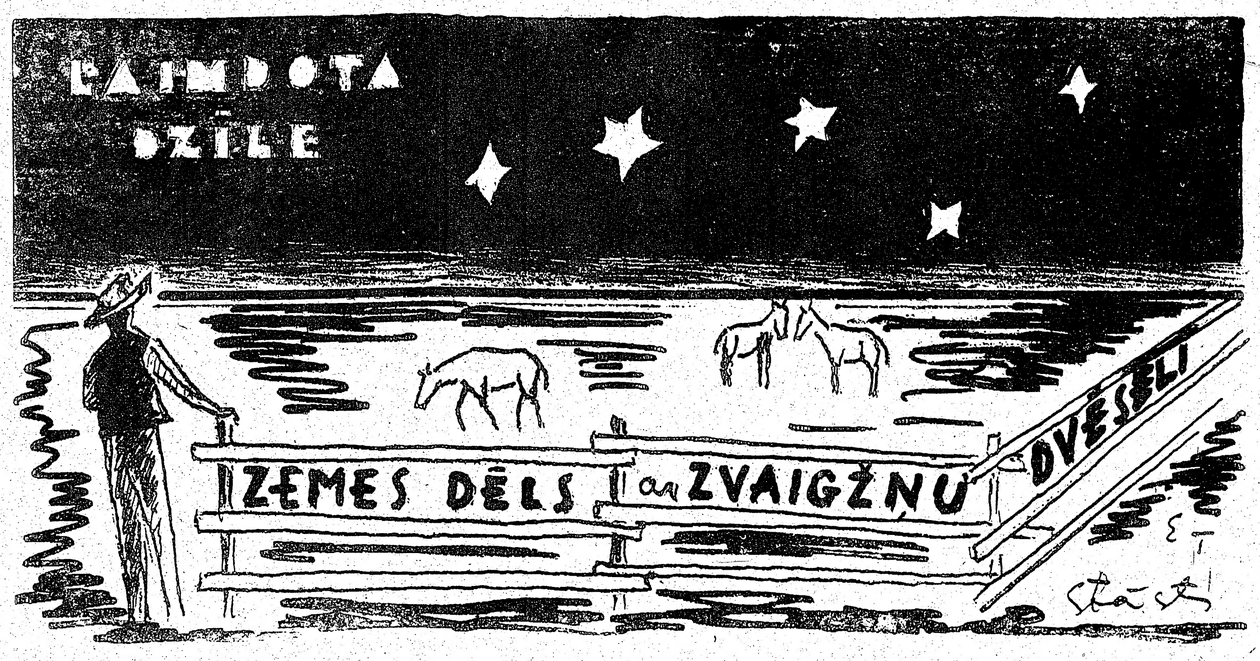

(Nobeigums)

„Kad pagājuši Ziemas svētki — tad vairs nav tālu vasara!"

Vairāk viņš nesaka — bet pārējo Zaiga izlasa viņa acīs. Viņa zina, ko viņš domā. Viņa purina galvu:

„Es reiz lasīju kāda ķīniešu dzejnieka dzeju angļu tulkojumā, kas sākās ar vārdiem: all that was sweet was sweet only once. Un tā vienmēr ir. Ja kas ir bijis jauks,tas ir tikai vienreiz; tas nekad vairs neatgriežas."

„Protams, nekas jau neatgriežas taisni tā, kā kādreiz bijis," Veldre piekrita. „Bet tomēr —"

Atkal Zaiga purina galvu, un Veldre apklust — tikai viņa acīs paliek nesaprašanas pilns jautājums. Zaiga brīdi pārdomā. Kā viņa varētu to paskaidrot? Kaut ko zināt pašam ir viena lieta, bet ne tik viegli likt saprast otram cilvēkam, jo vārdi nekad precīzi neizsaka mūsu domas. Un vai Juris vispār to spētu saprast? Viņš taču ir zemes dēls, kaut arī ar zvaigžņu dvēseli. Vai viedā ķīnieša dzejnieka filozofija nebija pārāk sveša un tāla latviešu zemniekam, kam vēl dzīva un spēcīga dabas balss?

Tad Zaigai ienāk prātā kaut kas cits. Ir taču vēl viens iemesls, kāpēc pagājušā vasara nedrīkst atkārtoties. Visu laiku viņa bija gribējusi viņam to noslēpt. Bet vai tas bija pareizi? Tagad, kad viss bija pāri un viņam nekas vairs nedraudēja — kāpēc viņš nedrīkstētu zināt? Tas būtu tikai taisnīgi. Galu galā viņam taču bija pie tā tikpat liela daļa kā viņai. Nē, labāk lai viņš zina visu. Un to viņš sapratīs.

„Juri, man tev kaut kas jāsaka, ko tu nezini," Zaiga iesāk, neskatīdamās viņā. „Mēs toreiz domājām, ka neviens neuzzinās. Bet ja pirms dažām nedēļām man nebūtu gadījies nejauši pakrist uz noledojuša ceļiņa — tad drīz to zinātu visi. Tagad neviens nezina, es tikai tev to pasaku. Bet tā nu tas ir. Par katru liktenim nozagtu laimes mirkli vēlāk jāmaksā. Un tāpēc — tādas vasaras mums nekad vairs nebūs."

Zaiga ir beigusi, bet viņa vēl neuzdrošinās skatīties viņam sejā. Veldre klusē; Zaiga saprot, ka viņam vajadzīgs laiks, lai attaptos no pārsteiguma. Tad viņa spēcīgā roka cieši saņem Zaigas pirkstus, kamēr otra aptver elkoni.

„Zaiga!" Veldre čukst aizsmakušā balsī. „Un tu man to neteici!"

Pēkšņi Zaigai kļūst tik viegli un labi — nekas vairs nesāp. It kā izstāstīdama viņa būtu atdevusi viņam savas bēdas. Nu tā var mierināt viņu.

„Ir jau labi, Juri," Zaiga uzliek savu roku viņa rokai. „Ko tas būtu līdzējis, ja tu zinātu — tikpat tu tur neko nevarētu darīt. Kāpēc lai tu veltīgi bēdātos? Tagad, kad viss ir pāri — tagad varu pateikt. Un tagad tu arī zini, kāpēc mēs vairs nedrīkstam. Mēs jau esam sodu saņēmuši; otrreiz tas būs vēl bargāks."

Jā, Veldre saprot. Viņš vairs nerunā, tikai viņu rokas paliek sadotas — zem galda to neviens neredz. Un šīs lielās, stiprās rokas balsts dod arī Zaigai spēku iet to ceļu, kas viņai ejams. Nedaudz vēlāk viņa ar savām meitām jau sēž mašīnā un brauc mājup. Pasaka par zemes dēlu un zvaigžņu meitu beigusies. Īsu brīdi viņi satikās kā komētas pasaules telpā, lai atkal aizietu katrs savu ceļu. Viņiem nebija lemts palikt kopā; viņi pieder katrs savai pasaulei, un tur viņiem jāatgriežas. Turpmāk viņi atkal būs vairs tikai draugi un domu biedri.

Drīz arī Veldre savāc savu ģimeni un iziet ārā. Pār namu jumtiem viņš redz lielo, mirdzošo vakarzvaigzni, kas sacenšas ar cilvēku iedegtajām ugunīm. Un viņš domā par zvaigzni, kas viņam reiz piederēja, bet tagad ir atkal tikpat tāla un nesasniedzama kā pirms tam.

„Par katru liktenim nozagtu laimes mirkli vēlāk jāsamaksā," teica Zaiga. Kāpēc tikai viņai? Kur ir viņa sods? Zaiga visu bija iznesusi viena; ja viņa nebūtu pateikusi, viņš pat neko neziņātu. Taču no otras puses — ko viņš būtu varējis līdzēt, ja arī zinātu? Vai šī nevarības apziņa bija viņa sods?

Nē, ir vēl kaut kas vairāk. Viņi norunāja, ka pagājušā vasara nedrīkst atkārtoties. Bet viņi tiksies, un viņas tuvumā allaž būs par to jādomā. Un tā tas turpināsies dienu no dienas, gadu no gada — kamēr pamazām viņu augumi savītīs, slepenā uguns izplēnēs. Bet vai izdzisīs arī dvēseles ilgas?

„Un kad svētais sargs reiz mieru sauks,
Miers būs rokām, kuŗas gurdams sniedzi
Tu pēc zvaigznēm debess dzīlē, draugs..."

Jā, miers būs tikai tad. Mīlestība nav tikai jaunības daļa. Cilvēka sirds paliek jauna visu mūžu un mīl. kamēr beidz dzīvot. Līdz tam laikam viņš vienmēr paliks zemes dēls ar zvaigžņu dvēseli.

Senātors Fulbraits iepriecina Maskavu

(Turpinājums no 2. lp.)

Vadītājas personas, kas bieži savtīgu interešu dēļ gribētu atzīt krievu imperiālistu laupījumu kā negrozāmu faktu un vēlētos atņemt mums katru iespēju cīnīties par mūsu dzimtenes brīvību, kā arī paust pasaulei patiesību par genocīda politiku un ar varu laupītām tiesībām, lai patur prātā, ka katram cilvēkam un katrai nācijai jābūt tiesībām pašai izšķirt savu dzīves veidu un valsts iekārtu. Klasisks piemērs tam ir pašreizējais stāvoklis, kur radio „Free Europe" un „Liberty" nākotne un darbības iespējas ir patiesi apdraudētas.

Amerikas demokratu „liberālo" senātoru mērķi senātora Fulbraita vadībāir radīt politiku, kas akceptētu Pad. savienības laupījumu. Slēdzot „Free Europe" un „Liberty" raidījumus, kas pauž patiesību, Maskavas diktātoriem būtu dota iespēja nobeigt Baltijas tautu iznīcināšanu. Pēc tam tad varētu sākt līdzīgu genocīdu pret pārējām apspiestajām nācijām. Izmantojot savu varu, senāta ārlietu komisijas priekšsēdis Fulbraits, lai gan tautas vietnieku nams piešķīris līdzekļus vienam gadam, atsakās sasaukt senāta un tautas vietnieku nama kopsēdi lēmumu saskaņošanai. Bez šīs sēdes līdzekļus nevar izsniegt, un tie praktiski izbeidzās jau februāŗa mēnesī. Savu nostāju Fulbraits motīvē ar to, ka raidījumi aizkaŗot komūnistisko valstu un Maskavas politiku. Visas komūnistiskās valdības tos asi apkaŗojot. Patiesāko Fulbraita vēlēšanos izsaka viņa 17. februāŗa senātā teiktās runas beigas, kuŗā tas aicina izbeigt „Free Europe" un „Liberty" raidījumus un tos apglabāt „aukstā kaŗa" kapenēs. Ja krievi un satelīti nespēj ar techniskiem līdzekļiem un draudiem pārtraukt apspiesto tautu piederīgos klausīties un zināt patiesību, tad senātors Fulbraits un viņa ultrā liberāļi cenšas to panākt ar dažādiem trikiem, lai atņemtu katru iespēju paust patiesību.

TORONTO ZIŅAS

● Igaunijas valstssvētku pieņemšanā 25. februārī bija ieradies arī Toronto pilsētas galva Viljams Denisons, oldermanis Antonijs Odonaghu un daži ārvalstu konsuli, bet no latviešu viesiem pieņemšanā piedalījās LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, LNAK padomes priekšsēdis V. Upeslācis, baltiešu veterānu korpusa prezidents O. Perro un citi vietējās latviešu sabiedrības pārstāvji. Igaunijas neatkarības 54. gadadienu 27. februārī ar svinīgu aktu atzīmēja Ryerson politechniskā institūta zālē, piedalotīes 1500 apmeklētājiem.

Aktu ievadīja Igaunijas goda konsuls Toronto Ilmārs Heinso. Tāpat kā lietuviešu svētkos pirms nedēļas, apsveikumu bija sūtījis arī Kanadas ministru prezidents Trudo. Igauņus uzrunāja senātors A. Tomsons, kam dzīvesbiedre ir igauniete, un oldermanis A. Odonaghu (dzīvesbiedre lietuviete). No Igaunijas tuvākiem kaimiņiem sveica lietuviešu konsuls Dr. J. Žmuidžinas, lietuviešu apvienības priekšsēdis E. Čuplinskas, un LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Programmas daļā piedalījās divi koŗi un orķestris. Igaunijas nacionālais karogs 24. februārī plīvoja pie Toronto pilsētas valdes nama.

● DV Kanadas valdes delegātu sapulce sanāks 18. un 19. martā DV namā Toronto. Sapulces atklāšana 18. martā plkst. 10 rītā ar svētbrīdi. Vakarā draudzības sarīkojums ar priekšnesumiem.

● Sv. Jāņa draudzes gada sapulce pēc dievkalpojuma 19. martā baznīcas sanāksmju telpās. Dāmu komitejas sapulce 14. martā plkst. 7.30 vakarā turpat.

Gundegas Cennes gleznu izstādes atklāšana 10. martā plkst. 7.30 vakarā Sv. Jāņa baznīcas sanāksmju telpās. Izstādi atklās archibīskaps A. Lūsis un tā turpināsies līdz 19. martam, darbdienās no plkst. 6 — 9 vakarā, bet svētdienās jau no plkst. 11.

● Lidijas Auzānes - Tīmanes lugas Mēs prasām brīvību atkārtojums 12. martā plkst. 4.30 pēc pusd. Latviešu namā.

● TLB pēdējais novadu vakaru ciklā 18. martā būs Zemgales vakars ar Diždanča piedalīšanos. Vakara programmas sagatavošanu un vadību uzņēmusies Anita Bencone.

● Canadian Scene, kas ir valdības ziņu dienests etniskai presei, februāŗa izdevumā ievietota CS līdzstrādnieces Valijas Olivas informātīva sērija „This ir Canada", kuŗā lasāms par Kanadas saimniecisko un kultūrālo dzīvi. V. Oliva ir latviete, ieceļojusi Kanadā 1949. gadā un precējusies ar Franku Olivu, kas četrus gadus vēlāk ieradies no Italijas.

● Sv. Andreja draudzes dāmu komitejas gadskārtējais bazārs 27. februārī, tūlīt pēc rēgulārā dievkalpojuma, bija pulcinājis vairāk kā 300 apmeklētāju. Bija dažāda veida loterijas ar 600 laimestiem. Dāmu komiteja baznīcas augšstāva sarīkojumu telpās bija klājusi kafijas galdu. Bazārs devis 1664 dol. atlikuma, kas ir vairāk nekā pagājušo gadu.

● Baltijas tautu federācija Kanadā kopā ar Baltijas sieviešu padomi rīko 22. aprīlī latviešu namā Baltiešu balli. Aizvesto pieminas aktu federācija rīko 14. jūnijā, tieši lielo deportāciju dienā. Akts notiks Ryerson politechniskā institūta auditorijā. Par galveno runātāju lūgs Viljamu Dēvisu. Priekšnesumu daļā piedalīsies latviešu un lietuviešu solisti ar igauņu orķestri.

● Kiwanis kluba 92. mūzikas festivāla sacensībās piedalījās vairāki latvieši — mūzikas skolnieki, iegūstot godalgas: meiteņu klasē līdz 8 g. v. — Laura Zariņa (1. v.), līdz 9 g. v. — Sandra Dzirnekle (2. v.), bračas klasē līdz 13 g. v. — Richards Upenieks (2. v.), vijoles klasē līdz 14 g. v. — Raimonds Šultmanis (1. v.) un Edmunds Treijs no Boltonas (2. v.), stīgu kvarteta klasē (divas vijoles, brača un čells) — Raimonds Šultmanis, Edmunds Treijs, Richards Upenieks un Normunds Šultmanis (dalīta 2. v.), trio klasē (vijole, čells un klavieres), kuŗā piedalījās trīs Šultmaņi — Raimonds (vijole), Normunds (čells) un Silvija (klavieres). Andris Zariņš ieguvis vijoles solo klasē līdz 16 g. veciem 2. vietu, bet vijoļu klasē 1. vietu, stīgu kvarteta klasē 3. vietu ieguvis ansamblis, kuŗā 1. vijoli spēlē Ivars Taurēns.

● Latviešu nama sabiedrības akcionāru gada sapulce notiks 26. martā plkst. 4.30 pēc pusd. Latviešu namā. Pagājušā gada budžetā bija paredzēts ieņemt 32.000 dol., bet ienācis 31.296,12 dol., turpretim izdevumiem samazinoties uz 26.559,58 dol. (budžetā bija paredzēti 27.300 dol. kopējie izdevumi), pagājušais saimniecības gads noslēdzies ar 4736,54 dol. peļņu, bet norakstot inventāra amortizācijai 710,79 dol., gada peļņa paliek 4025,75 dol. Jaunajā budžetā paredzēts ieņemt 31.300 dol., izdot — 26.920 dol., ar peļņu, atskaitot 580 dol. inventāra amortizācijai 3800 dol.

● Toronto latviešu kreditsabiedrība janvāŗa mēnesī izskaitījusi 233 biedrus, kam paju konts bija noslīdējis zem minimālās 5 dol. vērtības un kas 6 mēnešu laikā uz atgādinājumu nav savu paju kontu nostabilizējuši. Sakarā ar to biedru skaits uz februāri samazinājies uz 2365 individuāliem biedriem. Organizācijas ar depozitu kontiem bija 121, kopā 2486 biedri pret 2719 biedriem uz janvāŗa sākumu. Peļņa saimniecības gada 10 mēnešos sasniegusi 31.770,46 dol. Janvārī peļnīts 2739,06 dol. Janvāŗa bilance ir 3485.386,90 dol.

● LNJAK rīkotās t. s. labvēļu vakariņas notiks 19. martā plkst. 5 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas augšstāva zālē. Tajās aicināti organizāciju vadītāji un darbinieki, kā arī atsevišķi tautieši, kas līdz šim jau atbalstījuši LNJAK darbību vai to vēlas darīt turpmāk. Dalības maksa 5 dol. Pēc vakariņām būs jauniešu priekšnesumi un pārrunas par jaunatnes darba sekmēšanu.

● TLB 23. aprīlī plkst. 2 pēc pusdienas rīko Latviešu namā māc. Ā. Čopa referātu par tematu: Kas ir cilvēks?

● Latviešu nama dāmu komitejas gadskārtējā Pankūku balle 26. februārī bija pulcinājusi vairāk kā 100 viesu, kas nogaršoja tuvu ap 10 šķirņu dāmu ceptās pankukas. Neparastākās bet iecienītākās bija kartupeļu pankūkas ar siļķi un krējumu piedevām. Piedzērienam bija dažādu šķirņu tējas, kā rozīšu, ābolmizu u. c.

Priekšnesumu daļā DV teātŗa dalībnieki imitēja „Pidriķi un Doroteju", tos tēlojotA. Memenim (Pidriķis) un Fr. Vilmanim (Doroteja). Enģelīša iomu veica Maija Kuze, kas kopā ar A. Memeni arī deklamēja. Nama dāmu komiteja ar priekšnieci Elzu Galdiņu bija sarūpējušas plašu loteriju. Galveno laimestu — gleznas reprodukciju ieguva Ainis Freimanis. Vakara dalībniekus jautrināja skaņu plašu mūzika. Programmu vadīja V. Roze.

● Februāŗa mēnesī DV Toronto nodaļas saime bija bagāta ar „apaļo gadu" jubilāriem. Dāmu vārdus neminot, pirmais jubilārs bija sporta kluba ilggadīgais priekšsēdis, un bij. nodaļas valdes loceklis Rūdolfs Kadiķis, kam 8. februārī piepildījās 50 mūža gadi. 10. februārī sešdesmitgadnieks kļuva Alfreds Kristapsons, kas rosīgi darbojas arī mednieku un makšķernieku klubā. 11. februārī 70 mūža gadi piepildījās ilggadīgajam DV saimes loceklim Kārlim Grekeram. Piecdesmitgadnieks 12. februārī kļuva bij. DV Melburnas nodaļas Austrālijā,, bet tagad Toronto DV saimes piederīgais Jānis Birznieks. 17. februārī 60 gadu piepildījās Nikolajam Zubānam, bet 23. februārī — Pēterim Gādīgam.

● Latviešu biedrības rīkotais Kostīmu vakars 26. februārī Latviešu namā pulcināja vairāk nekā 150 apmeklētāju, to vidū 22 kostīmos (maskās), no kuŗiem žūrijas komisija (A. Sils, Maiga Purena, Irma Gregora un J. Petzalis) godalgoja trīs: „Greizo spoguli" (Biruta Senkēviča), — 1. god., „Sižu dāmu" (Baņuta Pīlādze) — 2. god. un „Sižu karaļi" (Natālija Sproģe) — 3. god. Deju mūziku spēlēja Runči trimdā no Hamiltonas. Par zāles dekorējumu bija rūpējušies Vilnis un Edīte Āpšes un Vilnis Epners. Sarīkojuma norisi vadīja biedrības priekšnieks Imants Alksnis.

● TLMM kluba kārtējā mēneša sanāksme 2. martā DV namā pulcināja 33 dalībniekus, kas ar interesi sekoja Dr. Linarda Luksa stāstījumam un rādītiem diapozitīviem no nesen veiktā Afrikas ceļojuma. Kluba biedrs D. Marsons savukārt demonstrēja krāsu filmu ar Simko ezera zibulēšanas skatiem. Medību sekcijas priekšnieka J. Miķelsona vadībā norisa aizvadītā gada lielmedījumu ieguvēju apbalvošana. Zelta naglu par nomedīto alni saņēma J. Zālītis, bet četras naglas par četriem lāčiem bija izpelnījies G. Paeglis. K. Krieviņš saņēma 2 sudraba naglas par diviem briežiem. Par vienu iegūto briedi sudraba naglu saņēma M. Aviks, I. Krieviņš un J. Muskats. Apbalvojumus izsniedza kluba priekšnieks Dr. P. Bārdiņš. Nākošā un pēdējā šās sezonas mēneša sanāksme 6. aprīlī plkst. 8. vak. DV namā.

● Toronto Austrumu draudzes dāmu komiteja rīko mantu loteriju, lai tādā kārtā atbalstītu jauniešu saietus un kursus ārpus draudzes, kā arī veicinātu draudzes lauku īpašuma Tālava tālāku izbūvi. Izlozes laimesti: aluminija laivu rūpnieka R. Kadiķa dāvātā laiva, gleznotāju O. Grebžes, T. Grīnberga, I. Prikules dāvinātās gleznas un mākslas kolledžas studentes S. Ruņģes ziedotā glezna. Mākslas audzēja V. Vilsone izlozei dāvājusi sienas segu. Būs arī citi vērtīgi laimesti. Izloze notiks 14. maijā pēc dievkalpojuma Sv. Barnaba baznīcas sarīkojumu telpās.

● Jauniešu slēpošanas sacensības Kanadas skautu jendas izkārtojumā risināsies 11. martā Peterborough kalnos (Devils Elbow - Bethany). Sākums plkst. 10 rītā.

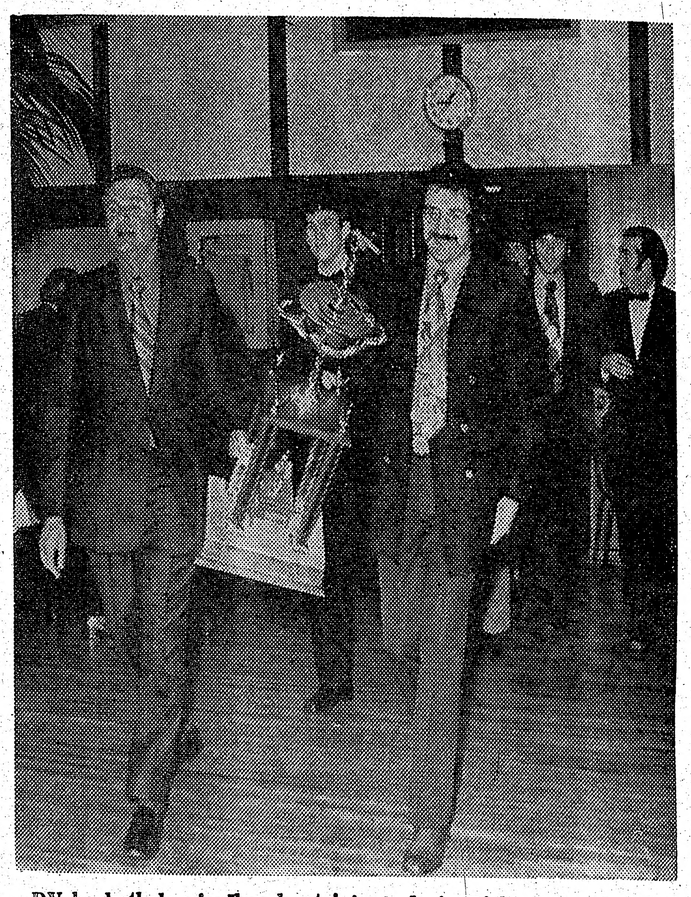

DV basketbola vienības kapteinis Andrejs Richters (pa kreisi) un izcilais grozu guvējs Jānis Brikmanis sveica Rūdolfu Kadiķi viņa 50 gadu jubilejā ar 50 mārciņu smagu velti. Aiz viņiem Jānis Daugavietis, Egils Petmanis un pārējie basketbolisti. Foto: J. Liģers

Stiprināsim mūsu gara ieročus

Ar Dainas koŗa koncertu pabeidzās Kanadas latviešu kultūras dienas

Dainas koŗa gadskārtējā koncertā 4. martā Sv. Lorenca mākslas centrā bija pulcējušies vairāk nekā 400 klausītāju. Zālē bija jānovieto pat papildkrēsli. Koris diriģentes Almas Skudras-Kārkliņas vadībā, 69 dziedātāju sastāvā, programmas pirmajā daļā atskaņoja Aldona Kalniņa, Jāņa Kalniņa un Jāņa Norviļa dziesmas, piedalo-ties solistiem Dacei Kārkliņai, Vizmai Maksiņai, Mārai Ezerkalnai un Andim Ceram. Jāņa Norviļa sabalsotā Senā gadskārta latviešu tautas dziesmās, programmas otrā daļā, solo dziedāja arī Valda Avika. Trešā daļā trīs tautas dziesmas nodziedāja arī Dainuvītes meitenes Tālivalža Ķeniņa, Almas Skudras-Kārkliņas un Bruno Skultes sabalsojumā. Pie klavierēm bija pianiste Ina Dannekampa.

Diriģente izpelnījās ilgus aplausus un krāšņas ziedu veltes, tāpat solisti. Klausītāji un koristi sumināja komponistu Jāni Norvili, kas bija ieradies koncertā no Kičeneras.

Līdz ar šo koncertu noslēdzas Kanadas latviešu kultūras dienas. Šai sakarā uzrunu teica LNAK kultūras nozares vadītājs Dr. E. Upenieks, uzsvērdams, ka mums jārūpējas par mūsu nacionālās kultūras saglabāšanu un tās attīstīšanu, lai it īpaši svešumā saglabātu savu identitāti un vienotības garu. Latviešu tautas nacionālā kultūra tagad mūsu dzimtenē ir apdraudēta. Ja okupācijas vara tur vēl nav paspējusi to iznīcināt, tad tikai pateicoties mūsu tautas gara spēkam, mūsu kultūras gara ieročiem, kas pašlaik ir vienīgie, bet arī visspēcīgākie, uzsvēra Dr. E. Upenieks un turpināja:

Mūsu visnopietnākais ienaidnieks šai ziņā ir nevis pretinieka pārspēks, bet mūsu pašu vienaldzība pret nacionālām interesēm. Pretinieka pārspēks var iznīcināt daudz dzīvību un materiālo vērtību, bet nespēj nokaut tautas garu. Tālāk viņš norādīja, ka tautiešu materiālā atbalsta trūkums trimdā ir vislielākais kavēklis mūsu kultūras darba veikšanai un aicināja atsaukties Kultūras Fonda ziedojumu akcijai, jo vajadzības ir lielas, bet laiks ir īss, lai mēs nekļūtu drīz tā paaudze, kas savu kultūru un latvietību būs norakstījusi zaudējumos.

—re

Atzinība par skaistāko dārzu

Viesturs Šķidra Otavā pagājušā sezonā ieguvis balvu — „Centennial Garden Trophy" par skaistāko dārzu. Viņa dārzs atzīts par labāko no 158 vērtētiem.

V. Šķidras māja atrodas Otavas dienvidaustrumu daļā. Viņš sastāv „City View" dārzkopības klubā, kuŗa mērķis veicināt mājas un tās apkārtnes izdaiļošanu ar puķu sakārtojumiem un piemērotiem puķu un krāšņuma krūmu apstādījumiem. Šo mērķu sekmēšanai reizi mēnesī tiek rīkoti priekšlasījumi un kursi, arī filmu vai diapozitīvu demonstrējumi un puķu sakārtojumu izstādes, kuŗās V. Šķidra godalgots vairākas reizes ar pirmām un otrām godalgām.

Dārzu vērtēšana notiek katru gadu, pavasarī un vasarā.

V. Šķidra

Uzvarētāja noskaidrošanā parasti izvēlas kādu speciālistu no federālās lauksaimniecības ministrijas eksperimentālās saimniecības. Vērtēšana notiek pēc punktu sistēmas — par rūpīgu dārza kopšanu, stādu kvalitāti, puķu krāsām un to kombinācijām, kā arī par for-

(Turpinājums 15. lp.)

DV ASV delegātu sapulce 22. un 23. aprīlī

DV ASV FEBRUĀRA VALDES SĒDE

Sēdi Čikagā vadīja priekšsēdis J. Utināns. Sakarā ar notikušo DV CV sēdi Toronto 2. Globālo dienu laikā, kur tika iztirzāta DV darbība un pieņemtas vadlīnijas turpmākam darbam visās darbības nozarēs, ASV valde vienprātīgi atzina un pieņēma ieteikumu CV sēdi šogad nesasaukt, bet attiecīgos jautājumus izkārtot rakstveidā.

DV ASV valde atgādina DV CV izsludināto jauniešu darbu sacensību vecumā no 10 līdz 20 gadiem, iedalot tos 4 vecumā grupās un katrai grupai dodot izvēlei 2 līdz 3 tematus. (Sacensības noteikumi iespiesti Latvija Amerikā 16. februāŗa numurā).

Valde paziņo, ka grāmata Latviešu karavīrs Otrā pasaules karā laikā otrā daļa iznāks kā paredzēts šāgada aprīlī vai maija sākumā. Grāmata pasūtināma pie apvienību kasieŗiem.

DV ASV delegātu sapulce sanāks 22. un 23. aprīlī Ņudžersijā (Kenilworth pilsētā), Holiday Inn telpās, kur arī delegātiem pret mērenu atlīdzību būs iespējams apmesties. Tai pašā laikā turpat notiks 18. vanadžu salidojums. Apvienību/kopu delegāti piesakāmi Ņudžersijas apvienības priekšniekam F. Lucim, 117 E. Westfield Ave, Apt. 8-b, Roselle Park, N. J. 07204, bet vanadžu kopu pārstāves un viešņas — salidojuma dalībnieces piesakāmas Ņudžersijas vanadžu kopas priekšniecei I. Millerei, 18. Springfield Rd., Elizabeth, N. J., 07208.

Sapulcē paredzēta plaša darba gaita. Divās dienās tiks apskatīti DV darbības jautājumi un pieņemti nozīmīgi lēmumi turpmākam darbam, kādēļ zemes valde lūdz visas apvienības un kopas uz sapulci sūtīt savus pārstāvjus. Sapulcē ieradīsies arī Kanadas DV vadības pārstāvji un ASV latviešu centrālo organizāciju vadītāji.

Finanču nozares vadītājs P. Ozoliņš ziņoja par pagājušā gada budžeta izpildīšanos, no kā izrietēja, ka zemes valde saimniekojusi mērķtiecīgi un ar apmierinošu atlikumu — kā organizācijas, tā arī aprūpes līdzekļu kontos, pie kam pēdējā rezerves palielinājušās. Segtas visas aprūpes vajadzības. Atbalstīti pasākumi, kuŗi veicina jaunatnes latvisko izglītību. Komponistiem, kuŗu darbi ievietoti vīru koŗu krājumā „Vīru balsis" nosūtīti no ietam atbilstoši honorāŗi, par ko saņemtas pateicības vēstules.

Uz aprūpes nozares vadītāja A. Tīdemaņa ierosinājumu piešķīra līdzekļus 8 palīdzības saiņu nosūtīšanai uz okupēto Latviju. Pagājušā gadā nosūtīts 51 sainis.

Piešķīra atbalstu Rietumminčigenas universitātes latviešu valodas kursiem un kādam jaunietim šo kursu apmeklēšanai 1972. gadā. Skautu un gaidu jubilejas nometnei piešķīra 200 dol. Tāpat piešķīra līdzekļus bērnu žurnāla „Mazputniņš" viena n-ra izdošanai.

Uz Ņujorkas apvienības lūgumu ar DV ASV Goda rakstu apbalvoja vienu aktīvu apvienības dalībnieku, bet Dienvidkalifornijas apvienībā — piecus.

Sporta nozares vadītājs I. Švānfelds iepazīstināja valdi ar projektētiem pārgrozījumiem DV šaušanas sacensību noteikumos, kuŗus delegātu sapulce pagājušā gadā uzdeva valdei sagatavot un nodot pieņemšanai šāgada delegātu sapulcei.

Kultūras nozares vadītājs V. Aparjods iepazīstināja valdi ar Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursu darbību: kursi šogad notiks no 19. jūnija līdz 9. augustam.

Rietummičigenas universitāte šogad šim studijām piešķīrusi 50 stipendijas pirmajiem 50 ārpus Mičigenas dzīvojošiem studentiem. Stipendijas lielums 10 dol. par ieskaites stundu (Credit hour).

Domājot par jaunas skolotāju un sabiedrisko darbinieku maiņas sagatavošanu, mūsu studenti mudināmi apmeklēt šos kursus, sniedzot tiem iespējamo materiālo palīdzību.

Sakarā ar valdes agrāk pieņemto lēmumu par jaunatnes grāmatu ilustrāciju sacensībām, V. Aparjods izstrādājis noteikumus:

Ilustrēšanai izraudzītas: no 15 līdz 18 g. v. jauniešiem J. Raiņa Zelta zirgs; no 19 — 21 g. v. — I. Grebzdes Meitene un puķe un no 22 — 25 g. v. — A. Dziļuma Tiesas svētdiena Ilustrāciju samēri: ne mazāki par 9/12 collām un ne lielāki par 14/17 collām. Atļautas visas tehnikas, izņemot zīmuļa.

Ilustrācijas līdz ar sacensību dalībnieka vārdu, uzvārdu un adresi iesniedzamas V. Aparjodam, 1247 N. 34th Street, Milwaukee, Wis., 53208, USA līdz 1972. g. 1. jūlijam. Sacensību rezultātus paziņos DV dienās Milvokos šāgada rudenī. Godalgas: 1. grupā: 40 un 30 dol., 2. grupā 60 un 40 dol., 3. grupā 80 un 50 dol.

Sēdē piedalījās V. Aparjods, P. Ozoliņš, J. Pogenbergs, A. Tidemanis, I. Švanfelds, E. Peniķis, vanadžu priekšniece E. Tīdemane un revīzijas komisijas priekšsēdis U. Vītols.

ep.

Arvīds Ķipēns †

Arvīdu Ķipēnu atceroties

Čikagā miris inženieris-mežkopis Arvīds Ķipēns. Aizgājējs dzimis 1902. g. 1. jūnijā Cēsu apr. Līvu pagasta Jostu mājās kā septītais bērns ģimenē. 1927. gadā beidzis Latvijas universitātes mežkopības nodaļu. Pēdējā laikā bija mežu inspektors meža departamentā, bet bēgļu gaitās Vācijā iesaistījās Vācijas mežsaimniecībā. Čikagā ieradās 1949. gadā, strādājot parku pārvaldē, 1960. gadā iegūstot ceļu inženieŗa tiesības. Darbojies vairākās profesionālās un citās organizācijās.

N. A.

Kopējs lidojums uz Vankuveru

Rietumkrasta latviešu 5. dziesmu svētku laikā 30. jūnijā Vankuverā šogad tiek rīkotas arī Kanadas DV dienas un DV Britu Kolumbijas nodaļas 20 gadu darbības atceres sarīkojums. Sakarā ar šo plašo sarīkojumu virkni, Kanadas DV zemes valde organizē kopēju lidojumu uz Vankuveru, kas no Toronto abos virzienos par pazeminātu cenu vienai personai izmaksātu 212 dol. Šāds kopējs lidojums varētu notikt, ja pieteiktos vismaz 15 personas, pie kam grupu noteikumi attiecas vienīgi lidojumam uz Vankuveru. Atpakaļ lidojumu katrs dalībnieks varēs izvēlēties sev piemērotākā laikā. Lidojums ilgst nepilnas trīs stundas un turplidojumam lidmašīnas atstās Maltonas lidlauku 30. jūnijā plkst. 9, plkst. 9.20 un plkst. 11.55 priekšpusdienā.

Par pazemināto cenu lidojuma maksa nokārtojama trīs nedēļas pirms lidojuma, pēc tam katrs dalībnieks saņems individuālas biļetes.

Visi interesenti, neatkarīgi no piederības DV organizācijai, aicināti pieteikties jau tuvākā laikā pie Kanadas vanadžu priekšnieces M. Jonānes, 271 Rusholme Rd., Toronto 4, Ont., tel. 536-5235, kur saņemama arī tuvāka informācija.

R. N.

Savienotajās Valstis

GRAND RAPIDI

● Grand Rapidu pilsētas publiskais mūzejs no 21. marta līdz 4. aprīlim rīko Zviedrijā dzīvojošā latviešu mākslinieka Rūdolfa J. Kronberga gleznu izstādi. Mūzejs būs atvērts gleznu apskatei darbdienās no plkst. 8 rītā līdz 5 pēc pusd., svētdienās no plkst. 2 dienā līdz 5 pēcp. Apm. 60 g. v. latviešu mākslinieks uzaudzis Liepājā un pirmās ierosmes pievērsties gleznie cībai guvis no sava skolotāja Aug. Annusa. Mācījies mākslas veicināšanas biedrības studijā un beidzis Lietiskās mākslas dekorātīvo gleznie cības klasi. Strādājis par dekorātoru Liepājā, Rīgā un Parīzē. Zviedrijā nodevies gandrīz vienīgi gleznie cībai un izstādījies Zviedrijā, Francijā un Anglijā, saņemot atzinīgas atsauksmes arī citdiviem darbiem pagājušā gadā piedalījās Grand Rapidu pilsētas publiskā mūzejā kultūras redzētas vēl citās pilsētās ASV. Izstādes laikā Grand Rapidos ieradīsies arī pats mākslinieks.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu bēŗu fonda gada sapulce 9. aprīlī latviešu baznīcas sabiedriskās telpās pēc dievkalpojuma. Darba sekā ziņojumi, pārskati, to pieņemšana, aizvadītā un tekošā gada budžets, statūtu grozījumi un vēlēšanas.

● Latviešu palīdzības fonda dalībniekiem un citiem interesentiem atgādināms, ka šī fonda pārstāvis Grand Rapidos ir Arvīds Lapsiņš, 740 Leonard N. E.., tālr. 451-4696.

● Grand Rapidos 20. februāŗa pievakarē no lidlauka atgriezies Edvards Rozenbergs ar dzīvesbiedri Almu un meitu, farmācijas studenti Marutu. Kāds braucējs, neievērodams signālugunis, ietriecies E. Rozenberga vadītās mašīnas sānos. No spēcīgā trieciena tā iesviesta pretējā virziena ceļā, kur laimīgā kārtā tanī brīdī braucēji nav bijuši. Smagāk cietusi R. dzīvesbiedre Alma, kuŗai pirmā palīdzība sniegta slimnīcā, no kuŗienes atlaista mājās. Otrās mašīnas vadītājs bijis kāds jaunietis, kas tikai divas nedēļas atpakaļ ieguvis spēkratu vadītāja tiesības. Rozenbergu mašīnai nodarīti bojājumi par apm. 500 dol.

● Grand Rapidu latviešu biedrības gada sapulcē izraudzītā valde konstruējusies šādi: priekšsēdis E. Grīnbergs, vietn. U. Plāte, sekretārs M. Grants, vietn. V. Valkovskis, kasieris G. Liepiņš, palīgi — V. Visockis un T. Undzēns, sab. kult. nozares vadītāja J. Rumberga, sen. palīgs A. Dāvidsons, biedrzinis A. Eversons, nama pārzinis P. Ritums, telpu izīrētājs H. Ķerpe. Savas 100 dol. aizdevuma zīmes biedrībai ziedojuši: J. Brūns, P. Balodis, J. Bleiders, A. un R. Valdmaņi, bet laimētās prēmijas, katru 50 dol. — V. Fricsoni un J. un A. Lauči; pēdējie savu aizdevumu zīmi biedrībai bija ziedojuši jau agrāk.

● Latviešu koŗa sastāvā, ko vada R. Zuika, ir tuvu pie 50 balsu. Pirms diviem mēnešiem koŗa priekšnieks A. Judovics, saziņā ar latviešu biedrības priekšnieku, bija sastādījis dedzīgu aicinājumu papildināt koŗa rindas ar dziedātājiem, nosaucot vārdā 55 personas, kas eventuāli varētu stāties dziedātāju pulkā. Tikai trīs atraduši par iespējamu ziedot laiku latviešu dziesmai. Koŗi dzied arī 9 g. vecā Monika un viņas 13 g. vecā māsa Lūcija Daukste. Tāpat arī viņu māte, ko pēdējā koncertā pieminēja koŗa diriģents, aicinot arī citus sekot šīs ģimenes piemēram.

● Pagājušā gadā Mežvidu pārvalde draudzes lauku īpašumā iesāka sporta laukuma izbūvi. Darbus turpinās pavasarī un vasarā, lai laukumu varētu nodot lietošanā. Draudzes locekļi strādājuši talku kārtā, nodoti arī ziedojumi naudā un materiālu un sporta rīku iegādei.

● Čikagā 7. februārī miris 75 gadu vecais Augusts Meirenovs, kas dzimis Jaunsaules pagasta Ramiķēnos. Studējis teoloģiju, bet studijas nepabeidzis. Pārvaldījis latiņu un grieķu valodu. Nelaika izvadīšana, pēc pārvešanas no Čikagas, notika 12. februārī, guldot zezes klēpī blakus agrāk mirušai dzīves biedrei Vūdlavna kapsētā, atvadu svētbrīdi vadot māc. Kr. Hermanim. Ziedus nolika arī korp. Lettgallia pārstāvji. Nelaikis atstāj dēlu, vedeklu un mazbērnus.

● Uz 70 mūža gadiem 9. februārī atskatījās Vienības draudzes padomes un dāmu komitejas locekle Olga Zeltiņa. Gavilnieci sveica draudzes māc. J. Lazda un dāmu komitejas pārstāves E. Medne un O. Kārkliņa, pasniedzot ziedus un velti.

● Grand Rapidos 28. janvārī pēkšņi miris 59 g. v. Jānis Jansons. Viņš bija dzimis Lodes pagastā, vēlāk pārgājis uz Valmieru, kur strādājis pasta dienestā, bet pēdējos valsts patstāvības gados Latgalē. Svešumā darbojās dažādās sabiedriskās organizācijās. Viņa aiziešanu sevišķi jutīs Grand Rapidu un apkārtnes draudze un Latviešu biedrība. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri, meitu un dēlu ASV armijā.

● Pēc vienas nedēļas pavadīšanas slimnīcā 2. februārī veļiem piepulcējies 1899. g. 10. oktobrī Rīgā dzimušais Kārlis Kūlmanis. Latvijas neatkarības laikā vadījis pasta nodaļu Nīcā, Jelgavā un Baldonē. Sav. Valstīs ieceļojis 1950. gadā, apmetoties uz dzīvi Našvillē, Tennesijā, bet vēlāk pārnācis uz Grand Rapidiem un līdz aiziešanai pensijā strādāja maiznīcā. Nelaiķi pēdējā gaitā izvadīja māc. J. Lazda. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri un citus piederīgos dzimtenē un svešumā.

V. Z.

KALAMAZŪ

● Medņieku un makšķernieku kluba gadskārtējā sarīkojumā 19. februārī viesojās Čikagas piecīši ar savu mūzikāli satīrisko programmu: „Tikai uz priekšu, ar drošu skatu atpakaļ". Par balles karalieni publika ievēlēja Dainu Vizuli, bet galma dāmām Irēni Žumburi un Sigridu Bērziņu. Deju mūziku spēlēja „Mēs trīs un viņa" no Grand Rapidiem. Saviesīgās dzīves laikā kluba vadība sveica revīzijas komisijas locekli Arsēniju Māliņu 50. dzimšanas dienā. Sarīkojumu ar uzrunu atklāja kluba priekšnieks A. Tralmaks.

● Prof. V. Rušēvics ar vijoles solo arī šogad piedalās 26. gadskārtas Bacha festivālā, kuŗu rīko Kalamazū kolledža ar 4 koncertiem. Pirmie trīs notika 27. febr., 4. un 5. martā, bet pēdējais būs 29. aprīlī.

● Loy Norrix vidusskolas skolniece Sarmīte Kajaka piedalījās Rodžers un Hammeršteins „Sound of Music" uzvedumos 18., 19. 25. un 26 februārī.

● Gada sapulcē pārvēlētā DV apvienības valde konstruējusies šādā sastāvā: priekšsēdis Alfrēds Minka, vietnieks un sarīkojumu daļas vadītājs Jānis Kalniņš, sekretārs Edv. Dīriķis, kasieris Rob. Zaķis, biedrzinis un aprūpes daļas vadītājs Zig. Bērziņš, informācijas daļas vad. Alfr. Krūmiņš, sekretāra palīgs V. Bruniņš un valdes loc. — grāmatvedis A. Elksnis. Revīzijas komisijas priekšsēdis ir V. Šmits, sekretārs J. Žumburs un loceklis Ž. Balcers. Vanadžu priekšniece Vanda Zaķe, vietniece G. Minka, sekretāre Z. Bērziņa, kasiere L. Krūmiņa un saimniecības vadītājas Z. Baškere un M. Žumbure.

Visi ceļi šovasar vedīs uz Vankuveru

UZ DZIESMU SVĒTKIEM POŠAS ARĪ AUSTRUMKRASTA LATVIEŠI

5. rietumkrasta latviešu dziesmu svētki Vankuverā šovasar no 30. jūnija līdz 4. jūlijam pulcinās apmeklētājus arī no ASV austrumkrasta. Uz tiem gatavojas Ņujorkas un apkārtnes latvieši. Domāts par grupu lidojumiem, bet daļa iecerējusi braukt ar privātiem satiksmes līdzekļiem vai autobusos.

„Vai ir jau izplānots ceļš uz Vankuveras latviešu dziesmu svētkiem?" jautāja avīžnieks dzejniecei Ritai Gālei, kas dzīvo Ņudžersijā, ap 40 jūdzes no Ņujorkas.

Dzejniece jutās pārsteigta. „Nezinu", viņa atbild. „Tas maksā daudz naudas." Bet tad viņa kļūst domīga. „Atļaujiet parunāt ar manu otro pusi".

„Otrā puse" ir dzejnieces dzīvesbiedrs Ansis Ujbo, kas smaidīgs māj ar galvu. „Jā, mēs brauksim," saka dzejniece „bet brauksim ar autobusu un vērosim dabu."

Izrādās, ka autobusa brauciens no Ņujorkas līdz Vankuverai, ap 3000 jūdžu, maksā 195 dol.

Jaunās paaudzes literāts Reinholds Millers dzīvo Ņujorkas pilsētā, sarakstījis jau divas grāmatas angļu valodā, vairāki darbi publicēti latviešu periodikā. Viņš strādā lielajā amerikāņu laikrakstā The New York Times.

„Man ir trīs nedēļas atvaļinājuma. To izmantošu braucienam uz Vankuveru kopā ar savu māti," viņš stāsta. Nodomājuši braukt ar savu privāto mašīnu. Vēlas apskatīt arī ASV un Kanadas dabu.

Liela interese par Vankuveras dziesmu svētkiem ir arī Toronto. Tajos piedalīsies trīs Toronto koru 55 dziedātāji. Toronto latvieši domājuši par atsevišķas lidmašīnas īrēšanu, jo bez dziedātājiem uz Vankuveru dosies arī DV organizācijas dalībnieki un atsevišķi svētku viesi.

Īpašu lidojumu organizē arī no Čikagas. No turienes pieteikti trīs koru 37 dziedātāji. Nav vēl zināms, vai šim lidojumam pievienosies arī divi Milvoku koru 35 dziedātāji, vai paši izkārtos atsevišķu lidojumu. Kaut kādā ceļā uz Vankuveru būs jānokļūst atsevišķiem dziedātājiem no Bostonas, tāpat Montrealas dainotāju kopas 8 dziedātājiem.

Atsevišķas speciāllidmašīnas un autobusi paredzēti no rietumkrasta. Latviešu atvaļinājumu klubs rīko lidojuma grupu no Losandželosas (sākot ar 198 dolariem, kur ieskaitīts lidojums turp un atpakaļ, kā arī uzturēšanās 4 dienas viesnīcā), Sanfrancisko (sākot ar 174 dol), vai no Portlandes (sākot ar 110 dol.). No Sietlas klubs organizē autobusu satiksmi ar Vankuveru par 10 dol. no personas vai sākot ar 72 dol., paredzot 4 dienu uzturēšanos viesnīcā.

Jautājot Latviešu atvaļinājuma kluba vadītājam H. Kāpam Rentonā, Vašingtonas pavalstī, vai klubam būtu iespēja noorganizēt grupu lidojumus uz Vankuveru arī no austrumu piekrastes latviešu centriem, viņš paskaidroja:

„Grupu lidojumi notiks tikai no rietumpiekrastes lielākiem latviešu centriem. Nav garantiju, vai no austrumkrasta lidojuma grupu varētu noorganizēt. Lai iegūtu atlaides, grupā nepieciešamas vismaz 35 personas. Otrs negatīvs apstāklis, kāpēc no austrumu piekrastes nevar noorganizēt lidojumus uz Vankuveru, ir tas, ka uz turieni lido tikai vienas gaisa satiksmes līnijas lidmašīnas, tādēļ nav konkurences un lidmašīnu sabiedrība grupu lidojumos nav ieinteresēta. Regulāra cena no Ņujorkas līdz Vankuverai un atpakaļ ir 415 dol., ieskaitot arī uzturēšanos 4 dienas viesnīcā ar brokastīm."

„Un no citām vietām?"

„No Toronto līdzīgos apstākļos lidojums uz Vankuveru maksātu 346, no Čikagas 350, no Klīvlendas 383, Mineapoles 288, Montrealas 370 dol."

Ne tikai no šiem latviešu centriem sagaidāmi dziesmu svētku apmeklētāji. Tādi gatavojas arī no Denveras, Linkolnas un citām vietām, no kurām pieteikti koŗi svētku koncertam.

Kāpēc latvieši brauc pāri visam kontinentam uz 3000 jūdžu tālo Vankuveru, lai būtu klāt dziesmu svētkos? Samērā maz ir tādu, kas brauc tikai dziesmas klausīties, atskaitot pašus dziedātājus, kuriem jāpiedalās kopkoncertā. Liela daļa vēlas satikt tautiešus, sen neredzētus draugus un paziņas. Daļa vēlas satikt arī savas organizācijas biedrus, kā tas ir Daugavas Vanagu salidojumā, vai savas profesijas cilvēkus. Jaunatne savukārt meklē iepazīšanās iespējas, kaut ne katru reizi savā starpā vēlas sarunāties latviski...

Dziesmu svētki šoreiz risināsies skaistā apkārtnē, Britu Kolumbijā, kas reizē varētu būt arī vasaras atvaļinājuma pavadīšanas vieta. Braucot ar auto mašīnu no austrumiem, var apmeklēt vairākus nacionālos parkus, arī daļa ceļa izvijas pa skaistām vietām. Ņujorkas laikraksts The New York Times nesen kādā rakstā apzīmēja Vankuveru par „jauno cilvēku pilsētu", kur daudz pelnot.

Vankuveras naktsdzīves rajonā atrodas pašapkalpošanās restorāni, kur katrs pats var izcept savu „bifšteku" vai ļau to pasniegt daiļām viesmīlēm. Kalni, ūdens un mērenais klimats ir Vankuveras panākumu atslēga. Šovasar Vankuveras slavu vairos arī latvieši savos dziesmu svētkos. Varbūt.

V. Irbe

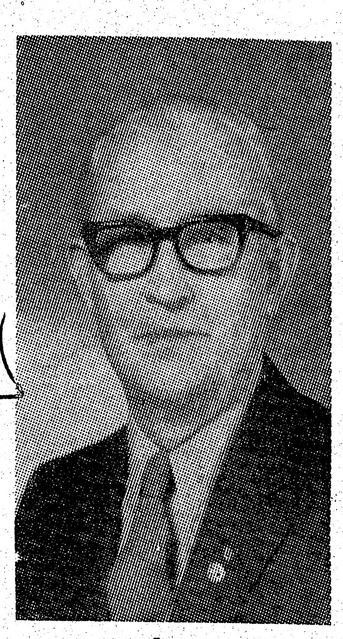

Teodors Sīlis

Teodors Sīlis jubilārs

Pazīstamajam skolu darbiniekam, karavīram, rakstu autoram avīzēs un žurnālos Teodoram Sīlim 1. aprīlī apritēs 60 mūža gadi. Viņš ir bijis skolotājs un tautskolu inspektors dzimtenē un tāpat Vācijas un Amerikas trimdas gados. Ar kara biedriem Latviešu leģionā izstaigājis kauju gaitas kā virsnieks. Kopš pirmajiem gadiem Amerikā viņš ir bijis aktīvs DV organizētājs un vadītājs Ziemeļkalifornijā:

Teodors Sīlis dzimis 1912. gadā. Kopš jaunības dienām strādājis par skolotāju un līdztekus studējis Latvijas universitātē un vēlāk Lauksaimniecības akadēmijā Jelgavā, lai sagatavotos par skolotāju lauksaimniecības vidusskolām. Latvijas brīvības gados strādājis skolotāju biedrībās, Latvijas vanagu, mazpulku un aizsargu organizācijās. Pie Latvijas kara skolas beidzis rezerves virsnieku kursu un piedalījies Latvijas leģiona kaujās līdz kara beigām. Jau drīz pēc izkļūšanas no Putlosas gūstekņu nometnes Vācijā, 1945. gada jūlijā, kopā ar skolu darbinieku M. Gaidi noorganizē latviešu skolu ar tautskolas un ģimnazijas klasēm Neištatē, Holšteinā, pats tur strādādams par latviešu valodas un vēstures skolotāju. Kad pirmie latviešu preses izdevumi sāk iznākšanu Vācijā, viņš ir žurnāla Latviskais Vārds redaktors un līdzstrādnieks pie vairākiem tā laika periodiskiem izdevumiem. 1946. gadā LCK aicina Teodoru Sīli uzņemties 5. apgabala tautskolu inspektora pienākumus, ko viņš veic līdz izceļošanai 1950. gadā uz ASV. Franču okupācijas zonā, kur viņš pavada Vācijas gaadus, viņš strādā latviešu komitejā, palīdz organizēt latviešu kultūras dienas un strādā par Latviešu preses kopas sekretāru.

Pirmā apmešanās vieta Amerikā ir Oklahomas pavalstī, kur Teodors Sīlis nodibina DV apvienību, 1952. gadā pārceļoties un Kaliforniju, Palo Alto pilsētā, kur noorganizē un izveido DV apvienību Ziemeļkalifornijā, būdams tās priekšnieks 14 gadus, pēc tam ievēlēts par šīs apvienības goda priekšnieku. Par darbu DV organizācijā apbalvots ar DV krūšu nozīmi zeltā, atzinības un goda rakstiem. Ilgus gadus ir DV Centrālās valdes referents jaunatnes un audzināšanas jautājumos.

No sava darbīgā mūža 60 gadiem pāri par 35 Teodors Sīlis veltījis latviešu skolu druvai. Ilgus gadus viņš ir arī ASV rietumu apgabala skolu referents. Par darbu izglītības laukā Kultūras Fonds viņam piešķīra Krišjāņa Barona prēmiju paidagoģijā, bet Latviešu preses biedrība apbalvojumu žurnālistikā. Teodors Sīlis ir arī Latvija Amerikā līdzstrādnieku pulkā, ilggadīgs konkordijas Valdemārijas Kalifornijas kopas seniors un vietējās latviešu draudzes padomes loceklis.

Jubilārs eksistences darbā strādā par tehnisko zīmētāju. Kopā ar dzīves biedri Lienīti dzīvo Palo Alto, Kalifornijā, un audzina dēlu Andri un meitu Ilzi, kuŗi abi jau apmeklē vidusskolas. Andris un Ilze saņēmuši vairākas godalgas latviešu jauniešu rakstu darbu sacensībās par dažādiem Latvijas vēstures un valodas tematiem. Ilze šo mācības gadu pavada Latviešu ģimnazijā Minsterē, Vācijā.

J. K.

Korporācijas Sidrabenia 45 gadi

Vitauta Dižā universitātes latviešu studentu korporācija Sidrabenia 6. februārī atskatījās uz saviem 45 gadiem. Korporācijas krāsas sarkans-balts-zaļš, devīze: Draugam, zinātnei, tēvijai un Tautas un Sidrabenia godam! Korporācijas goda filistrs ir agrākais Rīgas lielvecākais un tagadējais Latvijas diplomātiskais pārstāvis Rietumvācijā R. Liepiņš, lietvedis T. V. Ozoliņš Londonā, ģenerālis V. Skaistlauks, LKOK pulkvedis Veckalniņš, prof. Teichmanis, Rietumvācijas parlamenta loc. R. Eple u.c. Vairāki Sidrabenias saimes locekļi jau atdusas smiltājā, kā ģenerālis O. Dankers, ģenerālis J. Priede, sūtnis L. Sēja, Dr. Repše, māc. Knape, Laukazīle u.c. Sidrabenias locekļi ir arī LKOK A. Lauris, Dr. Miķelsons, inž. H. Loske, zvēr. adv. F. Lūkins, ASV armijas majors V. Kaķainis u.c. akadēmiski izglītoti darbinieki. Sidrabenia pieņēmusi korporācijas Selonijas buršu dzīves noteikumus un komānus.

Mag. iur. E. Lapiņš

SPORTA DRAUGU TIKŠANĀS

Atzīmējot DV Toronto sporta kluba valdes priekšsēža Rūdolfa Kadiķa 50 dzīves gadu atceri, DV namā Toronto pulcējās sporta draugi un labvēļi. Uzņēmumā no kreisās: Ivars Leja (Hamiltonas Sparta), Boriss Kappa (Sv. Katrīnu mednieku un makšķernieku klubs), gavilnieks Rūdolfs Kadiķis, Andrejs Richters (basketbola vienības kapteinis), jubilāra dzīvesbiedre Mirdza Kadiķe, Raimonds Bulte (Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē priekšsēdis), vakara norises vadītājs Ziedonis Upīte, Irmands Zamlovskis (DV Toronto nod. valdes priekšsēdis), Viktors Sališs (Latviešu sporta apv. Kanadā valdes priekšsēdis), Tālivaldis Kronbergs (LNAK priekšs.), Arnolds Alksnis (futbola vienības kapt.) un Elmārs Krūka (DV KV priekšsēdis).

Foto: J. Liģers

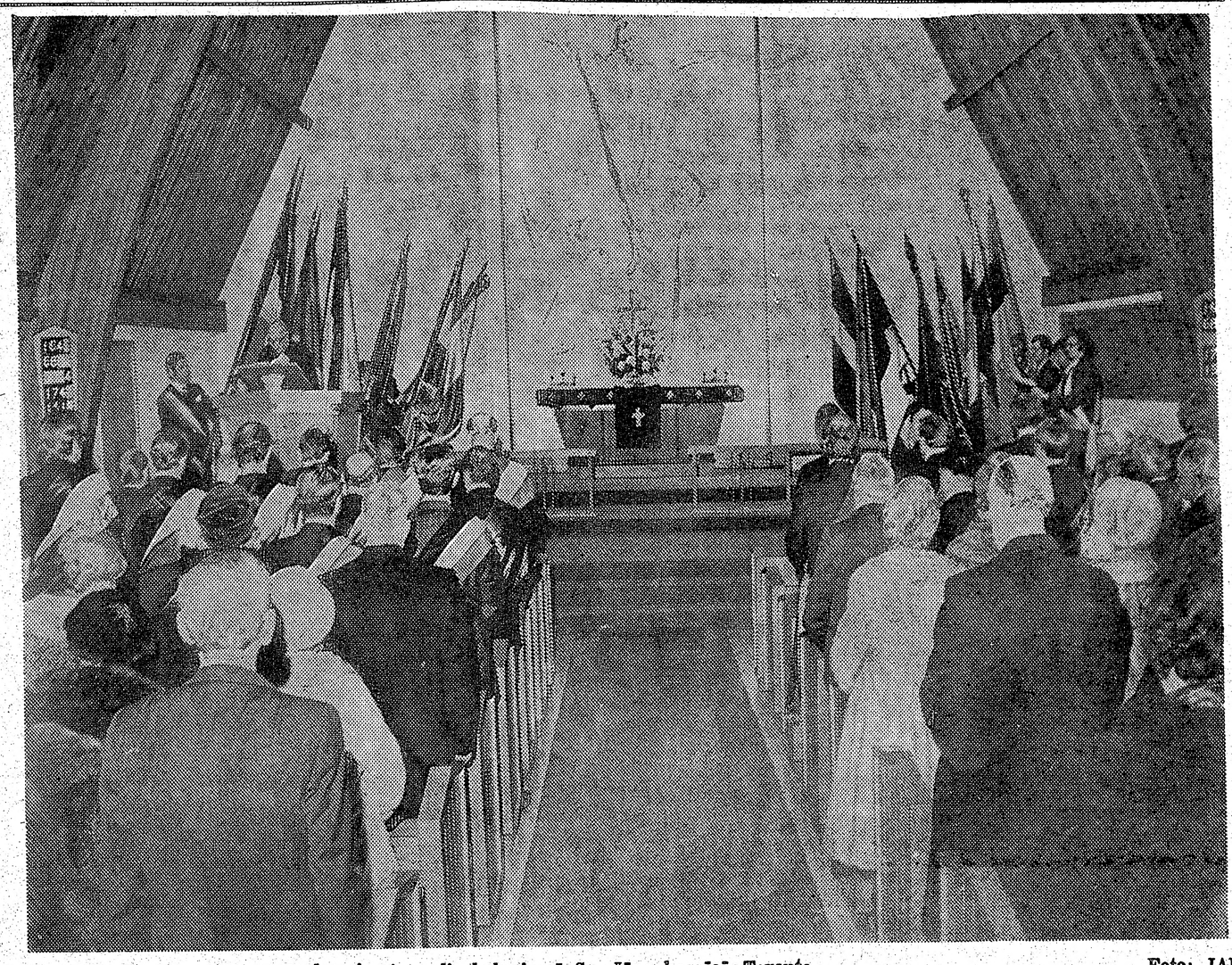

Pulkveža Oskara Kalpaka piemiņas dievkalpojumā Sv. Jāņa baznīcā Toronto. Foto: JAK

Plkv. Kalpaka piemiņas dievkalpojums Toronto

Sv. Jāņa draudzes baznīcā 5. marta vakara stundā bija dievlūdzēju pilna, vairumā korporāciju piederīgo. Atskanot J. Baruša improvizētai ērģeļu mūzikai Div' dūjiņas gaisā skrēja, svinīgā gājienā dievnamā ienāca 56 korporāciju pārstāvji ar Latvijas un 13 korporāciju karogiem. Karognesēji ieņēma vietas altāra telpā, un izskanēja draudzes dziedātā dziesma: „Tautai devi varoņus, Grūtos brīžos sargus modrus"...

Ievada liturģiju vadīja archibīskaps A. Lūsis, izlūdzoties Dieva svētību. Pēc dziesmas „Dievs, šodien klusumā un mierā ļauj kritušos mums pieminēt," izjusti pārdomātu svētrunu piemiņas dienas notikumam veltīja māc. A. Briedis, norādot, ka rīkojot plkv. Kalpaka atceres brīžus, godinām visus brīvības cīņu dalībniekus, jo plkv. Kalpaks viņu vidū kļuvis par brīvības cīnītāju simbolu. Cīņās izgāja vīri, kas ticēja savas tautas brīvībai.

Izskanot dziesmai „Mēs, kas dzīvi palikām, šodien vīrus pieminam," māc. A. Briedis lūgšanā pieminēja aizvadītā gadā mūžībā aizsauktos kalpakiešu cīņu biedrus: Atsevišķās studentu rotas cīnītājus Indriķi Kreicu, Ādolfu Georgu Ziediņu, LKOK Kārli Celmiņu, Osvaldu Kalēju un mocekļa nāvē deportācijā mirušo 5. Cēsu rotas LKOK plkv. Voldemāru Lejiņu.

Aizlūguma brīdī karogi noliecās aizgājušo piemiņai... „Daudz vētru mums reiz pāri gājis" izskanot, sekoja archibīskapa A. Lūša vadītā beigu liturģija ar lūgšanu un svētīšanas vārdiem. Pacilāti atskanēja „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils un Dievs, svētī Latviju". Korporāciju pārstāvji ar karogiem garīdznieku vadībā atstāja aizkustinošo varoņu piemiņas dievkalpojumu, ērģelēm atskaņojot Tev mūžam dzīvot, Latvija. **O. K.**

Cejojošais vairogs Rīgas skautu vienībai

Trīs stundas viesi skatījās un klausījās priekšnesumus Ņujorkas skautu un gaidu 23. gadskārtējā sarīkojumā Ņujorkas draudzes Salas baznīcas sarīkojuma zālē 27. februārī.

Pēc māc. O. Gulbja vadītā dievkalpojuma sarīkojumu atklāja vecaku padomes priekšsēdis J. Ērglis, kam sekoja draudzes priekšnieka vietnieka I. Lagzdiņa uzruna. Ar skautu pateicības zīmi apbalvoja Z. Liepiņu un V. Zālīti, bet ar gaidu pateicības zīmi D. Zilgmi un māc. A. Ozoliņu. Latviešu ASV skautu un gaidu jendas vārdā sveica M. Eferte, no Bostonas skautiem A. Oga, no amerikāņu skautu augšējās Manhetenas rajona skautu komisārs Lījs, bet igauņu skauti aicināja abu tautību vienības tuvāk sadarboties.

Ņujorkas Rīgas (90.) skautu vienība otro gadu pēc kārtas ieguvusi ceļojošo vairogu. To katru gadu piešķir labākai latviešu skautu vienībai brīvajā pasaulē. Pirmās trīs labākās vienības saņem atzinības rakstu. Ņujorkas mazskauti un roveŗi bija ieguvuši pirmo vietu savā grupā, dižskauti otro. Vienībai izcīnīto balvu pasniedza skautu padomes pilnvarnieku priekšsēdis A. Gaujenieks. Atsevišķu atzinību saņēma vadītājs G.Ivanovs par pazīšanās treniņa plāna nobeigšanu.

Sarīkojumu daļā bija uzvedums Gadskārta latviešu tautas dziesmās un dejās, ko bija sastādījusi un iestudējusi vadītāja Z. Gaujeniece. Uzvedums sākās ar Vecgada vakaru un nobeidzās ar appļāvībām.

Skautu vecāki bija rūpējušies par viesu pacienāšanu. Apmeklētāji varēja izmēģināt laimi vairākās loterijās, bet jaunie varēja iet rotaļās, dejot vai piedalīties sacensībās.

Ņujorkas Zilā kalna (4.) gaidu vienību vada Maija Šķiņķe, bet Rīgas (90.) skautu vienību Jānis Šķiņķis. Vk

Kaŗa invalidiem jauna vadība

Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā gada sapulcē 27. februārī Sv. Jāņa baznīcas sarīkojuma telpās piedalījās 28 apvienības biedri. Sapulci vadīja A. Bērziņš, protokolēja A. Butāns. Apvienības valdes prdis J. Grīnvalds ziņoja, ka aizvadītajā gadā notikušas 6 darba sēdes, 2 no tām paplašinātas. Apvienības dāmu komitejas priekšnieces Helēnes Bulovas vadībā izkārtots viens sarīkojums. Neesot sapulcē klāt kasierei V. Suchockai, priekšsēdis minēja, ka invalidu namam par labu rīkotā loterija devusi ap 400 dol. atlikumu, bet Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcija apm. 950 dol., no kuriem pēc ziedotāju vēlmēm atsevišķas summas novēlētas invalidu kapu kopšanai Vācijā un Kanadā. Apvienības kasē pašreiz ir ap 5600 dol.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza tās priekšsēdis G. Krustiņš.

Izsakot pateicību amatpersonām, pieņēma atzinumu, ka darbības pārskati apvienības biedriem izsūtāmi jau laikus. Tie nobeidzami 31. decembrī, bet nevis kā līdz šim 31. janvārī. Nolēma, ka turpmāk aizdevumi, kas pārsniedz 100 dol., piešķirami vienīgi ar pilnsapulces akceptu.

Turpmāko 3 gadu darbībai ievēlēja jauno apvienības valdi un revīzijas komisiju. Jaunievēlētā valde savā pirmajā darba sēdē 5. martā vienojusies par šādu amatu sadalījumu: valdes priekšsēdis Gotfrīds Krustiņš (10 Hogarth Ave., Apt. 901, Toronto 279, Ont., tālr. 469-1468), priekšsēža vietnieks V. Suchockis, otrs vietnieks Kr. Freimanis no Sv. Katrīnām, sekretārs A. Butāns, kasieris J. Grīnvalds, biedrzinis M. Bulavs un sarīkojumu daļas vadītājs V. Krugers. Ilggadējais valdes priekšsēdis J. Grīnvalds amatu vairs nevēlējās uzņemties. Sēdē galvenokārt pārrunāja apvienības 10 gadu pastāvēšanas sarīkojuma organizēšanas priekšdarbu veikšanu. Sarīkojums notiks 8. aprīlī, plkst. 7.30 vak. Latviešu namā ar garīgu aktu. Priekšnesuma daļā dziedās Toronto vanadžu ansamblis Zile diriģentes A. Plampes vadībā. Pēc tam būs saviesīgs vakars.

Revizijas komisijā darbosies A. Bērziņš, A. Lielbārdis un K. Blumbergs. O. K.

Jorkas latviešu kapos Toronto 5. martā ieradās korporāciju pārstāvji ar ziediem, lai godinātu aizsaulē aizsauktos kalpakiešus, no kreisās: LKOK plkv. A. Liepiņš noliek ziedus uz Studentu rotas cīnītāja kalpakieša K. Dreimaņa kapa; aiz viņa kalpakietis K. Tannis, A. Dreimanis, N. Bulmanis, Toronto korporāciju kopas viceseniors A. Miklašēvics un A. Vinters. Foto: JAK

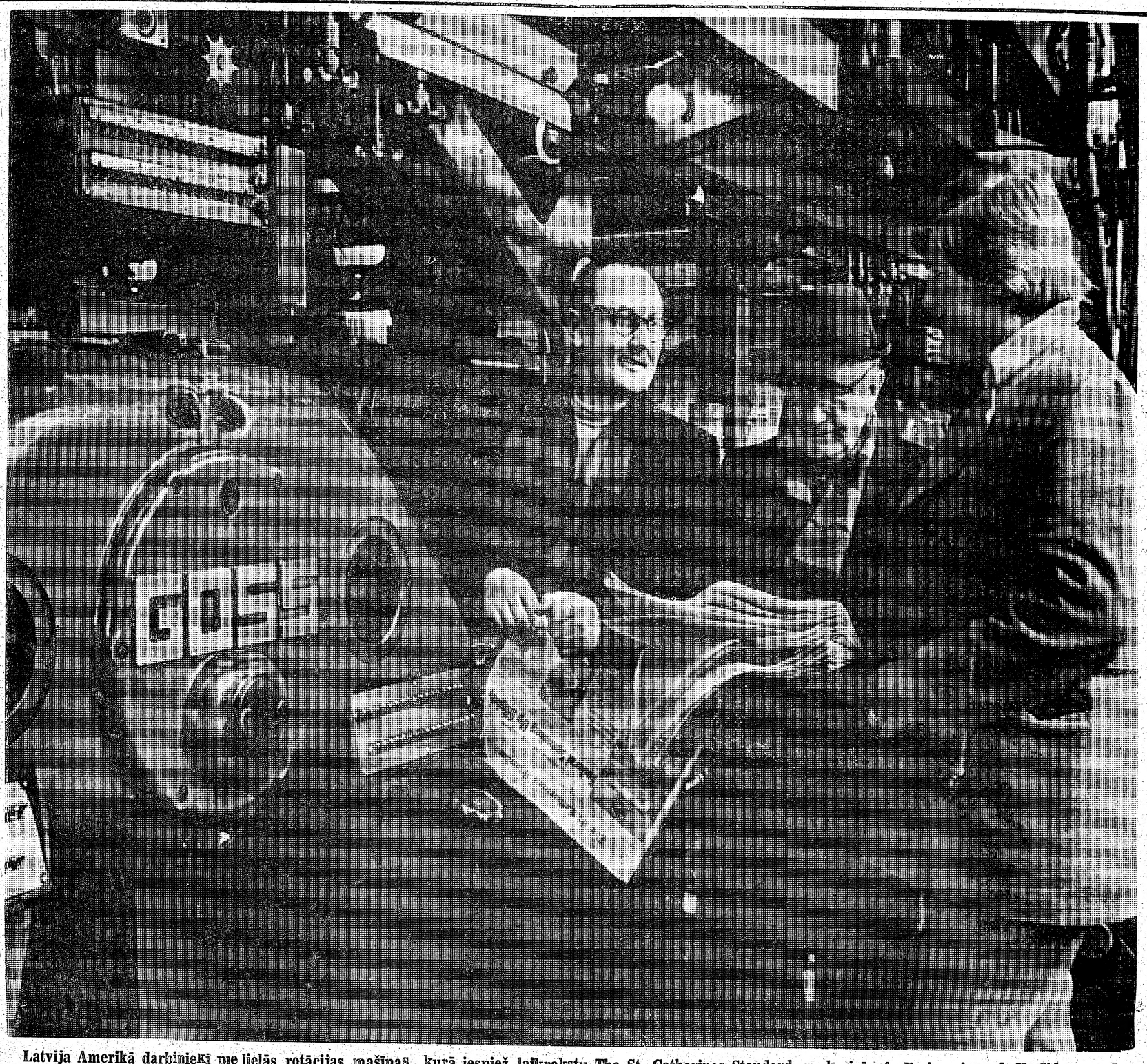

Latvija Amerikā darbinieki pie lielās rotācijas mašīnas, kuŗā iespiež laikrakstu The St. Catharines Standard, no kreisās A. Freimanis, red. K. Sidars un J. Zvanītājs. Šo attēlu nākošā dienā pēc apmeklējuma savās slejās bija ievietojis arī Sv. Katrīnu laikraksts, piezīmējot, ka Latvija Amerikā iespiež ap 5000 eksemplāros un to latvieši lasa sešās zemēs, ieskaitot Austrāliju, Zviedriju un Rietumvāciju. Foto: The St. Catharines Standard

Kā top lielie dienas laikraksti

CIEMOS PIE KANADIEŠU PRESES

Pēc Latvija Amerikā redakcijas, izdevniecības un spiestuves apmeklējuma janvāŗa beigās Toronto, latviešu žurnālistu jaunās paaudzes pārstāvis Andris Neimers šajās dienās bija izkārtojis mūsu laikraksta pretvizīti Sv. Katrīnu lielajam dienas laikrakstam The St. Catharines Standard, kuŗa redakcijā viņš žurnālista arodā strādā jau trīs gadus.

Sagaidot apmeklētājus sava laikraksta pieņemamā salonā, Andris Neimers smaidot saka: „Parasti domā, ka Sv. Katrīnas ir mazs apdzīvots centrs Niagaras vīnogu un augļu dārzu joslā, kas braucot pa Queen Elizabeth autoceļu bieži paslīd gaŗām neievērots."

Nogriežoties no lielā autoceļa, iebraucam Sv. Katrīnu rajonā. Tur atrodas The St. Catharines Standard redakcijas, izdevniecības un spiestuves nams, kuŗā top viens no lielākajiem Ontario dienas laikrakstiem ārpus provinces galvaspilsētas Toronto. Tā apmērs sniedzas līdz 86 lappusēm, vairākās sekcijās, kas iznāk jau 81. gadu un ko iespiež ap 50.000 eksemplāros, arī krāsainām ilustrācijām. Ievērojot, ka Hamiltonā, Niagarā un citos tuvākos centros vēl iznāk savi lokālie laikraksti, tas dotajos apstākļos ir ievērojams metiens, kas mums, latviešiem, padomājot par savu trimdas presi, liek kļūt nopietniem, ja zinām, ka Toronto vien ir ap 10.000 latviešu... Ontario, tāpat citu Kanadas provinču centros, savu vietējo laikrastu lasa katrā ģimenē, arī liela daļa to 800 latviešu, kas pēc A. Neimera aplēses dzīvo Sv. Katrīnās.

Nama apakšstāvā atrodas biroja un citas telpas, bet otrā stāvā novietojusies redakcija, ar kuŗu ir pirmā ilgākā iepazīšanās. Mūsu etniskajai presei tas ir tāls un nesasniedzams sapnis. Redakcijas galvenā telpa atgādina lielas apdrošināšanas sabiedrības biroju, ar daudziem rakstāmgaldiem un atsevišķiem nodalījumiem redaktoriem un nodaļu vadītājiem. Šeit strādā un apgrozās arī reportieŗi un preses fotografi — nāk, iet, kustas, sarunājas, liekas, bez sevišķas ārējas steigas.

Tālrakstes aparātos ziņu aģentūras vēstī jaunos notikumus, arī ziņas un zirgu skriešanas sacīkšu rezultātus, bet Associated Press pārraida pat krāsainus foto attēlus (wirephoto), kuŗus jau pēc dažām stundām lasītāji redz laikrakstā. Apmeklējuma brīdī pašlaik pārraidīja krāsās prezidenta Niksona apmeklējumu Ķīnā, attēlu redzot tās pašas dienas laikrakstā, kuŗu jau pēc stundas saņēmām tieši no rotacijspiedes. Arī reportieŗu darbs, ja tā varētu teikt, ir mechanizēts. Redakcijai ir „karstā līnija" ar policiju, ugunsdzēsējiem un ambulancēm. Lielākiem notikumiem risinoties, uz turieni steidzas ar radiotelefonu apgādātas redakcijas mašīnas ar reportieŗiem un fotografiem.

Par kanadiešu redaktoru darbu un apstākļiem etniskās preses redakori var tikai sapņot, kad uzzinām, ka šā laikraksta desmit redaktoru katrs rediģē tikai vienu vai divas laikraksta lappuses, jo ap 75 proc. laikraksta telpas aizņem sludinājumi, nereti pāri visai lappusei, ar daudziem attēliem un zīmējumiem. Redaktori, būdami nepārslogoti darbā, tā var izplānot savu laikraksta nodaļu, iedzīvināt savas idejas un sniegt lasītājiem labāko un interesantāko, ieliekot laikraksta veidošanā visas savas aroda spējas. Redakcijā arī strādā tikai profesionāli žurnālisti, kas baudījuši speciālu izglītību un sniedz pārbaudītu faktu materiālu, neizplūstot savos „filozofiskos" prātojumos un secinājumos, kā tas bieži vērojams volontieŗu darbā etniskajā presē, kur redaktoram vienā ļaikā jāpārbauda faktu pareizums, jāievāc papildziņas un dažkārt jāveltī ilgs laiks, kamēr noskaidro, vai raksta sākumā minētais Kārkliņš, kas raksta beigās pārvērties par Liepiņu, ir viens vai otrs? Bez tam etniskā laikraksta redaktoram jāveic arī tulka pienākumi, lai pārtulkotu ziņas, izgatavotu izvilkumus un apskatus no laikrakstiem angļu valodā, Kanadas apstākļos veicot vēl „privātsekretāra" pienākumus visas Ziemeļamerikas organizācijām, kuŗas savam laikrakstam mēdz piesūtīt tikai savu protokolu norakstus, lai tad darbā jau pārslogotais redaktors no tiem izstrādātu laikrakstam piemērotu rakstu, šo darbu veicot nakts stundās.

Rodas kārdinājums jautāt mūsu pavadonim, cik par savu darbu īsti saņem nodaļas redaktors viņa pārstāvētā laikrakstā? Atbilde — 14.000 dolaru gadā. Mēs nogrozām galvas un nesakām nekā. Mums nav ko atbildēt. Apmeklētā laikrakstā vēl darbojas techniskais redaktors, kas mūs laipni pieņem savā kabinetā un plaši izskaidro laikraksta technisko veidošanu, izrādīdams arī spiestuvi un iepazīstinādams ar tās darba gaitu. Kad pasniedzam Latvija Amerikā jaunāko 24 lappušu numuru, redaktors to ar interesi pārskirsta un atzinīgi izsakās par tā technisko iekārtojumu, it sevišķi nopriecādamies par glītajiem fotoattēliem, ar nožēlu piebilstot, ka nesaprot latvisko tekstu. Viņa ieskats bija, ka Latvija Amerikā vajadzētu piepildīt ap 50 proc. savas telpas ar sludinājumiem. Mums atliek tikai skumji pasmaidīt, jo mūsu saimnieciskō uzņēmumu īpašnieki un sabiedrisko pasākumu organizētāji visnotaļ vēl nav izpratuši, cik liela vērtība šajā kontinentā ir laikrakstu reklāmai. Sv. Katrīnu laikrakstam iekārtota īpaša sludinājumu nodaļa, kuŗā sludinājumu devēji ar lielu rūpību pārrunā ar komerciālās mākslas lietpratējiem savas reklāmas ietērpu un veidu. Īpašos gadījumos sludinājumus var iespiest laikrakstā stundu pirms tā iznākšanas.

Iegriežamies arī laikraksta bibliotēkā, blakus redakcijai. To vada īpaša darbiniece. Bibliotēkā tiek uzglabātas laikraksta klišejas, kuŗas vajadzības gadījumā varētu iespiest atkārtoti, it sevišķi personu fotoattēlus. Klišeju metalla plāksnītes alfabētiskā kārtībā, īpašās aploksnēs, glabājas bibliotēkas novietnē. Uz atvilktnēm norādīts, no kāda līdz kādam burtam klišejas tajā glabājās. Četrus mēnešus glabājas arī attiecīgi izgriezumi no citiem laikrakstiem. Visi laikraksta numuri, sākot ar 1892. gadu, uz-

(Turpinājums 13. lp.)

rs un J.
ap 5000

tot, ka nesa-
stu. Viņa ie-
vija Amerikā
t ap 50 proc.
udinājumiem.
i skumji pa-
u saimniecis-
šnieki un sa-
mu organizē-
nav izpratuši,
šajā kontinen-
reklāmai. Sv.
am iekārtota
u nodaļa, ku-
ievēji ar lielu
r komerciālās
ējiem savas
un veidu. Īpa-
sludinājumus
rakstā stundu
nas.

rī laikraksta
s redakcijai.
rbiniece. Bib-
pātas laikrak-
as vajadzības
iespiest atkār-
ersonu fotoat-
talla plāksnī-
ārtībā, īpašās
as bibliotēkas
ilktnēm norā-
z kādam bur-
jā glabājās.
labājas arī at-
i no citiem
si laikraksta
1892. gadu, uz-
s 13. lp.)

Kā top lielie . . .

(Pārnesums no 12. lp.)

iemti mikrofilmā, viena mēneša laikraksta uzņēmumus glabājot savā kastītē. Turpat atrodas aparāts (Film reader), kurā var palielināt laikraksta lappusi. Bibliotēkā ierodas arī studenti, kas laikraksta iepriekšējos numuros meklē vielu savām tezēm. Turpat blakus atrodas arī redakcijas nodaļa, kurā strādā viena redaktrise ar palīdzi, kas rūpējas par rakstiem „sieviešu pasaulē".

Fotolaboratorijā jūtamas stipras ķīmikāliju smaržas. Šeit gatavo melni baltās un krāsu fotografijas. Tajā pašā namā darbojas arī plaša cinkografija, kurā cinka platēs „ieēdina" sludinājumu tekstus un foto attēlus. Šeit sastopam vadītāju Gvīdo Rozīti, ar kuru sākumā runājam angliski, bet kad uzzinām, ka tas ir mūsu tautietis, pārejam uz latviešu valodu. G. Rozītis šajā darbā strādā jau 23 gadus, kopš iecelošanas Kanadā no Kleinkecas, Bavārijā. Viņš jau Vācijā interesējies par laikrakstu iespiešanas techniku un darbojies vidusskolas žurnālā Rosme, braucot uz 50 km attālo Mincheni, kur gatavotas klišejas. Vācijā pamodinātā interese nav zudusi arī iecelojot Kanadā, tagad darbojoties jau vairāk nekā 20 gadu šajā nozarē. Ar dzīvesbiedri Skaidrīti Kanadā piedzīvojuši trīs dēlus — 21 g. veco Bruno, 20 g.v. Gvīdo un 6 g.v. Dāvidu.

Starplaikā vēl paspējam iepazīties ar telpu, kurā strādā deviņas saliekamās mašīnas, vienam cilvēkam apkalpojot divas saliekamās mašīnas, jo tās strādā automatiski, caurslīdot caurumotām lentēm, kas iedarbina burtu taustiņus atiecīgā teksta salikumam, kuru pēc lappušu izveidošanas iespiež kartonā un nolej pusveltņa formā rotācijas iespiedmašīnai. Šāda technika nebija sveša arī lielāko Latvijas laikrakstu spiestuvēs jau mūsu valsts neatkarības laikā, toreiz gan saliekamās mašīnas vēl darbinot burtlicim, jo kompjūtera princips ir samērā jauns.

Tad pienāk pēdējais etaps laikraksta tapšanas gaitā — iespiešana. Esam klāt pie The St. Chatarines Standard dienas izdevuma iespiešanas, kas iznāk plkst. 1 pēcpusdienā. (Otru izdevumu iespiež vēlāk). Lielā rotācijas spiede, kas augstumā aizņem trīs stāvus, uzstādīta tikai pirms 6—7 gadiem. Tā spēj iespiest 130 laikraksta lappuses reizē, vienā stundā izlaižot 45.000 eksemplāru. Laikraksta numuru, kura tapšanā esam klāt, iespiež 48 lappusēs, ap 40.000 eksemplāros, jo ir ceturtdiena un tas nav lielākais metiens. Gatavie, jau salocītie eksemplāri pa slīdošo lenti tūliņ nonāk ekspedīcijas telpā, kur tos iekrauj izdevniecības automašīnās nogādāšanai vajadzīgajās vietās.

Mēs turam savās rokās jauno laikraksta numuru, kas tikko iznācis no lielās rotācijas mašīnas, un vispirms baudām tā svaigās iespiedumkrāsas smaržu. Tā ir tik stipra, ka visos laikos, kas to ieelpojis, kļuvis Septītās lielvalsts pavalstnieks uz mūžu! K. S.

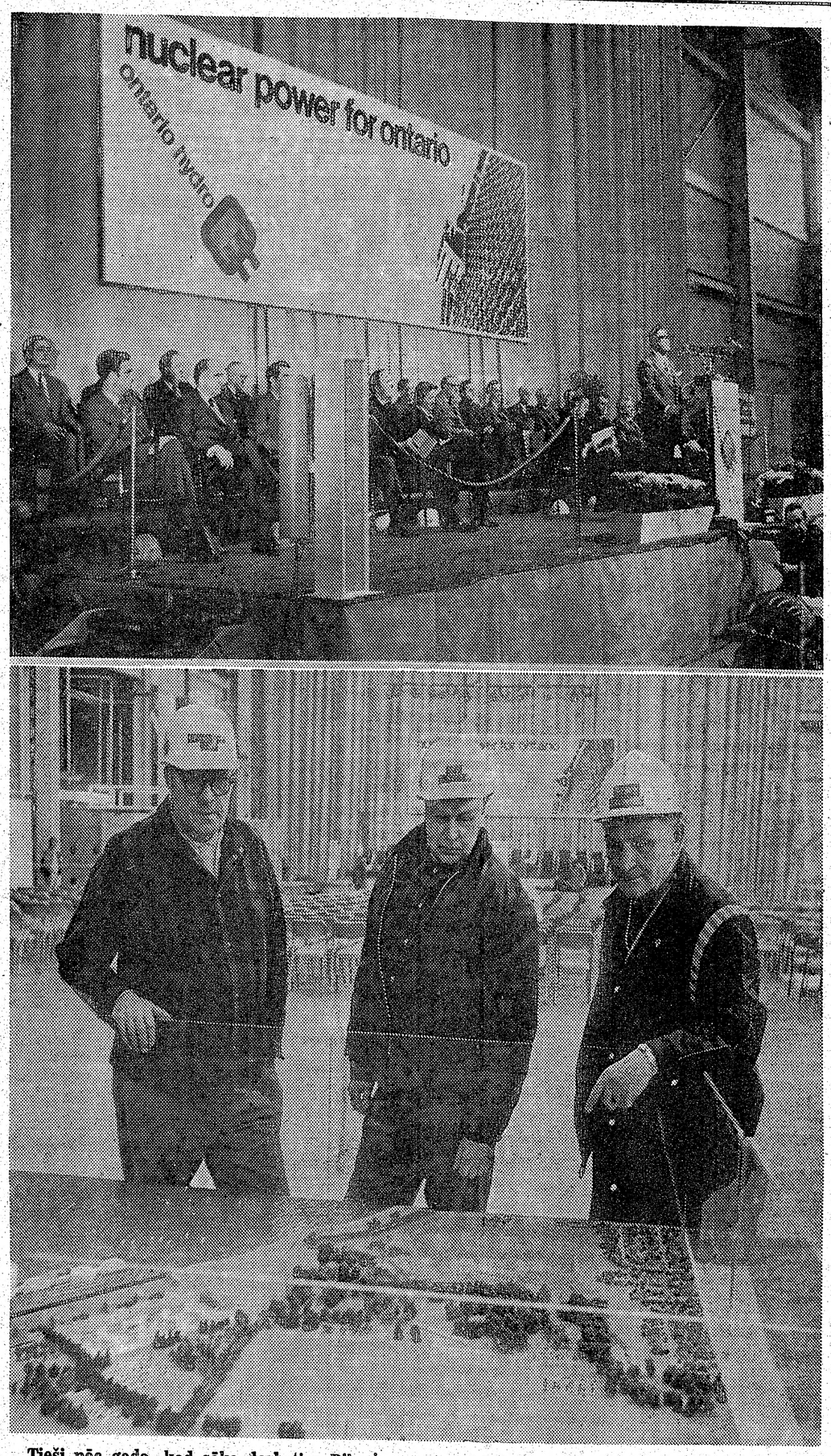

Tieši pēc gada, kad sāka darboties Pikeringas atomspēkstacija, to oficiāli atklāja 25. februārī. Augšējā uzņēmumā atklāšanas akts, kurā piedalijās arī Ontario premjērs V. Dēviss un atomzinātnieki no dažādām valstīm. Apakšā — latvieši, kas vadīja namdaŗa darbus, no kreisās: priekšstrādnieki Jānis Barons, Edgars Valcis un galvenais priekšstrādnieks Rūdolfs Kalniņš. Viņu pārzinātajos veidņos ēku sienās, grīdās, balstos un pamatos, sākot ar 1966. gadu, ieliets vairāk nekā pusmiljons kubikjardu betona. Foto: L. A.

Elektriba no atoma

Ja ieskatāmies Kanadas kartē un vērojam šis zemes milzīgo territoriju, kas izraibināta ezeriem un upēm, tad grūti iedomāties, ka ūdensspēks, kas būtu derīgs elektrības ražošanai, gandrīz jau izmantots, sevišķi Ontario provincē. Pēdējo 20 gadu laikā spēkstacijas, upju un ezeru dambji pacēlušies kā sēnes pēc lietus. Tālu projām no pilsētām vēl atrodamas ūdens rezerves, kas ar savu līmeņa starpību būtu derīgas spēkstacijām, bet lielie attālumi un augstsprieguma līniju būve liek atteikties no šī nodoma. Pilsētu un lielo rūpniecības centru tuvumā tagad būvē spēkstacijas, kuŗu darbināšanai un elektrības ražošanai izlieto pārējās zemes bagātības: ogles, eļļu un dabīgo gāzi.

Iedzīvotāju skaitam Kanadā strauji augot un pilsētām izplešoties, jāmeklē citi veidi un ceļi, kā tikt pie elektrības, lai apmierinātu visas modernās dzīves prasības un ērtības. Vai zemes bagātības, ogles, eļļa un gāze, pietiks ilgākam laikam? Atbilde uz šo jautājumu ir — elektrība no atoma vai kā angļu valodā to sauc: „Nuclear power".

Ontario Hydro sadarbībā ar Kanadas atomenerģijas pārvaldi sākusi atomspēkstaciju būves. Pirmo atomu izmēģinājumu staciju (NDP — Nuclear Power Demonstration Plant) jau uzbūvēja 1962. gadā Otavas upes krastā, Dīpriveras pilsētiņas tuvumā. Kopš šī laikā tur apmācīti daudzi topošo atomu spēkstaciju apkalpes locekļi. Piecus gadus vēlāk, 1967. gadā, Ontario provinces nākošā spēkstacija Daglas Pointā, Hjūrona ezera krastā, sāka dot „elektrību no atoma" un ar saviem 200.000 kilovatiem bija Kanadas pirmā liela apmēra atomspēkstacija. Tanī pašā laikā Ontario Hydro, ar kapitālu piedaloties provinces un federālai valdībai, sāka būvēt milzīgu atomspēkstaciju 20 jūdzes austrumos no Toronto, Ontario ezera krastā — Pikeringā. Četras lielas turbīnas dos kopā 2.116.000 kilovatu elektriskās jaudas, kas, aptuveni lēšot, apkalpotu 1,7 miljonu dzīvojamo ēku. Salīdzinājumam derētu piebilst, ka Pikeringa spēkstacijas jauda ir divreiz lielāka par lielās Sv. Labrenča upes abu spēkstaciju kopjaudu, kuŗas cēla reizē ASV un Kanadas valdība. Pikeringas projekts tuvojas nobeigumam. Divas turbīnas jau labu laiku dod elektrisko enerģiju, un pašreiz nobeiguma posmā ir trešā.

Runājot par finanču lietām, jāsaka, ka tās neatbilst pirmajiem plānojumiem. Sākot spēkstaciju Pikeringā, izmaksa bija paredzēta 570 miljonu dola-

(Turpinājums 15. lp.)

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

No 10. marta līdz 19. martam — Sv. Jāņa baznīcā — Gundegas Cennes gleznu izstāde. Atklāšana 10. martā, pl. 7.30 vakarā.

11. martā, plkst. 6.30 vak. — Plkv. Oskara Kalpaka bataljona atceres balle Inn on the Park (Ballroom) telpās. Biļetes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā, 792 Bathurst St.

12. martā pl. 2 Latviešu namā Ģirts Puriņš rādīs diapozitīvus un krāsu filmu — Rīgas ielās un apkārtnē. — Tās māksla un mākslinieki šodien. Mākslinieku vienības Latvis sarīkojums.

12. martā pl. 4.30 pēcp. Latviešu namā L. Auzānes - Tīcmanes „Mēs prasām brīvību".

18. martā — Sadraudzības vakars - balle DV namā. Spēlēs Runči trimdā.

19. martā, pl. 5 p.p. — Sv. Andreja baznīcas augšējā zālē LNJAK labvēļu vakariņas ar priekšnesumiem un pārrunām. Dalības maksa $5.00.

23. martā pl. 8.30 vak. Toronto latviešu koncertapvienības 3. koncerts St. Lawrence centrā —Town Hall (Front un Scott St.). Milda Grimma Strausa (soprāns), pie klavierēm Hugo Strauss.

26. martā pl. 5 Latviešu namā TLTA ģimnazijas audzēkņu vakars.

31. martā, Lielā Piektdienā, pl. 8 vak. Latviešu namā māc. R. Ekšteina referāts „Vai Jēzus bija revolūcionārs?"

16. aprīlī pl. 5 p.p. Sv. Andreja baznīcā TLB sestdienas skolas „Lolitas brīnumputna" izrāde.

6. maijā pl. 8 vak. — Bickford Park High School — Sidnejas latv. teātris — Kaleidoskops.

7. maijā pl. 4 p.p. — Bickford Park High School — S.L.T. luga „Sieviete Rītsvārkos".

24. septembrī—A.L.T. Vašingtonas ansambļa viesizrāde — A. Straumaņa „Tagad ir citādi" Bickford Park skolas auditorijā, Toronto.

HAMILTONA

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
maksā
5¼% par noguldījumiem
5½% par ilgtermiņa noguld.
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, **Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.
JAUNAIS TELEFONS
924-2551
924-2552

Danforth Broadview rajonā, pie pazemja pieturas,
IZĪRĒJAMA
mēbelēta istaba ar
ATSEVIŠĶĀM
vārīšanas iespējām.
Zvanīt Toronto 461-3887

Kā darbojusies Sv. Jāņa draudze

Sv. Jāņa draudzē Toronto, kuŗas garīgais aprūpētājs ir archibīskaps A. Lūsis, aizvadītajā gadā draudzes locekļu skaits bija 1791, no tiem 353 jauniešu un bērnu. Gada laikā kristīti 15 bērni (4 jauktu laulību) un iesvētīti 42 jaunieši. Salaulāti 9 pāŗi, no tiem 2 etniski un konfesionāli jauktas laulības, bet miruši 19 draudzes locekļi. Draudzē pārskata gadā notikuši 66 dievkalpojumi un pie Kristus galda bijuši 665 locekļi. Jūlijā un augustā dievkalpojumi notikuši divreiz katru svētdienu — rītos draudzes lauku īpašumā Saulainē, bet pēcpusdienā baznīcā Toronto. Svētdienas skolas darbs vienmēr ievadīts ar saīsinātu dievkalpojumu bērniem. Rudenī iesvētes mācību uzsāka 32 jaunieši, kuŗus iesvētīs šāgada maijā.

Draudzes padome sanākusi 9 sēdēs, bet draudzes valde pulcējusies trīs reizes. Šogad rotācijas kārtībā pārvēlami 6 padomes locekļi: J. Koncis, G. Kārkliņš, O. Lucs, U. Pavlovičs, K. Radziņš, J. Skrastiņš un visa revīzijas komisija. Draudzes padomes izraudzītā finanču komisija pagājušā gadā, caurskatot draudzes kartotēku, izsūtīja aicinājumus tiem draudzes locekļiem, kas nebija pēdējo gadu laikā kārtojuši savas draudzes nodevas (jaunāki par 65 gadiem), lūdzot nokārtot savas saistības ar draudzi. No tiem 7 nebija aicinājumam izrādījuši nekādu atsaucību.

Pārskata garā (1971.) draudzes ienākumi bijuši 44.372,47 dol., bet izdevumi 41.772.34 dol., dodot 2.600,13 dol. atlikumu. Ienākumos saņemts draudzes locekļu nodevās 29.617,50 dol., kollektēs 5.774,27 dol.,ziedojumi baznīcas parāda atmaksai 2.338 dol. Draudze saņēmusi arī pirmo testamentāro novēlējumu no mūžībā aizsauktajiem Lūcijas un Kārļa Brieža — 2.000 dol. Par pārdoto īpašumu saņemts 2.580 dol. maksājums, bet ienākumi par baznīcas telpas lietošanu bijuši 829 dol., ziedojumi bāreņu fondam 111,35 dol. Ienākumi par bankas noguldījumiem un dažādi, kopā 1.122,-35 dol. Lielākie izdevumi bijuši draudzes garīgajai aprūpei, ieskaitot mācītāja algu un dzīvokli, atlīdzību ērģelniekam, garīgās literatūras iegādi u. c. — kopā izdodot 11.342,53 dol. Jaunatnes darbam — svētdienas skolai, kristīgo jauniešu kursiem, žurnālam „Mazputniņš" un jaunatnes mācītājam — kopā izdoti 1.571,88 dol. LELDAAi iemaksāti 2.245 dol., Misūri sinodei 907,30 dol. un baznīcas virsvaldei 89,05 dol. Administrācijas un baznīcas uzturēšanas izdevumi, darbvedes algu ieskaitot, bijuši 10.612,98 dol., bet baznīcas parāda un aizdevumu procentu nomaksai izdoti 13.264,15 dol. Saulainei izdoti 1.584,45, bet skolām un organizācijām — 155 dol.

Draudzes dāmu komiteja L. Jansones vadībā turpinājusi darbu draudzes pasākumu sekmēšanai un grūtdieņu atbalstam. Dāmu komiteja organizējusi arī patstāvīgus sarīkojumus, no tiem izcilu atsaucību izpelnījās kopā ar vīru ansambli Kalvi rīkotais un trīs reizes atkārtotais uzvedums „Kad mūsu vecie tēvi vēl jauni bija". Līdzekļus dāmu komiteja galvenokārt gūst no gadskārtējā Ziemsvētku tirdziņa, kas pagājušā gadā deva atlikumu 2.960 dol. Bez tam dāmu komiteja vēl rīkojusi Jāņa Poruka piemiņas vakaru, garīgu koncertu, kā arī rosīgi piedalījusies Saulaines pārvaldes darbā. Atlikumam no iepriekšējā gada esot 4.236,96 dol., pērnā gadā ieņemti: sarīkojumos 2.776,73 dol., Ziemsvētku tirdziņš devis 3.169,88 dol., loterija 600 dol., koncerts 894,75 dol., ziedojumos u.c. ieņemts 123,91 dol. Pavisam kopā ienākumi uz 1972. g. 1. janvāri bijuši 11.902,23 dol. Palīdzības darbam Kanadā izlietoti 1.182 dol., Latvijā — 337,24, bet citās zemēs 75 dol. Sarīkojumu organizēšanai izdoti 1.992,80 dol.. dievnama fondam 1.000 dol., bērnu atbalstam Saulaines nometnē 603 dol., jaunatnes žurnālam „Mazputniņš" un mācītāju pensijas fondam katram pa 100 dol., Saulaines atbalstam 500 dol., baznīcas inventāram 374,-32 dol. un dažādiem izdevumiem 396,43 dol.

Svētdienas skolā, ko vada A. Kurse, 1971. gada pavasarī bija reģistrēti 120 audzēkņi, bet rudenī mācību gadu skola uzsāka ar 95 audzēkņiem, kas ir apmēram 80 proc. no visiem draudzes locekļu bērniem skolas vecumā. Skolā darbojas 12 skolotāji ar 3 palīgiem - jauniešiem. Svētdienas skolā darbojas latviešu valodas klases jauniešiem, kas nāk no etniski jauktām ģimenēm. Skolas kollekte aizvadītajā gadā bijusi 213,29 dol., ko skola domā izmantot svētrunu ieskaņošanai skaņu lentē neredzīgajiem tautiešiem Vācijā.

Draudzes jauniešu nodarbības noritēja divās vecuma grupās (13 — 14 un 15 — 16 g v.), kas pulcējās uz reliģiski ētiska rakstura audzināšanas stundām un pārrunām pirms dievkalpojuma. Kopējais jauniešu skaits abās grupās bija 60 — vai 75 proc. no jauniešiem šai vecumā. Sadarbībā ar LELDAAs jaunatnes nozari notika kristīgo jauniešu kursi Saulainē. Draudzes padome kursu sarīkošanu atbalstījusi ar 220 dol. Toronto kristīgo jauniešu saiets notika martā, bet decembŗa beigās — konfirmandu saiets. Vairāki draudzes jaunieši piedalījās arī kristīgo jauniešu kursos Gaŗezerā, pie kam 2 meitenēm, „iesaistīšanās grupas" dalībniecēm, draudze segusi izdevumus braucienam uz Gareze-ru. Draudzes koris diriģenta J. Baruša vadībā dziedājis 12 draudzes dievkalpojumos.

Jamariešu kopā piedalījušies 6 draudzes locekļi, kas apmeklē slimniekus un iepriecina ar nelielām dāvanām. Palīdzības fonds pie Sv. Jāņa draudzes ir lielākais šāda veida latviešu pasākums Kanadā. Fonda dalībnieku skaits pārskata gada beigās bija 1018. Palīdzībai 22 bēŗu gadījumos pagājušā gadā fonds izmaksājis 15.000 dol. Fonda kapitāls uz 1972. g. 1. janvāri bija 73.985,28 dol.

Jauniešu vasaras nometnē piedalījās 110 nometņotāju, kas kopā nometnē pavadīja 301 nometņotāju dienu. Nometnē bija 12 vadītāji. Bez fiziskās audzināšanas nodarbībām vecākās grupas jaunieši dalījās ar draudzes mācītāju pārdomās par Bībeles patiesībām un cilvēka dzīvi. Meitenes nometnē bez parastajām nodarbībām vēl varēja mācīties rokdarbus un aušanu. Nometnē sarīkoti bērnu svētki un sporta sacensības.

Saulaines pārvalde veikusi lielākus darbus Saulaines uzlabošanā un izdaiļošanā, izbūvējot balkonu galvenai viesu ēkai. Izremontētas divas istabas pārvaldnieka mājā un saimnieces istaba ar gaiteni lielajā mājā, kā arī salaboti jumti un pievienotas jaunas noteku caurules. Izremontētas divas istabas pārvaldnieka mājā un saimnieces istaba ar gaiteni lielajā mājā, kā arī salaboti jumti un pievienotas jaunas noteku caurules. Saulainē vairākas reizes gadā notiek kaŗavīru piemiņas svētbrīži pie kritušo kaŗavīru piemiņai celtā pieminekļa. Izdevumu kopsumma Saulainei pagājušā gadā bija 18.325,99 dol. Alga Saulaines apkopējam - pārzinim bijusi 2340 dol., atalgojums nometnes vadītājiem, palīgiem un virtuves personālam 4860 dol., elektrība un eļļas apkure izmaksājusi 1003,12 dol., bet pārtika nometņotājiem 5079,02 dol. Remonti, jaunbūves materiāli izmaksājuši 2652.24, sarīkojumu organizēšana prasījusi 256,90 dol., bet bērnu apdrošināšana un ārstēšana 275,20 dol. Pagājušā gadā Saulainē ieņemts 18.320,50 dol. Bērnu nometnes dalības maksas un virtuve devušas 11.185,92 dol., telpu noma —1082,20 dol., sarīkojumi 1495,61 dol., automašīnu novietošana — 238,20 dol., ziedojumi 1500 dol. un valdības pabalsts 542 dol., kas kopā ar dažādiem ienākumiem devis 21.325,78 dol., pārskata gada beigās uz 1972. g. 1. janvāri uzrādot 3000 dol. atlikuma.

Draudzes vērtību stāvoklis, kā rāda izsūtītais darbības pārskats, uz šāgada 1. janvāri, bija šāds: kases atlikums 15.385,43 dol., baznīcas un iekārta vērtībā 165.000 dol., baznīcas zemesgabals 50.000 dol., Saulaines zeme, ēkas un iekārta, 46.000 dol., no pārdotā Dewsons ielas īpašuma pircēja vēl saņemams 21.200 dol. Draudzes parāds ir 23.011,23 dol., bet fondos speciāliem mērķiem atrodas 1726.35 dol. Draudzes kapitāls pārskata gada nobeigumā bija 272.847,85

re

Istaba ielas pusē, 1. stāvā, ar mēbelēm vai bez, par 15 dol. nedēļā

IZĪRĒJAMA

5 min. no Chester pazemja pieturas,

Zvanīt 465-8697 vai 465-8836 Toronto.

Pensionāre meklē

nemēbelētu istabu

ar virtuvi vai virtuves lietošanu.

Zvanīt vakaros pēc pl. 6, Toronto 425-3297

PENSIONĀRS meklē LĪDZIEDZĪVOTĀJU

sievieti-vieninieci

Jāgatavo uzturs un jāpiekopj māja. Atlīdzība pēc vienošanās.

Rakstīt: A. Ozoliņš. 105 Grand Ave, Toronto 560, Ont., vai zvanīt: 255-3875 Toronto

KONKORDIJAS VALDEMĀRIJAS 45 GADI

GAREZERA ATBALSTAM SAZIEDOTI 400 DOLARU

Čikagas, Viskonsīnas un Mičigenas valdemārieši pulcējās Čikagas latviešu biedrībā, lai ar svinību konventu, aktu un balli atcerētos savas organizācijas 45 gadu pastāvēšanu. Svinību konventā par goda filistru uzņēma prof. K. Dzelzīti un Valdemārijas dāmu saimē, uzliekot krāsu lentas — trīs valdemāriešu dzīvesbiedres. Svētku aktu atklāja centrālā prezidija seniors L. Neimanis, aizlūgumu vadīja mācītājs A. Lamberts. Pieminot cīņās par tēvzemes brīvību kritušos un mūžībā aizgājušos valdemāriešus, katram aizdedza piemiņas sveci.

Svētku runu par tematu Divas pilsētas teica prof. E. Ābele. Svētku koncerta daļā dziedāja M. Cakare, Ilzei Cakarei pavadot ar kokli.

Konkordiju seniorāta un Zelmeņa sveicienus rakstveidā bija sūtījis seniors A. Vītiņš, bet personīgi sveica Konkordijas Zintenieces sen. Kiršteina, Dzintara pārstāve u. c. Vakara nobeigumā Valdemārijas dāmu seniore paziņoja, ka dāmu saime saziedojusi un atceres gadījumā nodod Gaŗezera vidusskolas atbalstam 400 dol. Svinībās piedalījās vidienes apgabala valdemārieši, viņu piederīgie un viesi, kopskaitā tuvu pie simts personu. E. A.

GRAND RAPIDI

Latviešu kreditsabiedrība saskaņā ar valdes lēmumu, izmaksāja naudā aizņēmējiem vag. gadā 3% no iekasētiem procentiem par izsniegtiem aizdevumiem, kas notika pirmo reizi šīs kreditsabiedrības pastāvēšanas laikā. Tas liecina, ka naudas aizņēmēji saņēmuši vēl zināmu atlaidi, kāda laikam netiek piešķirta nevienā citā naudas iestādē, ievērojot vēl kredītsabiedrības samērā zemāku procentu likmi.

ALJAs valdes sēde Klīvlendā

ALJAs valde februārī sasauca otru sēdi Klīvlendā. Priekšsēdis M. Zandbergs ziņoja, ka vērtējot saņemto vēstuļu skaitu, ALJA jau kļuvusi visai populāra, lai gan vairākās vēstulēs viņa darbs esot nopelts. Bijušas vairākas pārrunas ar vecās paaudzes un ALAs valdes pārstāvjiem. Politisko programmu pasaules latviešu jaunatnes kongresa kursiem, kas būs pavasarī ASV austrumu un vidienes apgabalā, kārtojot prof. J. Peniķis, bet Filadelfijas jaunatnes pulciņš Ievas Greizes vadībā sagatavojot priekšnesumu Latvija skatos un skaņās, ko sniegšot kursos un citos sarīkojumos. Priekšnesumu sagatavošanā piedalīšoties arī Klīvlendas jaunatne.

ALJAs valde pārrunāja 17 latviešu komūnistu partijas biedru protestu, kuŗu piesūtīs visiem ASV periodiskiem izdevumiem. Sakarā ar to viceprieksšēdis J. Kaža no Bostonas, kas nebija sēdē klāt, piesūtījis ziņojumu valdei ar šādiem saukļiem: „Visu varu tautai, bez cīņas nav uzvaras, austrumi ir sarkanbaltsarkani, lai dzīvo Latvijas komūnistu partijas 17 biedru drosme!" Viņš savā ziņojumā piemin, ka Bostonā rosīgi kārtojoties latviešu studentu dienas aprīlī, bet Bostonas latviešu skolā radusies ieskatu dažādība starp dažiem skolotājiem un skolas pārzini, kas noliedzot latviešu valodas mācīšanai lietot okupētās Latvijas mācības grāmatas un mācības līdzekļus. Valde nolēma iestāties par dalībnieci Latviešu fondā, iemaksājot 1000 dol., un vienojās par filmu Mērnieku laiki un Velna kalpi izrādēm latviešu centros. Filmu saņemšanu no okupētās Latvijas uzņēmies izkārtot ALJAs valdes priekšsēdis M. Zandbergs.

Sakarā ar Latviešu valodas gadu nolēma aicināt korporācijas un citas akadēmiskās organizācijas atbalstīt jauniešus valodas kursu apmeklēšanā, vasaras nometnēs un saietos. Uzņemot studentus akadēmiskās organizācijās, būtu vēlams prasīt no viņiem latviešu valodas zināšanas. Pasaules latviešu jaunatnes kongresa kursus ASV viedienē jau noorganizējis valdes loceklis G. Bočka, un tie notiks 8. aprīlī Lansingā. Līdzīgus kursus noorganizēs arī ASV austrumu apgabalā valdes viceprieksšēdis J. Ķivulis, un tie notiks Ņujorkā vai Bostonā. Valde aicināja sabiedrisko lietu vadītāju E. Kubuliņu apzināt jauniešu ansambļus, kas vēlētos ar priekšnesumiem apciemot tautiešu centrus un saietus. Vēl tiek organizēti politiskie pārrunu saieti ar vecāko paaudzi. Pirmo simpoziju politisko jautājumu pārrunai rīkos martā vai aprīlī Klīvlendā, bet otra sastapšanās domāta austrumu apgabalā, kuŗu organizē J. Ķivulis. Biedrzinis U. Roze iecerējis saistīt vecāko paaudzi par biedriem veicinātājiem. Jau izsūtīti 1800 aicinājumi.

Nākošā dienā ALJAs valdes locekļi ieradās Apvienotās draudzes dievkalpojumā, ko vadīja māc. I. Gaide.

Nākamā ALJAs valdes sēde būs 25. martā Ņujorkā. J. E.

Elektriba no atoma

(Šākums 13. lp.)

ru, bet dzīves dārdzībai pieaugot un amatnieku algām ceļoties, līdz spēkstacijas nobeigumam tā izmaksās 746 miljonu dolaru.

Salīdzinot ar parastām terminālām spēkstacijām, atomspēkstaciju būve izmaksā krietni vairāk, bet vēlāk, kad turbīnas sāk griezties, rodas ietaupījums degvielā. Piemēram, apm. 300.000 tonnu sadedzināmās ogles termiskajās spēkstacijās dod to pašu siltuma daudzumu, ko iegūst atomspēkstacijās no tonnas ūrana. Atomspēkstacijās ļoti svarīgs ieguvums ir tas, ka apkārtne un gaiss paliek tīrs un nepiesārņots.

Īsumā pāris teikumos derētu pateikt pirincipiālo veidu, kā no oglēm vai gāzes, ko izmanto tvaika iegūšanai, iegūst elektrību.

Tvaiku iegūst t.s. tvaika katlā. Tā īstenībā ir kurināmā telpa, kuŗai cauri stiepjas dzelzs caurules, pildītas ar ūdeni. Smalkos putekļos samaltu ogli vai gāzi kopā ar gaisu iepūš kurināmā telpā, kur tā sadeg. Ūdens caurulēs tiek sakarsēts un pārvēršas tvaikā. Tvaiks ar lielu spiedienu ieplūst turbīnās, kas griež ģenerātorus.

Atomspēkstacijās siltumu tvaika ražošanai iegūst no atomu reaktora. Tas ir noslēgts cilindrs, kam iet cauri liels skaits cauruļu. Tanīs ievieto „degvielu" kūlīšus. Tie sastāv no mazu caurulīšu režģa, kuŗās ievietotas ūrāna oksīda lodītes. Starp caurulītēm ir atstarpes, pa kuŗām dzen dzesējamo ūdeni. Pikeringā par dzesējamo ūdeni lieto smago ūdeni. Tas ir parastā ūdens izotops, nedaudz smagāks par pašu ūdeni. Dzesētājs ūdens pa caurulēm tiek dzīts uz tvaika katlu, kur uzkarsē parasto ūdeni, pārvēršot to tvaikā. Tas griež turbīnas.

Smagā ūdens iegūšana pašreiz ir problēma, kas nodarbina Ontario Hydro vadību. Smago ūdeni iegūst no parastā ūdens, atdalot smago izotopu. Jaunskotijā, Kanadā, izmēģina jaunas metodes smagā ūdens ražošanai. Steigā tiek būvēta smagā ūdens rūpnīca arī Ontario provincē, kas spēs ražot 800 tonnu gadā. Tā atrodas pie Daglas Pointa — pirmās lielās atomspēkstacijas. Pikeringā katram reaktoram ir vajadzīgas 500 tonnas smagā ūdens. Pirmajiem diviem reaktoriem, kas jau darbojas — tas iegūts, bet kur ņemt turpmāk? Smagais ūdens tiek meklēts pa visu pasauli.

Kad pagājušā gada beigās padomju viesis A. Kosīgins viesojās Pikeringā, sarunā ar spēkstacijas vadību viņš solīja savu palīdzību smagā ūdens piegādē, un daļēji par savu solījumu ir turējis. (Cena, ko krievi saņēma par mārciņu smagā ūdens, ir 11 dol.) Mazam piemēram derētu piebilst, ka līdz 1971. gada beigām no Pikeringas atomspēkstacijas pirmā turbīna resp. ģenerātors pa vadiem jau bija aizvadījis vairāk nekā 2,3 biljoni kilovatstundu elektriskās enerģijas. Lai šādu daudzumu iegūtu, termiskajā spēkstacijā būtu jāpatērē 780.000 tonnu ogļu. Pie pašreizējās ogļu cenas (11 dol. tonnā) ietaupījums ir 8,5 milj. dolaru, kas paliek Kanadā, jo parastie ogļu piegādātāji ir kaimiņi — amerikāņi.

Kā pašreiz rezultāti rāda, izlietotie miljoni attaisnojas. Pikeringas atomspēkstacija ir otra lielākā visā pasaulē. To oficiālā ceremonijā, piedaloties zinātniekiem un valdības pārstāvjiem, žurnālistiem un reportieŗiem, atklāja 25. februārī Ontario provinces ministru prezidents Viljams Dēviss un Ontario Hydro priekšsēdis Dž. Gezerkole (George Gathercole).

Tie, kas savām acīm redzējuši spēkstaciju Pikeringā, konstatē, ka paveikts liels darbs, kuŗā piedalījušies kanadiešu amatnieki un inženieŗi, to skaitā arī laba tiesa latviešu. Cik daudz latviešu inženieŗu piedalījušies spēkstacijas plānošanā un darbu izveidošanā uz vietas, cik daudz latviešu vadījuši namdaŗu un koka darbus, elektrisko ierīču un sistēmu pieslēgumus, precīzi pateikt grūti. Aptuveni šis skaits varētu būt ap divrdesmit vai trīsdesmit. Pagājušā gadā Toronto latviešu biedrības inženieŗu un tehniķu kapa rīkoja ekskursiju, kuŗā iepazinās ar Pikeringas atomspēkstacijas būvi. J. V.

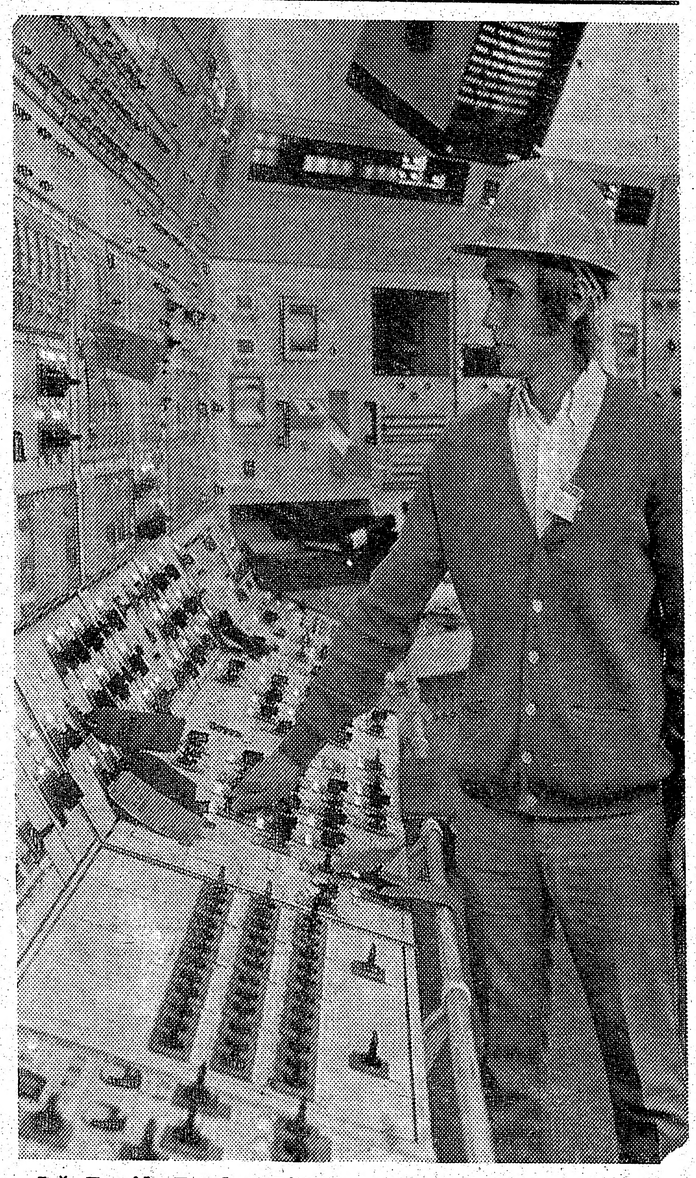

Inž. Turaids Zemdegs Pikeringas atomspēkstacijā.

Foto: J. L.

Atziņība LNAK darbam

DV KANADAS VALDES FEBRUĀRA SĒDE

DV Kanadas valdes sēdē 20. februārī DV namā Toronto valdes priekšsēdis E. Krūka aicināja ar klusuma brīdi pieminēt 9. februārī mūžībā aizgājušo DV Toronto nodaļas biedru Olģertu Paljuchu.

Kasieris R. Britāls ziņoja, ka deviņas DV nodaļas vēl nav norēķinājušās par DV kalendāru, kādēļ aicināja tās savas saistības nokārtot līdz DV delegātu sapulcei, kas risināsies 18. un 19. martā DV namā Toronto. Ārējās informācijas daļas vadītājs O. Ieviņš ar gandarījumu atzīmēja DV Sadberijas nodaļas darbu, izkārtojot ar labiem panākumiem pretkomūnistisko izstādi ar daudziem eksponātiem „Ļenins bez maskas". Vanadžu priekšniece M. Jonāne savukārt atzīmēja vanadžu koŗa Zīle koncerta izcilos panākumus 19. februārī Toronto. Kanadas valde atzina koŗa nopelnus un ir lepna, ka DV Toronto nodaļai ir šāda izcila koŗa vienība. Grupu lidojumam šovasar uz dziesmu svētkiem Vankuverā vajadzīgi vismaz 15 dalībnieki, lai varētu lidot par pazeminātu maksu — 212 dol. no personas abos virzienos. Atpakaļ varētu lidot arī citā laikā. Pieteikšanās pie vanadžu priekšnieces M. Jonānes, 271 Rusholme Rd., Toronto 4. Tālr. 536-5235.

Jaunatnes nozares vadītāja Baiba Šmita-Kalēja ziņoja, ka DV pirmajā jaunatnes sanāksmē DV delegātu sapulces laikā Toronto aicināta piedalīties DV dienu Milvokos rīcības komitejas locekle Ildze Slempere, kuŗa tagad deleģēta šim jaunatnes 18. marta salidojumam, lai informētu par ASV DV jaunatnes darbību un DV dienām Milvokos. Piecas DV nodaļas jau izraudzījušas jaunatnes referentus. Tās ir Londonas, Sadberijas, Sv. Katrīnu, Britu Kolumbijas un Hamiltonas DV nodaļas. No pārējām nodaļām ziņu vēl nebija. 11. februārī sanākusi DV Kanadas valdes jaunatnes nozares komiteja, lai pārrunātu galvenokārt 18. marta jaunatnes salidojuma un saviesīgā vakara norisi. Pēc Britu Kolumbijas DV nodaļas jaunatnes referentes lūguma nosūtīta jauniešiem piemērota luga — Lidijas Auzānes Tīcmanes Mēs prasām brīvību, ko Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš ar labiem panākumiem izrādījis Toronto un citos latviešu centros.

Jaunatnes nozares vadītāja tālāk ziņoja, ka tautas deju kopa Daugaviņa dejojusi Gvelfas universitātes sarīkojumā, bet Hamiltonas jaunieši izkārtojuši nodaļas masku balli.

Aprūpes daļas vadītājs A. Kvēps ziņoja, ka DV nodaļas aicinātas ieinteresēt jauniešus apmeklēt Mičigenas universitātes latviešu valodas kursus. Ja nodaļām jauniešu atbalstam nebūtu attiecīgo līdzekļu uz vietas, tādus varētu sagādāt DV Kanadas valde. Aprūpes daļas vadītājs lūdza apstiprināt četru dāvanu saiņu nosūtīšanu uz okupēto Latviju. Daži saiņi nosūtīti arī iepriekšējā gadā.

Pēc priekšsēža E. Krūkas ziņojuma par LNAK pašreizējo darbu, DV Kanadas valde pēc pārrunām to novērtēja ļoti pozitīvi un atzina, ka tas ir ļoti ietekmīgs pašreizējā nacionālpolitiskā nostājā. Valde principā piekrita ierosinājumam ieskaitīt 10 proc. no visām DV Kanadas valdē ienākošām summām Nacionālās darbības fondā. Sakarā ar 1973. gadā iecerētām DV dienām lūgts federālās valdības atbalsts. Kanadas valde konstatējusi, ka DV Londonas nodaļa izsniegusi atzinības rakstus, kaut gan statūtu 21. punkts nosaka, ka šādas tiesības pieder DV CV un zemju valdēm.

Valdes priekšsēdis vēl ziņoja, ka grāmatas Latviešu karavīrs Otrā pasaules kaŗa laikā redaktors O. Freivalds 2. daļas manuskriptu jau 1. februārī nodevis spiestuvei Ziemeļblāzma. Grāmatas 2. daļa varēs iznākt aprīļa beigās vai maija sākumā. Tajā būs vēl nepublicētu tematu par 38 latviešu policijas bataljoniem, kas bija pirmie cīņā pret mūsu dzimtenes tagadējiem apspiedējem un tāpēc sola ļoti interesantu saturu. Grāmatas cena būs 35 vācu markas vai pēc kursa citā valūtā. DV nodaļas, apvienības un kopas, grāmatnīcas, pasūtinot vismaz 3 eksemplārus, saņems 20 proc. atlaidi. Grāmatu pasūtinot un reizē iemaksājot naudu līdz šāgada 1. aprīlim, to varēs saņemt ar 25 proc. atlaidi. DV nodaļām līdz delegātu sapulcei jāpaziņo, cik eksemplāru tās var garantēt pārdošanai. DV Kanadas valdes sekretārs Ed. Jaunzars ziņoja, ka saņēmis veidlapas „Hospital Medical Care" emigrantiem un viesiem Kanadā. Interesenti šīs veidlapas var pieprasīt pie DV KV sekretāra.

Sēdē piedalījās. E. Krūka, M. Jonāne, J. Gailītis, E. Britāls, A. Kvēps, O. Ieviņš, Dz. Melnbārdis, B. Šmita-Kalēja, E. Pulciņš un K. Bencons. — rs.

ATZINĪBA PAR SKAISTĀKO...

(Pārnesums no 8. lpp.)

mu un gaumīgu puķu sakārtojumiem dārzā (Form and Design).

Iepriekšējos gados Viesturs Šķidra bija ieguvis balvas krāšņumdārzu sacensībās un puķu izstādēs, bet nekad vēl nebija guvis ceļojošo kausu. Viņš sācis interesēties par krāšņumdārzu kopšanu pēc ierašanās 1965. gadā Otavā, kur strādā federālās valdības pārtikas un medicīnas pārvaldē (Food and Drug Directorate). 1961. gadā beidzis Gveifas lauksaimniecības koledžu ar BSA gradu, speciālizējoties dārzkopībā, augļu un sakņaugu audzēšanā.

E.

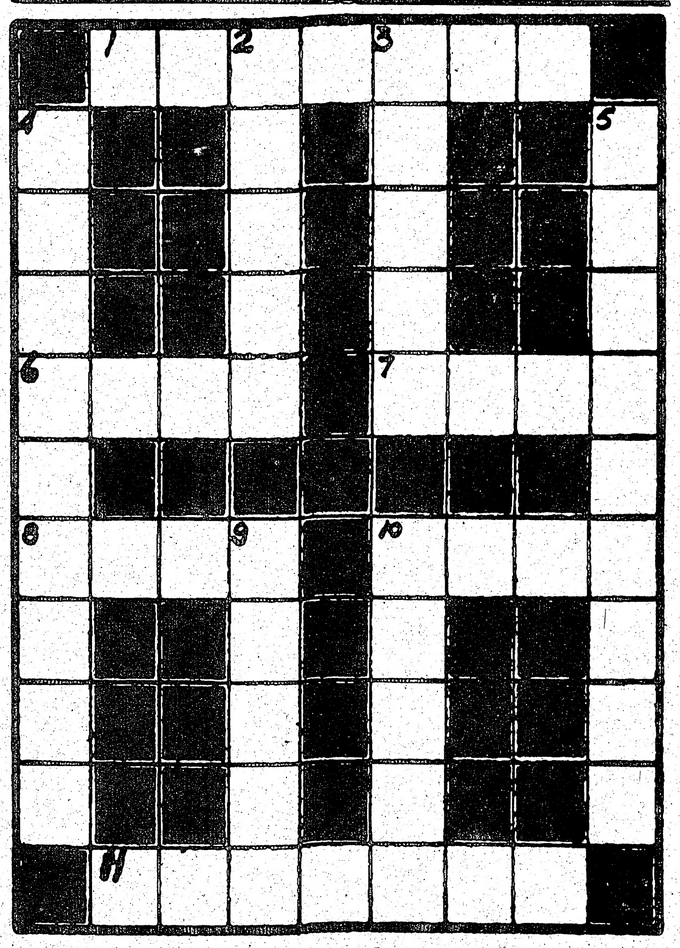

Līmeniski: 1. Stalts. 6. G. Janovska romāns. 7. Sāmsalas iedzīvotājs. 8. Cirst līdumu. 10. Apledojums. 11. Mājkustoņu miteklis. Stateniski: 2. Latviešu rakstniece. 3. Zivs bez zviņām. 4. Pilsēta Latvijā. 5. Sēnes. 9. Tauta Tūvajos austrumos. 10. Pakāpeniska toņu rinda.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums: Līmeniski — 1. Plīvurs. 6. Elst. 7. Sākt. 8. Lipt. 10. Zīle. 11. Poezija. Stateniski — 2. Iepīt. 3. Ūdens. 4. Zemeslode. 5. Tautietis. 9. Trīne. 10. Zirņi.

Zinātnei un tautas godam

KORPORĀCIJAI BEVERONIJAI 50 GADU

Latvijas valsts proklamēšana un pēc tam pašu augstskolas dibināšana 1919. gada 28. septembrī bija vainagojums vairāku paaudžu cīņai par latvietību. Pirmo Latvijas bruņoto spēku sastāvā nozīmīga vieta bija Kalpaka bataljona Studentu rotai, kas komplektējās no 5 vecāko latviešu korporāciju locekļiem.

Kā atbalss no nesen piedzīvotās krievu revolūcijas un pilsoņu kara jukām arī dažās pat nacionālās studentu biedrībās valdīja korporācijām naidīgs noskaņojums. Taču latviešu studentu vairākums, kā to pierāda Latvijas universitātes studentu padomes vēlēšanu rezultāti līdz 1940. gadam, nojauta pareizo ceļu. Viņu ceļrādis bija Studentu rotas slavas apspīdētie vecāko latviešu korporāciju karogi.

1921. gada rudens un 1922. gada pavasara sēmestros notika vairākas apspriedes, lai lemtu par jaunas latviešu studentu korporācijas radīšanu, jo vecās, lai neapdraudētu vienu no korporāciju principiem — audzināšanu, lielā pieplūduma dēļ bija spiestas ierobežot jaunu locekļu uzņemšanu. 1922. gada 9. martā Rīgā sanāca dibināšanas konvents, liekot pamatus korporācijai Beveronia, kuŗas latīniskais nosaukums atvasināts no teiksmainās un Ausekļa apdziedātās Beverīnas pils. Tai pašā dienā tika dotas Beveronijas krāsas — violets, zaļš, zelts, bet tā kā tādas jau bija studenšu korporācijai Daugaviete, tās vēlāk mainīja uz violets, zelts, zils (līdzīgas krāsas vēlāk izvēlējās arī studenšu korporācija Varavīksne, tikai pretējā kārtībā.)

Beveronijas dibinātāji bija 16 immatrikulēti Latvijas universitātes studenti no 8 fakultātēm. No dibinātājiem brīvajā pasaulē vēl dzīvo Beveronijas pirmais sekretārs Jānis Prūsis Vācijā, Alberts Leimanis ASV un Arturs Ulmanis Austrālijā. Trimdā miruši: pirmais oldermanis Kārlis Zītars Austrālijā, Pēteris Elksne Zviedrijā un Bruno Bridags ASV. Beveronijas pirmais seniors Helmūts Lielmanis mira jau Latvijā.

Beveronijas devīze ir: Zinātne zīmē pilnības augstumus, brālība veido tautas spēku! Apvienoto korporāciju komānu Beveronija garantējusi pie korporācijas Lettonia, kuŗai tā pateicīga par sākuma gados sniegto atbalstu. Pirmo komersu Beveronija noturēja 1922. gada 4. maijā, kas oficiāli ir tās dibināšanas diena. 1923. g. 23. oktobrī Beveronija kā pirmā pie Latvijas universitātes dibinātā korporācija uzņemta Prezidiju konventā par pilntiesīgu locekli. Latviešu korporāciju apvienībā trimdā Beveronija prezidēja 1968./69. gadā.

Par Beveronijas goda filistriem jau sākuma gados uzņemti 10 Latvijas valstsvīri, zinātnieki un sabiedriski darbinieki: Longīns Ausējs, Hūgo Celmiņš, Haralds Eldgasts, Džons Freijs, Jānis Kreicbergs, Voldemārs Maldonis, Arnolds Spekke, Hūgo Mazkalniņš, Juris Plāķis, Alberts Stalbe, no kuŗiem trimdā ASV vēl dzīvo profesors Dr. A. Spekke. Pārējie miruši vai nu Latvijā, vai deportācijā Krievijā. Ar Lāčplēša kaŗa ordeni Latvijas atbrīvošanas kaŗā apbalvoti 3 beveroņi — kpt. Armands Aukmanis, Mārtiņš Vitenšteins un Arvīds Vuškalns.

Pusgadsimta laikā uzticību Beveronijai un latviešu tautai zvērējuši pāri par 500 studentu gan Rīgā, gan svešumā. Beveronijas locekļu skaits trimdā tuvojas divarpus simtiem. Lokālās vai apgabalu kopas darbojas Bostonā, Čikagā, Kalifornijā, Mičigenā, Ņujorkā un Vilmingtonā — Filadelfijā ASV, Montrealā un Toronto Kanadā, Melburnā un Sidnejā Austrālijā. Kopš 2 gadiem arī Vācijā izklaidus dzīvojošie beveroņi apvienojušies savā kopā, kuŗai kopš viena gada ir pašai savs konventa dzīvoklis Visbādenes apkārtnē.

Latvijas laikā Beveronija varēja lepoties ar daudzām sporta zvaigznēm. Lai atzīmējam futbolistus Ēriku Pētersonu (spēlējis 65 reizes Latvijas valsts vienības sastāvā, arī bendijā un ledus hokejā), Rūdolfu Slavišenu (36 reizes valsts vienībā), Jāni Kļaviņu (16 reizes futbola un 3 reizes basketbola valsts vienībā, arī bendijā un hokejā), basketbolistus Visvaldi Melderi (40 reizes valsts vienībā), Rūdolfu Jurciņu (23 reizes), Teodoru Grīnbergu (10 reizes) un citus, kas valsts vienībā spēlējuši mazāk reižu, kā arī vieglatlētu Jāni Rudzīti, kas bija Latvijas meistars 1500 m skriešanā.

Beveronijas ierosmē pirms dažiem gadiem tika radīts latviešu korporāciju Tēvijas fonds, kas uzkrāj un sadala buršu saimes ziedotos līdzekļus kultūrālām un nacionālpolitiskām vajadzībām. Jaunais latviešu studentu apvienības vadītājs Uldis Šutka nāk no beveroņu rindām.

Beveroņi marta pirmajā pusē savās kopās visā brīvajā pasaulē atzīmēs savas brālības 50 gadu pastāvēšanu. Maija beigās Atlantiksitijā (Atlantic City), ASV, notiks kopējas jubilejas svinības ar svētku aktu, balli, globālo konventu un eksternu komeršu. Beveroniju 50. pastāvēšanas gadā vada centrālais prezidijs ASV ar senioru Artūru Vatvaru, vicesenioru Uldi Kariņu un sekretāru Viktoru Zanderu. Oldermanis jubilejas gadā ir Ēriks Pētersons no Čikagas. Šī gada rudenī paredzēts izdot Beveronijas Ziņotāja dubultnumuru.

Beveronija ievadīja jaunu uzplaukumu latviešu korporāciju dzīvē brīvajā Latvijā, kur pēc viņas tika atzītas vēl 12 citas korporācijas. Tagad trimdā latviešu buršu brālībā nākušas klāt vēl 4 jaunas korporācijas, kuŗas šogad atzīmēs 25 gadu pastāvēšanu. Šodien tās stāv tās pašas alternātīvas priekšā kā pirms 100 gadiem — cīņā par latvietību!

Vivat, crescat, floreat
Beveronia in aeternum!

Aleksandrs Sīlis
Beveronijas Vācijas kopas
t/l sekretārs.

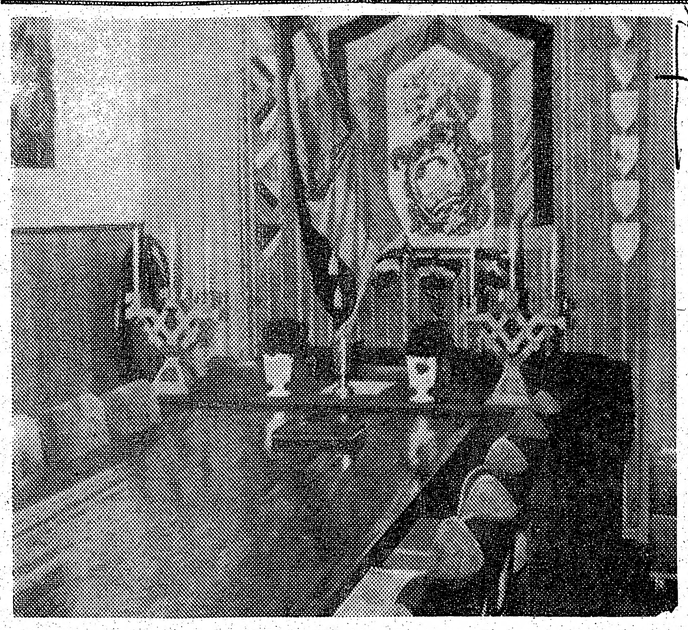

Beveronijas Vācijas kopas mītne

Kalamazū latviešu biedrībai jauns priekšnieks

Kalamazū latviešu biedrības 20. februāŗa gadskārtējās biedru sapulces nobeigums izvērtās par iespaidīgāko un svinīgāko sanāksmes gaitu. Līdzšinējais biedrības priekšnieks O. Reinvalds, kas no 18 valdē nostrādātiem gadiem priekšnieka amatā sabijis 6 gadus, pēc atteikšanās no savām pilnvarām atvadu runā izsacīja labākos novēlējumus darba turpinātājiem un pasniedza biedrības nama atslēgu jaunajam priekšniekam J. Švernam.

O. Reinvaldam par pašaizliedzīgo darbu pateicās vicepriekšsēdis J. Grotēns, bet koŗa Dziesmu Vairogs priekšniece A. Sīle par sirsnīgo sadarbību. Jaunievēlētais priekšnieks J. Šverns nāk no mūsu vidējās paaudzes, viņš ir 35 gadus vecs. Pateicoties par dāvāto uzticību, viņš brīdināja: „Ne jaunie, ne vecie, negaidiet pārsteigumus." Cildinot vecākās paaudzes pārstāvjus, no kuŗiem liela daļa ir jau pensionāru, J. Šverns aicināja uz jaunās paaudzes rosīgāku līdzdarbību mūsu sabiedriskajā dzīvē, kā arī nākt ar saviem ierosinājumiem un ikvienu padomāt arī par jaunā nama ideju.

Biedrības valdē vienbalsīgi ievēlēja: J. Grotēnu, E. Pavasari, K. Kļaviņu, A. Znatnāju, A. Šmitu un V. Strautiņu, iztrūkstošos 3 valdes locekļus atļaujot jaunajai valdei kooptēt. Revīzijas komisijā darbosies J. Karps, R. Ozols un J. Venneris; dāmu komitejā ievēlēja H. Poli, V. Vīganti, A. Znatnāju, Fr. Kiviseli, M. Reinvaldi, E. Pavasari un K. Īlenu. Par delegātu ALAs kongresam Klīvlendā izraudzīja J. Švernu, bet nominācijas komisijā — P. Austriņu, P. Ozoliņu un V. Miķelsonu. Par biedrības grāmatvedi darbosies līdzšinējais valdes loceklis R. Freimanis.

Biedru naudu noteica 6 dol. gadā. Budžetu apstiprināja sabalansētu uz 3400 dol., no uzkrātiem līdzekļiem izlietojot 990 dol. Pagājušā gada darbība bijusi rosīga. Jaunatnes atbalstīšanā pirmā vietā ievērota Minsteres ģimnazija Vācijā. Kaut gan biedrības nams izmantots pilnīgi, tā uzturēšana tomēr prasījusi 646 dol. piemaksu.

Dāmu komitejas pārskatu sniedza priekšniece H. Pole, par Centrālajām kultūras dienām ziņoja P. Austriņš un J. Grotēns. Biedrzinis A. Znatnājs ziņoja, kā biedrībā pašreiz 197 biedri; pagājušā gadā iestājušies 6. J. Venners referēja par krājaizdevumu sabiedrības darbību un nolasīja revīzijas komisijas protokolu ar atzinumu izpar Centrālajām kultūras dieteikt viesiem darbiniekiem pateicību.

Sapulci, piedaloties 50 biedriem, vadīja O. Reinvalds.

V. Boķis

Latvietis atbildīgā amatā

Viena no Kanadas lielajām sabiedrībām, kas ražo automašīnu un dažādus citus filtrus rūpniecības nozarēm, ir Fram Canada. Toronto laikrakstā The Globe and Mail ievietots šis Jāņa Strautnieka attēls ar paziņojumu, ka mūsu tautietis iecelts par minētās firmas direktoru. Agrāk viņš vadīja šīs firmas financiālo un ražoto produktu pārdošanas daļu. Jānis Strautnieks savas skolas un ģimnazijas gados dzīvoja Niagarā, bija viens no Niagaras latviešu sporta kluba Dzintars dibinātājiem un rosīgi darbojās Niagaras un Sv. Katrīnu jaunatnes pulciņā Dzirkstele. Jau ģimnazijas laikā viņš izvirzījās par izcilu basketbolistu. J. Strautnieks beidza Rietumontario universitāti Londonā, Ontario. Jau studiju gados un arī vēlāk viņš Toronto DV sporta kluba basketbola vienībai, kuŗu vada Rūdolfs Kadiķis, palīdzēja 7 gadus no vietas izcīnīt Kanadas latviešu basketbola meistara godu un spēlēja arī Kanadas latv. basketbola izlases vienībā. Arī Jāņa Strautnieka dzīvesbiedre savā laikā bija Niagaras un Sv. Katrīnu jaunatnes pulciņa Dzirkstele dalībniece, Daghija Konrāde. Jādomā, ka arī nākotnē latviešu sporta dzīvē Strautnieku vārds turpināsies, jo viņu ģimenē aug dūšīgs dēls. Jānis Strautnieks ir korporācijas Beveronija loceklis.

J. Strautnieks

J. Vairdotis

Latviešu vidusskolas kursi Austrālijā

Melburnā 19. febr. atklāja latviešu vidusskolas kursus Austrālijas Viktorijas pavalsts Izglītības departamenta protektorātā. Tas ir pirmais gadījums Austrāljā un viens no svarīgākajiem notikumiem latviešu skolu dzīvē Austrālijā. Ir ziņas, ka pieteikušies tuvu pie 50 skolnieku. Varbūt Viktorijas piemēram sekos arī citas pavalstis un mēs dabūsim latviešu valodu kā matrikulācijas priekšmetu.

Ed. Šm.

HOGAN
PONTIAC BUICK CO., LTD.
ATGĀDINĀJUMS
Pavasaris vairs nav tālu un mūsu latvju JĀNIS (JĀNIS LĀMA) gaida jūs ar labiem pirkumiem:
PONTIAC • BUICK • SKYLARK •
LEMANS • VENTURA II • FIRENZA • G.M.C. TRUCKS •
• Arī lielā izvēlē lietotas mašīnas •
348 DANFORTH AVE., TORONTO (416) 461-3561

Sporta apskats

Sporta Apskats atjauno gaitu

Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē prezidija priekšsēdis R. Bulte lūdz aizrādīt, ka sākot ar aprīļa mēnesi savu gaitu atjauno latviešu sporta žurnāls SPORTA APSKATS, par kuŗa atbildīgo redaktoru darbosies Gunārs Gubiņš, 55 Pine Crest Rd., Toronto 161, Ont. Žurnāla ekspedīciju vadīs A. Ansona, 150 Welborne Dr., Hamilton 50, Ont., kuŗai iesūtāmi žurnāla abonentu pieteikumi. Žurnālu paredz izdot ik divus mēnešus, bet, ja būs lielāka atsaucība — reizi mēnesī. Cena par eksemplāru ASV un Kanadā abonentiem 50 centu.

SPORTA ROSĪBA HAMILTONĀ

Hamiltonas latviešu volejbolisti jau vairāk nekā 10 gadu ir latviešu un Kanadas volejbola cietoksnis. Pašreiz daļa no aktīviem spēlētājiem, kuŗi pārstāvējuši Kanadas krāsas starptautiskās sacīkstēs, sāk pagurt, bet vērojot jaunatnes rosību sportā, liekas, ka Hamiltonas vārds latviešu un, cerams, arī starptautiskā mērogā vēl pastāvēs ilgus gadus šajā sporta disciplīnā.

Latviešu skola Hamiltonā uzsākot šo mācības gadu, nolēmusi pie skolas atsākt fiziskās audzināšanas programmu, norīrējot vienu vakaru nedēļā vingrotavu. Entuziasms bija tik liels, ka paredzētās nodarbības vienā vakarā nebija iespējams īstenot. Tās vajadzēja sadalīt vairākās vecuma grupās, veltījot divus vakarus.

Latviešu skolā Hamiltonā mācās 69 audzēkņi. Fiziskās audzināšanas nodarbības abos vakaros apmeklē 35—47 zēni un meitenes, vecumā no 12—18 gadiem. Bez vingrošanas nodarbības notiek volejbolā un basketbolā, kur par instruktoriem darbojas Edīte un Ivars Leja un T. Ansons, asistējot vēl citiem sporta darbiniekiem. Šo instruktoru vadībā Hamiltona šodien var sacensties ar ikvienu latviešu centru zēnu un meiteņu volejbolā un basketbolā vecuma grupā līdz 14 gadiem un no 15—18 g.

Latviešu centri, kas būtu ieinteresēti sacensībās (visās vai arī dažās grupās), aicināti sazināties ar Ivaru Leju, 671 — 7th Ave., Hamilton 53, Ont. Tālrunis (416) 383-6038.

—mis.

AIZMIRSTAIS SPORTA REKORDISTS

Par vienu no lielākajām sporta zvaigznēm uzskata somu Paavo Nurmi. Daži viņu apzīmē par visu laiku labāko skrējēju. Viņš 1920., 1924. un 1928. gada olimpiadās ieguvis pavisam 9 zelta medaļas. Nurmi startēja ASV 52 reizes un uzvarēja 51 reizi. Viņš laboja 27 pasaules rekordus skriešanā no 1500 metriem līdz 20 kilometriem.

Paavo Nurmi tagad ir aizmirsts un dzīvo vientulībā Helsinkos. Pirms trim gadiem viņš piedzīvoja triekas lēkmi, no kuŗas vēl nav atveseļojies. Gandrīz ik dienas slavenais sportists redzams pastaigā Sibeliusa parkā Helsinkos, ar labo roku atspiežoties uz spieķa, bet līdzi iet kopēja. Nurmi vienmēr ir nopietns un gandrīz nekad nerunā.

Pasaule viņu aizmirsusi. Nesen notikušajās Eiropas vieglatlētikas meistarsacīkstēs Helsinkos neviens nejautāja, kāpēc Nurmi nav skatītāju vidū.

Uz Vācijas olimpiskās komitejas priekšsēža V. Daumes ielūgumu Nurmi tomēr solījies nakamajā vasarā kā skatītājs ierasties Minchenes olimpiadā. Nurmi ir labi pārticis. Helsinkos viņam pieder vesels dzīvokļu māju bloks, vairākas būvfirmas un teksttiltirgotava.

Rūgtus vārdus viņš veltī amerikāņu ārstiem, kuŗu dēļ, pēc viņa domām, viņš esot kļuvis kroplis, jo nav atveseļojies no triekas lēkmes. Minchenes olimpisko spēļu skatītāji varbūt atkal uzgavilēs visu laiku lielākajiem skrējējiem. Vk.

Suminājums sporta darbiniekam

Latviešu sportistu un draugu saime 26. februārī pulcējās DV namā Toronto, lai 50. dzimšanas dienā sveiktu DV Toronto sporta kluba valdes priekšsēdi Rūdolfu Kadiķi. Klātesot ap 100 dalībniekiem, jubilāru sveica vakara vadītājs Ziedonis Upīte, atzīmēdams, ka gavilnieka sirds piederējusi latviešu sportam jau sākot ar Liepājas laiku, kur R. Kadiķis aizstāvējis pilsētas krāsas. Tāpat viņa sporta gaitas turpinājušās Vācijā, Anglijā un beidzot Kanadā, darbodamies sportā jau 35 gadus. Guvis arī trīs augstākus apbalvojumus, starp tiem arī DV nozīmi zeltā. DV basketbolisti bija ieradušies ar savu velti pilnā sastāvā. Sveicēju pulkā bija Latviešu sporta apvienības Kanadā valdes priekšsēdis V. Sališs, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, Latviešu sporta padomes priekšsēdis R. Bulte, DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka, DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis un tuvāko sporta organizāciju pārstāvji. Bija arī daudz rakstveida apsveikumu, to vidū arī no Toronto latviešu YMCAs (Ž. Zentiņš), Toronto DV sporta kluba sportistiem un draugiem Kanadā un aizjūrā. Visiem apsveicējiem sirsnīgos vārdos pateicās jubilārs. Vairākas dziesmas nodziedāja Hamiltonas meiteņu trio Atmiņa..

—re.

✝

Mūsu mīļais brālis un svainis

Reinis Turciņš

dzimis 1910. gada 27. augustā Cēsīs,
miris 1972. gada 28. februārī Anglijā — Leedsa

Nespēju pēdējā brīdī
Savējiem ardievas teikt,
Sveikšu tos mūžības rītā
Saule kur nenoriet.

Viņu mīļā pieminā paturēs

brālis un svaine Kanadā,
māsas un piederīgie dzimtenē.

Jānis Ondrichs uzvar šacha ātrspēlē

DV Toronto nodaļas šacha kluba ātrspēles sacensības 5 minušu turnīrā 27. februārī skaitāma kā trešā šāda veida spēle latviešu sportā Toronto. Pirms diviem gadiem, latviešu dziesmu svētku laikā Totonto, risinājās Ziemeļamerikas latviešu šacha apvienības ātrspēle šachā, izcīnot Dr. J. Zemzara dāvāto ceļojošo balvu. Uzvarēja Jānis Liepiņš jr. no Vācijas. Otrā šacha ātrspēle Toronto risinājās DV 2. globālo dienu laikā. Uzvaru guva Jānis Reinbergs (Toronto), saņemot DV Kanadas valdes trofeju.

Trešā šacha ātrspēle 27. februārī DV namā Toronto risinājās starp 13 dalībniekiem. Ar 10½ pkt. uzvaru guva ģimnazists Jānis Ondrichs, nezaudējot no 12 spēlēm nevienu, bet uzvarot 9 un 3 spēlējot neizšķirti pret Jāni Reinbergu, Vilni Muižnieku un Jēkabu Ertmani. J. Ondrichs ir talantīgs šacha spēlētājs, saņēmis DV KV bronzas medaļu sportā.

Ar 9½ punktiem spēlē ierindojās students Jānis Reinbergs un ģimnazists Vilnis Muižnieks. Pārspēlējot uzvarēja J. Reinbergs, iegūstot otro vietu. J. Reinbergs neizšķirti spēlēja pret J. Ondrichu un zaudēja pret Andreju Jaunzemi un Jēkabu Ertmani; Vilnis Muižnieks — neizšķirti pret Jani Ondrichu un zaudēja pret Jāni Reinbergu un Dzintaru Melnbārdi. Jēkabs Ertmanis ar 8½ pkt., spēlējot neizšķirti pret Jāni Ondrichu, zaudēja Vilnim Muižniekam, Elmāram Caunem un Arnoldam Dzilnam. Ar iegūtiem 7 punktiem 5. vietu dalīja Andrejs Jaunzemis, Elmārs Caune un Arnolds Dzilna, kam sekoja Artūrs Pone ar 6 pkt., Dzintars Melnbārdis ar 5 un Gusts Sīpols ar 4 punktiem.

Jaunieši, 1., 2. un 3. vietas ieguvēji, saņēma DV Toronto nodaļas šacha kluba balvas, kuŗas pasniedza DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis.

DV Toronto nodaļas novusa, makšķernieku un šaušanas sekciju pārsteigumu balvas, ieejas biletes novusa sekcijas sarīkojumā 8. aprīlī DV namā Toronto, pasniedza sporta daļas vadītājs J. Treijs. Tās saņēma Harijs Rūdolfs, Kārlis Verovs, Kārlis Gustavs un Gusts Sīpols.

Ātrspēles sacensības vadīja N. Brasliņš, nobeigumā pateikdamies spēles dalībniekiem un balvu pasniedzējiem. Šacha spēles notiek katru svētdienu plkst. 4 pēcpusdienā DV namā.

N. Brasliņš

Pašaizsardzības lietderīgā māka

Labākais aizsardzības
līdzeklis pret negadījumiem darbā
jau jums ir — jūsu acis,
jūsu ausis, jūsu smadzenes.
Esiet modri, strādājiet
piesardzīgi un jūs turpināsit
strādāšanu.

Pašaizsardzība ir drošības noslēpums. Jums ir daudz kas, lai jūs dzīvotu: strādājiet uzmanīgi un priecājieties par dzīvi.

Vislabākais līdzeklis drošībai ir pašaizsardzība

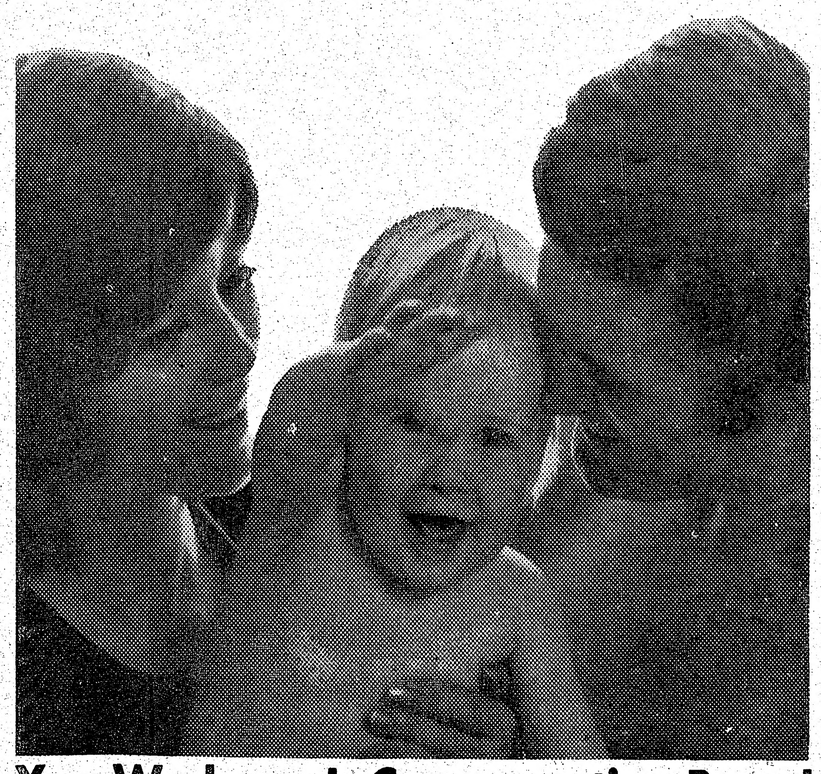

Your Workmen's Compensation Board and The Safety Associations, Ontario

(9. turpinājums)

LATVIJAS BRĪVVALSTS ▣ JOSIFS UN ADOLFS

Par Latvijas atbrīvošanos no vācu un krievu jūga ir diezgan minēts manā „Pasaules vēsturē." Ja kāds to nav lasījis, nav mana vaina. Tāpat nav attaisnojami tie iebildumi, kuŗos aizrāda, ka daudzi, kas piedzimuši pēc manas vēstures parādīšanās, to vēsturi nav toreiz varējuši izlasīt. Arī nav mana vaina: vajadzēja piedzimt agrāk.

Kas notika Latvijas brīvvalsts laikā vispārējā dzīvē, lai paliek citiem vēsturniekiem, Par to jau ir citi rakstījuši, raksta un rakstīs vēl. Manai „Latvīteru vēsturei" ir pavisam cits tvēriens.

Par valdības noorganizēšanu un cīņām par Latviju palasieties citās vēsturēs. Latvijas sākuma gadi visur aprakstīti patiesi, bet beigu posmā katrs rakstītājs tos tēlojis citādi. Kuŗam gājis labi un kas ticis „pie zupas bļodas", tos cildina, kam pietrūkusi karote, tas par to šķendējas. Es par to rakstot varu dabūt pa seksti no abiem...

Man vislabāk pie sirds gāja vēlēšanas. Sākuma gados to lietu ņēmu nopietni, bet pēc gadiem apnika. Biju jau labi iejuties humoristisku un satirisku izdevumu līdzstrādnieka garā. Tad nu strādāju savam un citu priekam. Tamdēļ vēlāk, pēc 15. maija, man uz jauno valdību bija dusmas — pietrūka par ko pasmieties, arī vairs nedrīkstēja. Vajadzēja būt nopietnam.

Joki bija ar zemes dalīšanu pirmajos gados. Labi ka bijušo muižu platības bija lielas, sevišķi purvi un ganības. Tad arī pietika visiem cīnītājiem. Šīs vēstures autoram gan bija jāgaida sešpadsmit gadu, bet par to viņš dabūja veselas trīs pūrvietas Alūksnes pilsētas robežās.

Par Latvijas brīvvalsts beigu posmu šinī vēsturē neiederas rakstīt. Tas bija par daudz bēdīgs. Jau trešo reizi komūnistu slepkavas „atbrīvoja" Latviju. Viens otrs jau ellēvārās grēcinieku katlos, bet daļa vēl dzīvi gan dzimtenē, gan citur.

OTRS PASAULES KARŠ

Kādēļ īsti izcēlās Otrs pasaules karš, nevaru pateikt, neesmu tik gudrs. Daži saka, ka Hitlers nevarējis gulēt, jo poļi staigājuši pa koridoru. Mans ieskats, ka Adolfs palika skaudīgs un Josifu, ka tas pievāc latviešu speķi, sviestu un olas. Sakarā ar to vācieši steidzās latviešus atbrīvot no Josifa kalpiem. Atbrīvoja arī. Pat es kādu nedēļu gāju palīgos, bet vēlāk tie paši sāka savukārt „atbrīvot" latviešus no speķa, sviesta un olām. Arī manu četru vistiņu ražojumi pa lielākai daļai bija jāatdod jaunās Eiropas celšanai. Labi, ka vismaz no gaiļa neprasīja viņa normu.

Nepagāja ilgs laiks, kad latvieši atkal nonāca tādā pat beztiesiskā stāvoklī kā viņu senči — latvīteri. Tomēr daudz labāk bija kā pie muļķīšu — puļķīšu stutētās valdības. Vismaz naktīs nebija jābaidās, ka ieradīsies „viesi" — čekisti.

Sākumā vācieši bija lepni, lika pat novilkt latviešu izpalīgiem viņu formu tērpus. Divas armijas vienā valstī nevarot būt. Arī es piekritu, ka divām armijām nav vietas vienā valstī... Bet pēc pāris gadiem pienāca laiks, kad latviešiem bija jāvelk mugurā formas tērpi un „brīvprātīgi" jāiestājas armijā.

Bet latvieši daudz nerunāja pretī, sevišķi tad, kad komūnistu bandas sāka pāriet latviešu zemes robežas. Tagad katrs savā sirdī bija brīvprātīgs. Latvieši cīnījās kā vēl nekad.

Es šai karā vairs nepiedalījos.

Pateicība īstajiem cīnītājiem nākas arī par to, ka laba daļa latviešu paglābās no iznīcināšanas un komūnistu verdzības. Tikai... daudzi to tagad piemirsuši...

Daudz piedalīties Eiropas celšanā man neizdāca. Veselu gadu aizvadīju tā saucamā „C" grupā, kas Valkas un Balvu mežos medīja sarkanos izplētņu lēcējus. Tā bija tikai pašu tautiešu sargāšana no komūnistu laupīšanām un slepkavībām

Nākošais gads Alūksnes cietuma kancelejā arī nebija domāts jaunās Eiropas celšanai. Tur reģistrēju viesos ieradušos Alūksnes apkārtnes „spirtrūpniekus'. Tie jaunajai Eiropai neko nedeva.

Kad sēdēju Alūksnes pilsētas valdes laikraksta Malienas Ziņas redaktora krēslā, arī par Eiropas celšanu nebija laika domāt. Pietika citu izdarību. Galvenais — aizstāvēšanās kaujas pret sešu apkārtējo pagastu peršiniekiem, kuŗi sevi dēvēja par dzejniekiem.

Ja vienā gadā nosirmoju vairāk nekā iepriekšējos četrdesmit gados, tā nebija krievu nosviesto bumbiņu vaina, kuŗas pa retam nokrita arī Alūksnē, bet „dzejnieku", galvenokārt „dzejnieču", jūtu plūdi un izplūdi, kas kā pavasaŗa pali vēlās uz Malienas Ziņu redakciju...

Vēl šodien ausīs skan kādas gulbenietes vārsma: „Drīz vairs neredzēšu tavas mīļās sejas, / Līst pār vaigiem kaučkas rūgti sāļš..."

Sapratu, ka tie bija domāti mīļākajam „aizejot zaldātos", bet es „dzejniecei" aizrakstīju..., lai nestāv zem loga sētas pusē, pa kuŗu var izliet virtuves samazgas.

Mēs, pieci pilsētas valdes vīri, bijām pēdējie, kas smagajā mašīnā, ar pilsētas valdes archīvu zem dibeniem, atstājām Alūksni un devāmies uz Valku.

Vēlāk ar savu ģimeni nokļuvu Smiltenes apkārtnē, Veckauzeru mājās, bet arī tur nekāda Eiropas celšana nesanāca. Pāris purvietu, ko tur apsēju ar rudziem, palika jaunajai Āzijai.

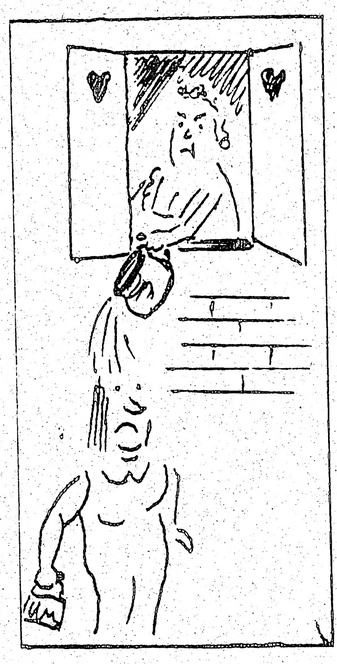

Valkas apriņķa vecākais gan mani uz pāris nedēļām izrāva no Smiltenes uz Valku, lai mēģinātu celt jauno Eiropu un turpinātu Malienas Ziņu redaktora gaitas, jo tauta esot neziņā par notikumiem. Pēc diviem numuriem, trešajam topot, vaņkas vienā naktī tā nobēra pār Valku, ka es pat ardievas nepateicis devos atpakaļ uz Smilteni.

Biju ieradies īstā laikā. Vācu karavīru grupas virsnieks, kas arī atradās Veckauzerēs, pateica, lai laižoties uz Kurzemes pusi, jo te pēc pāris dienām būšot krievi. Norīkoja arī mašīnu, kas mūs noveda Smiltenes stacijā.

Tā, maz pamazām, virzoties krustām šķērsām uz Valmieru, Limbažiem, Rīgu, beidzot iekļuvām karavīru vilcienā, kas devās uz Ventspili.

Tieši Ventspilī ar savējiem es vēlējos nokļūt. Man jau sen bija prātā nevis jaunā Eiropa, bet viens vecās Eiropas stūris, kur kļūt par „karaļa viesi". Cerības bija lielas, ja vien nokļūtu Ventpilī. Tur savā laikā, gandrīz septiņus gadus būdams „sauszemes kaŗa jūrnieks", biju labs draugs vairākām zvejnieku ģimenēm.

Nebiju maldījies. Jau otrā dienā pēc ierašanās Ventspilī, viss nokārtojās. Vecā draudzība aizstāja zeltu un briljantus.

Bet... īsi pirms „attauvošanās" viss pajuka, jo kungiem bija kļuvis zināms, ka mēs būsim „karaļa viesi".

Otrā dienā mani pievāca vācu darba pārvalde. Tad nu tikām galā tā — brauk uz Vāciju, vai palikt šeit tanšeju rakšanas darbos. Izšķirāmies par Vāciju.

(Turpinājums sekos)

Biruta Senkēviča

VAI SPĒS

Jel klusi, mazā sirds,
Ak vēlreiz klusi!
Ko raugies zvaigžņu tālēs
Nogrimusi?
Ko vēro tu tā
Rīta sārto pusi?

Prāts nerimst taujāt,
Sirds vēl skumji silst.
Klūst mēness pilns,
Un atkal malas dilst —
Pār jūras dzelmēm
Dzeltens aplis milst.

Un saule skumji aust
Un blāvi spīd,
Tās stari silti
Manā ceļā krīt
Kādreiz sasildīt,
Vai spēs? . . .

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Jaunā Gaita, 87. n-rs., literārā apgāda Ceļinieks izdevums, mākslinieka Rūdolfa Kronberga vāks, Laimoņa Smilškalna iekārtojums, redaktors L. Zandbergs, 64 lp.

Mūsu laikmets, 3.(14.) n-rs, iznāk četras reizes gadā, izdevējs un atbildīgais redaktors M. Veiss Veilheimā, Vācijā, 36 lp.

Brīvība, 9.(223.), Latvijas soc. dem. strādnieku partijas mēnešraksts, Stokholmā, Zviedrijā, atbildīgais izdevējs E. Ogriņš, redaktoŗi B. Kalniņš un J. Ritums, 8 lp.

Baltijas studiju biļetens (Bulletin of Baltic Studies) 8. n-rs angļu valodā. Redaktors Arvīds Ziedonis jr. Redakcijā no latviešiem vēl darbojas Andrejs Ezergailis, Jānis Krēsliņš, Vaira Freiberga, Jēkabs Ozols, Velta Rūķe - Draviņa un Rasma Skulte. Sigurda Gravas vāka zīmējums, 36 lp.

JAUNATNEI

Latvieši pēc Otra pasaules kara

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS SESTDIENAS SKOLAS 8. KLAŠU VĒSTURES SACENSĪBAS DARBA IZVILKUMI 1971./72. MĀC. GADĀ

IEVADS

Līdz 2. Pasaules karam latvieši cēla un stiprināja savu valsti. Pienāca 1939. gads. Latvieši jau varēja atliekt smagā darbā nolīkušos plecus un pārlaist acis kuplajāmi druvām un glītajām ēkām. Pirms nedaudz gadiem tur vēl bija ierakumu grāvji un granātu izrautās bedres.

1939. gadā komūnisti piespieda Latvijas valdību noslēgt ne uzbrukšanas līgumu un tā Latvijā ierīkoja militāras bazes. Bet jau 1940. gada 17. jūnijā sarkanarmija, laužot visus līgumus, ar tankiem un kaŗaspēku pārgāja Latvijas robežu, nošaujot robežsargus. Tajā pašā laikā tā okupēja arī mūsu kaimiņvalstis Igauniju un Lietuvu. Tā sākās Baigais gads.

Kopš tā laika Latvija ir pazaudējusi savu brīvību. Sākās viena gada ilga komūnistu valdīšana, ko sauc par Baigo gadu. Komūnisti piespieda atkāpties Latvijas valdībai. Tika sastādīta jauna, komūnistiem *paklausīga* valdība. Sākās latviešu patriotu apcietināšana, izsūtīšana un spīdzināšana. Lielākām saimniecībām atņēma zemi, iedalot to sīksaimniecībās.

Apcietināšanas notika gandrīz katru dienu. Pirmā masu deportācija notika 1941. gadā naktī no 13. uz 14. jūniju. Tad atsevišķi cilvēki, bet arī veselas ģimenes tika apcietinātas, izšķirtas un visi sadzīti aizrestotos preču vagonos. Tā vienā pašā naktī tika apcietināti un aizvesti uz Sibiriju 15.000 latviešu. Visā Baigajā gadā Latvija pazaudēja apmēram 36.000 iedzīvotāju.

Kad Latvijā ienāca vācu kaŗaspēks 1941. gada 22. jūnijā, latvieši tos apsveica kā atbrīvotājus. Patiesībā vācieši nāca kā okupanti. Lai gan vācieši latviešus apspieda, tie nebija tik nežēlīgi kā komūnisti. 1943. gada 1. jūnijā tika saformēta latviešu divīzija un brigāde. No šīm vienībām sastādījās Latviešu leģions. Leģionāri bija mobilizēti ar vācu okupācijas varas rīkojumu.

Pienāca 1945. gada 8. maijs. Vācu armija kapitulēja. Mūsu leģionāri turēja Kurzemes cietoksni un palika kaŗa laikā neuzvarēti. Sākās krievu gūsts, partizānu gaitas vai mēģinājums laiviņās nokļūt pāri Baltijas jūrai uz Zviedriju.

DZĪVE DZIMTENĒ

Kurzemes cietoksnim krītot, Latvija palika aiz dzelzs aizkara. Atkal plašas masu deportācijas notika 1949. gada martā. Tad aizveda ap 50.000 cilvēku. Pa lielākai daļai vidējos un lielos saimniekus, lai varētu vieglāk izdarīt kollektīvizāciju.

Iecelo daudz krievu, kas ieņem amatus un vadību iestādēs, tāpēc Latvijā par galveno valodu ir izvērtusies krievu. Rīgā tagad lielākā puse ir krievu tautības iedzīvotāju.

Latvieši, kas tagad dzīvo Latvijā, ļoti maz zina, kas notiek citās zemēs. Pēdējā laikā latviešu jaunieši vairs neapmierinās ar propagandas atbildēm. Jaunā paaudze savu nemieru arvien vairāk sāk izteikt literātūrā un mūzikā. Šodienas jaunatne ir rītdienas sabiedrība, to saprot arī komūnisti, un tāpēc jau pamatskolā bērni tiek mācīti būt uzticīgi komūnistu partijai.

Skolās reliģijas nav. Ateismu mēģina iepotēt pat ar plakātu palīdzību. Baznīcas pārvērš koncertzālēs, pat sporta telpās un noliktavās.

DZĪVE IZSŪTĪJUMĀ

Pavisam no Latvijas izsūtīti pāri par 200.000 latviešu. Tie novietoti spaidu darbu nometnēs Ziemeļkrievijā, Sibirijā un Tālos austrumos. Visgrūtāk gāja tiem, kas bija ieslodzīti „soda vai slēgtās nometnēs". Ieslodzītie paši tās sauca par „nāves nometnēm". Tās atrodas Ziemeļsibirijā aiz polārā loka.

Darba nometnēs parasti bija jāstrādā 12 — 14 stundas dienā. Darbā dzinēji parasti bija krievu kriminālnoziedznieki. Ziemā pat sievietēm bija jāstrādā meža darbos un pie ceļa būvēm. Vorkutas ogļraktuves un naftas avoti pilnīgi strādājuši ar izsūtīto darba spēku. Vairāk miljonu ieslodzīto tur vergo vēl šodien.

Kādam latvietim ir izdevies aizsūtīt uz brīvo pasauli šādas ziņas:

Mūsu nometnē strādājam 3 maiņās. Piecos no rīta ejam pēc savām drēbēm, kas samestas kādā telpā žāvēties. Pēc tam ejam pēc ēdiena. Ir jāgaida rindā. Ja sagaidām ēdienu — gabalu maizes, plānu viru un ļoti sāļu smirdošu zivi, ir jāēd ļoti ātri. Pēc tam steidzamies pie vārtiem uz rīta skaitīšanu. Mums ir jāizved un jāizbeŗ ogles no vagoniem. Mēs dienā izvedam apm. 1.800 tonnu akmeņogļu. Piecos pēcpusdienā beidzas darbs, un mēs atkal stāvam pie vārtiem.

Citi norīkoti pie māju būvēšanas, dzelzceļu sliežu likšanas un citur. Ir daudz slimu un nespējīgu. Ja kādam gadās nespēkā pakrist un ja biedri to ātrumā neatrod un nepaceļ, tad puteņis to ātri pārklāj ar biezu sniega kārtu. Vasarā, kad sniegs nokūst, tos atrod un turpat aprok. Mēs to saucam par „balto nāvi".

Pēc komūnistu ziņām vergu nometnes izbeigušās pēc Staļina nāves, un apcietināto stāvoklis uzlabojies. Lietpratēji domā, ka tam par iemeslu bijusi ieslodzīto sacelšanās. Šādas sacelšanās patiešām notikušas vairākās vietās. No brīvībā izkļuvušiem ieslodzītiem un kaŗa gūstekņiem brīvā pasaule uzzināja, ka pirmā aizvesto sacelšanās notikusi Kolimas vergu nometnē 1946. gadā. Tos apspieda trijās dienās, 70 apcietinātos nošaujot. Aculiecinieki stāsta, ka Kolimas nemieros piedalījušies 150.000 ieslodzīto, kuŗi saukuši: „Nāvi vai brīvību!" Nemieri ķēdes reakcijas veidā pārsviedās uz citām vergu nometnēm. 1953. gadā nemiers plosījās Vorkutā. Vorkutas nemieru apspiest steidzās kaŗaspēka daļas. Cīņas ilga vairākas dienas un prasīja daudzu simtu cīnītāju dzīvības; beidzot tie bija spiesti padoties.

Brīvās pasaules uzmanību saistīja sacelšanās Kingiras spaidu darbu nometnē Vidusāzijā 1954. gadā. Nemieri iesākās ar streikiem, kuŗos piedalījās ap 9000 vīriešu un 4000 sievietes. Piedalījušies arī daudzi tur ieslodzītie latvieši. Sacelšanos vadījis kāds sarkanarmijas nežēlastībā kritis pulkvedis Kuzņecovs.

Sākumā nemierus mēģināja apspiest nometnes sargi, nošaujot 70 — 80 ieslodzīto. Nemiernieki sargu uzbrukumu atvairīja ar pašgatavotiem ieročiem. Viņi uzbūvēja radio raidītāju un ziņoja par 13.000 lielo nemiernieku prasībām un likteni. Valdība nosūtīja kaŗaspēku un tankus nemieru apspiešanai. 26. jūnija naktī nometnē ieripoja tanki. Pirmā lode ķēra sargu postenī, kuŗā stāvēja latviešu leģionārs Vilis Rozenbergs. Tanki aizdedzināja barakas un samala visus, kas gadījās ceļā. Ložu kārtas plāva cietokšņa aizstāvjus no visām pusēm. Dzīvie turējās varonīgi. Viņi uz tankiem sviedā degvielu pudeles un paštaisītas granātas. Cīņa ilga vairāk nekā četras stundas.

Apspiedējiem jau licies, ka nemiernieki pieveikti, kad kādā nometnes daļā cīņu atsākušas dažas latviešu meitenes. Viņas cīņā pret tankiem vadījusi Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗa meita Biruta Blūma. Izsviežot visas granātas, degvielu pudeles un akmeņus, viņas ložu ķertas saļimst. Šie nemieri ilguši 42 dienas un prasījuši ap 500 kritušo. Sarkanā vara bija spiesta spaidu darbu nometnēs apstākļus uzlabot. Arī mēs brīvajā pasaulē nedrīkstam šos varoņus aizmirst.

NĀKOŠĀ NUMURĀ LASĪSIT PAR LATVIEŠIEM BRĪVAJĀ PASAULĒ

ONTARIO
Government Information

Finanču un tirdzniecības departaments

UZLABOTAIS ONTARIO APDROŠINĀŠANAS PLĀNS SPĒKRATU SAGĀDĀTIEM IEVAINOJUMIEM

Ontario valdība ierosināja un parlamentā pieņemti grozījumi apdrošināšanas likumā, ieviešot bezvainas negadījumos obligāti maksājumu apdrošinājumu visās auto apdrošināšanas polisēs, kas pārdodamas Ontario. Noteikumi stājās spēkā 1972. g. 1. janvārī. Noteikumu galvenos papildinājumos ietelp:

— Darba nespējas gadījumos izmaksājami 80 proc. no nodarbināto personu kopējās izpeļņas, maksims $70 nedēļā. Izmaksas sākas darba izkrišanas dienā un turpinās visu nespējas periodu. Maksima izmaksa ir divkāršā iepriekšējā $35 likme un pārsniedz maksima izmaksas Britu Kolumbijā, Saskačevanā un Manitobā.

— Ievainošanas gadījumā $35 izmaksa galvenajai negadījumā cietušai personai vai tās laulātam draugam, kas dzīvo mājās un nav nodarbināts par algu vai profitu.

— Ģimenes galvas nāves gadījumā $5.000 izmaksa galvenajam apgādājamam un $1.000 katram pārējam apgādājamam. Šīs izmaksas kārtojamas arī, ja nāve iestājas 180 dienu laikā pēc negadījuma, vai arī 2 gadu laikā, ja darba nespēja ir ilgstoša. Par ģimenes galvu no abiem laulātiem uzskata to, kuŗa izpeļņa ir lielākā.

Vēlams ievērot, ka braucēji, kas cietuši negadījumā, var ī arī griezties tiesā vai sarunās ar trešo partu nodrošināt sev papildu izmaksā. Tomēr vienošanās gadījumā jāievēro arī prasītāja jau saņemtās bezvainas apdrošinājuma izmaksas lielums.

Noteikumi sedz visus apdrošinātos spēkratus, ieskaitot motociklus, „motorscooters", „snowmobiles", kravas mašīnas un autobusus. Līdzbraucēji, gājēji, kuŗus apdrošināti spēkrati notriekuši zemē, vai apdrošināto spēkratu īpašnieka piederīgie, kas dzīvo mājās, ir tiesīgi saņemt apdrošinājuma izmaksas, ja cietuši autonegadījumā.

Lai nodrošinātu ātru izmaksas saņemšanu, pirmajās divās nedēļās izdarīs pilnu izmaksu, nevērojot cietušās personas iespējamo papildu ienākumu. Pēc tam izmaksas pielīdzinās, lai bezvainas apdrošinājuma izmaksas un no citiem avotiem saņemtās maksas nepārsniegtu saņēmēja parasto nedēļas algu. Pārējie nosacījumi:

— Medicīniskās un rehabilitācijas izmaksas $5.000 vienais personai izdevumiem 4 gadu laikā, kuŗus nesedz cits veselības vai slimnīcas apdrošinājums.

— $2.500 izmaksa pēc laulāta drauga nāves tai gadījumā, ja tas nav bijis ģimenes galva.

— $500 izmaksa pēc apgādājama bērna nāves līdz 5 g. vecumā, un $1,000 izmaksa pēc apgādājama bērna nāves no 5 — 21 g. vecumā.

Valdība ir ieskatos, ka šie noteikumi sagādā provincei stingrākās spēkratu negadījumu izmaksas Ziemeļamerikā, jo saņēmējam pakalpots divējādi: palielinātas izmaksas, un izmaksu kārtība paātrināta, salīdzinot ar pārējām apdrošināšanas sistēmām.

The Hon. William G. DAVIS
Prime Minister of Ontario

Alma Richtere

JAUNAJAI BIŠU SAIMEI

Sani, sani, jaunā bišu saime,
Tavai dravai māte — Latvija!

Pār visu pasauli Dievs ziedus vēris,
Pār visām tautām saulei spīdēt licis,
Un asinis vienādas tām dzīslās lējis,
Bet valodu ik tautai savu devis.
Lai tādēļ turam svētu to
No Varenā mums dāvāto!
Lai tautas valoda kā zvani ausīs skan,
Bet dziesmas tā, kā bites ziedos san . . .
Ar īstu medu jāpilda ik šūna,
Lai būtu spēcīga un izturīga saime!
Lai vienaldzība kājas neapauj
Un dvēsles zaļos asnus nenopļauj!
Jums jāceļ torņi tautas mūžībai
Uz klinšu pamata ar dievišķīgo kvēli!

Sani, sani, jaunā bišu saime,
Tavai dravai māte — Latvija!

Zvaigznes, kas ceļo pa ēnu

Vai var aprakstīt atvaļinājumu? Daudzi to dara vai vismaz mēģina. Daži savu aprakstu liek pat avīzēs. Ja ne citur, tad sludinājumu daļā. Piemēram: „. . . aizbrauc un nepieņems no tāda līdz tādam laikam". Vai „. . . atgriezies un pieņem otrdienās un ceturtdienās no pulksten tikiem līdz tikiem". Citiem laimējas iekļūt sabiedrisko notikumu chronikā, kaut vai ar īsām piezīmēm, kā: „. . . kungs ar kundzi pārlidojuši okeanu, kungu pavada sekretāre, kundzes šoferis ar automašīnu seko kuģī". „. . . jaunkundzes ar tādiem un tādiem pavadoņiem izbrauc studiju nolūkā uz turieni un turieni, izvadu partijā piedalījās . . .", vai „. . . nelaika atraitne devusies atpūtā uz . . ." Un tā tālāk.

Atvaļinājumu tātad var aprakstīt. Vajadzīgi, protams, vai nu sakari vai nauda. Var to aprakstīt arī bez naudas, piemēram, dienas grāmatā, ko neviens nelasa, arī pats rakstītājs ne, kamēr beigās tā pazūd. Vai — draugiem un draudzenēm pie „īsā" vai „gaŗā" glāzēm — mutvārdiem. Bet mutvārdu aprakstus reti kāds nopietni klausās, tie katram pašam labāki. Tos visi grib stāstīt, bet ja tomēr klausīties, tad vislabāk trešo personu atstāstījumā, kas pēc vispārēja vērtējuma „patiesībai tuvāki".

Atvaļinājumu vēl var aprakstīt nemaz nerakstot. Pat — nestāstot. Tā varbūt visērtāk un visvieglāk. Agri vai vēlu atklājas stāsti, kādus katrs klausītājs vēlas un kas pašam atvaļinājuma pavadītājam parasti paliek nezināmi, jo rodas slēgtās sabiedrībās. Seko slepenas vai mazāk slepenas to pārbaudes un „izvērtējumi". No šīm pārbaudēm un izvērtējumiem rodas jauni stāsti, jaunas atstāstījumu variācijas un jaunas pārbaudes. Un tā bez gala. Atvaļinājumos taču brauc visi, gandrīz katru gadu. Un visi cenšas ar saviem aprakstiem cits citu pārspēt.

Man nav neviena ko pārspēt. Nav laikam arī nekā, ar ko varētu pārspēt. Nav kopš tās reizes, kad aizbraucu no Rīgas uz Jelgavu, lai piedalītos šacha simultānspēlē kā viens no četrdesmitiem pret kādu turienes meistaru. Toreiz man bija jāuzvar. Bet kad meistars nostājās manā priekšā, viņš vispirms pagrieza galdiņu. Nobrīnījos — kas tas par gājienu? Vai kāda jauna atklātne? Izrādījās, tā tikpat veca kā šachs. No šīs atziņas radās šoks, no šoka mentāls bloks, un partiju, saprotams, zaudēju. Tā kļuvu predestinēts zaudētājs. Savā laikā to apliecināja arī nelaikis Ēriks Raisters kādā no savām recenzijām, kas nebija recenzija par šachu. Vēl mazāk tā bija recenzija par atvaļinājumu, kādu šoku vai bloku. Drīzāk par galdiņu. Tā teikt, simboliski.

Neesmu braucis atvaļinājumā katru gadu, tāpēc stāstīšanā nav piedzīvojumu. Nedrīkstēju atļaut kādam aizstājējam sagrozīt manu galdiņu. Pēdējais atvaļinājums, ko atceros, man bija pirms gadiem piecpadsmit. Starplaikā varbūt bija arī daži citi, bet tos neatceros. Un ja tos neatceros, tie nav bijuši.

Toreiz, vēl ar sievu un bērniem, aizbraucām uz kādas dienvidzemes kalniem. Nakts tumsā, pašā ceļa galā, atradām viesnīcu — ļoti primitīvu, bet ar atpūtai nepieciešamām labierīcībām. To saucā „Paradīze".

*

Bībeles paradīze tā nebija, bet paradīze zināmā mērā tomēr bija. Paradīze uz civilizācijas un pirmatnības robežām. Cik bija vajadzīgs, ņēmām no civilizācijas: jumtu, gultu, ēdienu . . . Pārējo deva saule, ūdens, kalni un mežs. Ieskaitot kalnu kazas un to patērētājus — panteŗus.

Pašus patērētājus gan neredzējām. Tie laikam jau bija paspējuši pielāgoties civilizācijai un darbojās naktīs, kamēr gulējām. Toties redzējām to maltīšu atliekas un dzirdējām kalniešu stāstus. Pēdējos, atvaļinājumā būdami, necentāmies izvērtēt — atzinām, kādi bija. Slēgtas sabiedrības tur trūka. Visas pieejamās bija atklātas.

Straujā kalnu upē nemaz nebija jāpeld. Bija tikai jānoturas starp akmeņiem. Tekošais ūdens skaloja spēcīgi — ne tik vārgi kā Toronto namu augstāko stāvu vannas istabās. Tas ātri aizskaloja putekļus, sviedrus un liekos taukus. Izskaloja pat smadzenes. Protams, tikai no domu sodrējiem. Nemainījām metodes, ko lieto dažu politisko filozofiju nometņu smadzeņu skalotāji, kas galvaskausus vismīļāk atstāj tukšus. — Ar to bija pietiekis — līdz šim.

Lai savu šāgada aizbraukšanu atvaļinājumā paziņotu avīzēs — nesanāca naudas. Nelaimējās iekļūt arī sabiedrisko notikumu chronikā: Latvijai Amerikā tādas nemaz nav. Atskaitot retos gadījumus, kad tā atveŗas, piemēram, kad uz siltām zemēm brauc mana draudzene. Man līdz tik privilēģētam stāvoklim vēl vismaz divu mūžu ceļš ejams. Ne visas zvaigznes spīd. Dažas ceļo pa ēnu — mūžīgi . . .

Ar kungiem, jaunkundzēm un to pavadoņiem man toties varbūt vairāk laimējies. Sieva gan vēl vienmēr tā pati. Bet kādreizējie no panteŗiem baidītājies bērni tagad izauguši — nebīstas vairs ne velna. Jāpaskaidro — ne latviešu, ne sveštautiešu velna. Jo velni ir visām tautām, tāpat kā visām ticībām. Gan ar āža kājām, gan bez. Bet arī cilvēki pieder visām tautām. Pat tādām, kas latviski nemaz nerunā, par latgalisku vai ventiņisku runāšanu nemaz nerunājot. Latvieši jau no laika gala esot bijuši daudzvalodnieki. Varbūt pat no laika sākuma. Pēdējo gan neviens vēl nav apgalvojis.

Miljonāriem daudz paradīžu. Varbūt visai pievilcīgas, piemēram tādas, kur lieto īstas vīģu lapas. Es tādas tomēr nezinu. Tāpat kā nezinu, kāda īsti izskatās vīģes lapa, ne kur un pie kādiem dzērieniem to lieto. Esmu redzējis un dzēris tikai „zālīti". Tur, kur tagad mana meita, vairāk lieto palmu lapas. Tās lielākas. Ar tām apsedz ģērbtuvju palieveņu jumtus pludmalē. Miljonāriem tās varbūt ne tik romantiskas, bet par uzturēšanos šajā paradīzē tie tomēr maksājot līdz 116 dol. diennaktī un tikai 2 proc. aizbraucot neapmierināti.

Bet „que me importa!" Man tur ne tikai meita, kuŗai pašai savs vīrs. Man tur radusies arī mazmeita, kas vairāk vērts par visiem miljonāriem kopā. Tā jāredz. Tā man atkal pienācis atvaļinājums, kas būs jāatceras. Tāpat kā tas — pirms 15 gadiem.

Šo stāstu, protams, var izstāstīt arī citādi, arī pavisam īsi. Bet kāpēc pūlēties? Īsie stāsti ir visgrūtākie, „īsie" padzērieni visstiprākie. „Labāk zinātāji" to atšķaidīs un pārtaisīs tik un tā. Bet lai pārtaisa — pie velna! Kam netīk, lai tālāk nelasa. Savam atvaļinājuma aprakstam nemaz neparakstīšu īsto vārdu. Tas paliks tikai — apraksts. Ticams vai ne — man viens pīpis. Vēl vairāk tāpēc, ka pats smēķēju tikai cigaretes.

Bet tiem, kam tīk, rakstīšu turpinājumu. Saprotams, ja redaktors to laidīs cauri un pārāk daudz nenošņāps. Varbūt man izdodas uzrakstīt ko tādu, kas neprasīs sabiedriskas pārtaisīšanas.

Santims

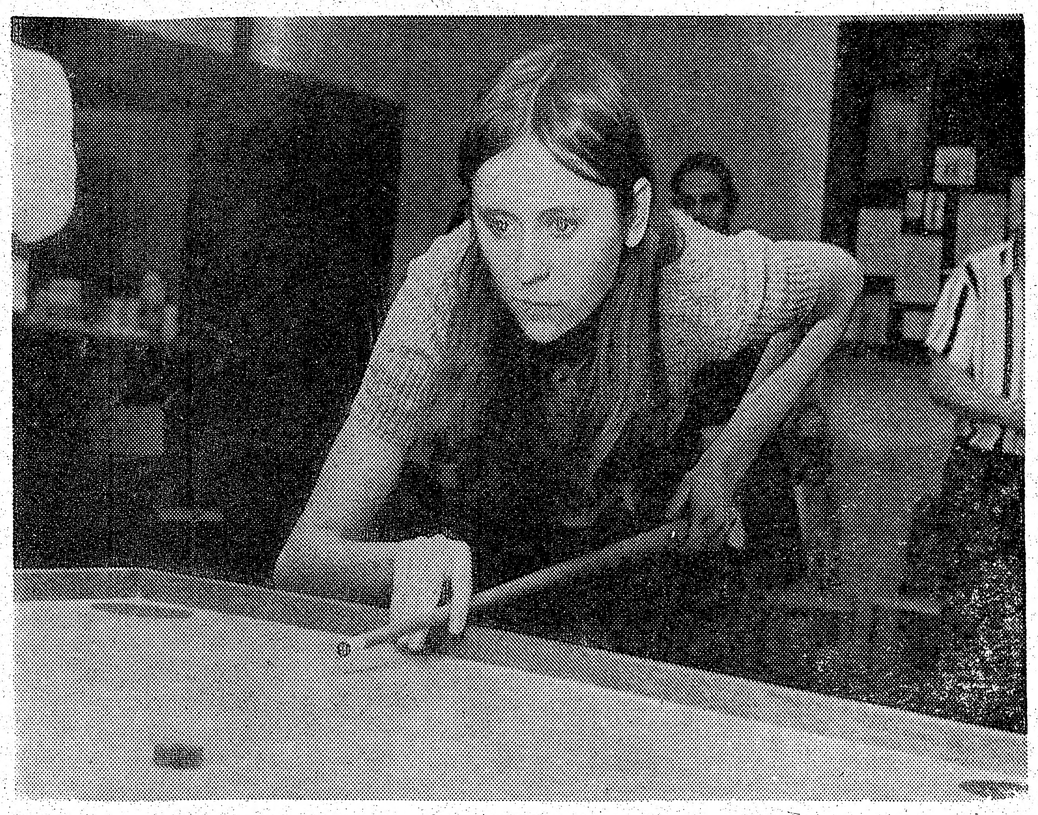

Sandra Ķipe, viena no jaunākajām DV Toronto nodaļas novusa sekcijas turnīra dalībniecēm, kas no Sv. Katrīnām spēlēja dāmu klasē. Foto: V. Cinis

Andrejs Irbe

OKAY! DIENA IR PELĒKA, ES TURPINU,

bet varbūt pelēkā balts, balts sniegs pelēkā zemē snigs,
varbūt saules būs gana, varbūt zeme vien īsā miegā migs,
varbūt sniegs ilgi puteņos, nāks sērsna un visiem saule tiks,
un pelēkai gaismai cauri pelēkdzelteni pūpoli snigs

okay!

rīkšo vien tālāk, kumeliņ, mans zirdziņ, tev auzu tarba,
mūs visus izdzen, liek grožus ap vidu, mūs liek pie darba,
deg debesīs darva, tek saule pa jumtu, pār kori iet vētra skarba,
kur ir tā skaidrā debess, tā zilā, sedz acis, sedz muti tarba

okay!

starp rudo un pelēko mūs dzirnās maļ, vēl ilgi akmeņi skries,
ka graudam ir kodols, ka kodols ir paša, ir dzirnām aizmirsies,
bet miltos samaltie nedīgs, kas dīgs, nebūs samalies,
nebūs akmens, bet grauds, tad dziets un zieds, pa drīksnām bites ies

okay!

tāpēc lai snieg, lai zemei miegs, lai pārslai pelēkais līeks,
lai akmens maļ rudo, un pelēko maļ, un kārklos lai bites un sniegs,
lai maļ, kas maļams, snigs sniegs, lai miers virs zemes un miegs,
tarbā ir graudi, tie dīgs, ēdīs zirgs, skries laukā un zviegs
un kusīs sniegs.

Minsteres latviešu ģimnazija gaida jaunus skolēnus

Jaunais mācību gads Minsteres latviešu ģimnazijā Vācijā sāksies 7. augustā. Jaunus audzēkņus uzņem visās klasēs uz pēdējās skolas liecības pamata. Interesentiem jāpieteicas pēc iespējas ātrāk, lai laikus ieplānotu uzņemšanas iespējas skolā un internātā. Rakstīt uz adresi: Dr. S. Vitens, Direktor des Lettischen Gymnasiums, 44 Münster/Westf., Wienburgstr. 52-54, W. Germany.

KANADAS ZIŅAS

Komūnistu partija Kanadā paziņojusi, ka nākamās federālās vēlēšanās piedalīsies ar 2 kandidātiem divos Vinipegas vēlēšanu iecirkņos. Manitobas provinces komūnistu partijas vadītājs Viljams Ross sacentīsies ar jauno demokratu partijas pārstāvi Davidu Orlikovu Vinipegas ziemeļos. Provinces organizātors Donalds Kurijs kandidēs Vinipegas centrā.

*
* *

Bonnas valdības pārstāvis paziņojis, ka Kanadā dzīvojošie agrākie Vācijas pavalstnieki būs tiesīgi saņemt pensijas no Rietumvācijas pensiju fonda saskaņā ar abu valstu noslēgto konvenciju. Kanadieši, kas apmetušies Rietumvācijā, savukārt varēs iekasēt savu pensiju tur, Kanadas vecuma apdrošināšanas likuma, Kanadas pensiju plāna un Kvebekas pensiju plāna ietvaros.

*
* *

Kanada pievienojusies tām 35 valstīm, kas atzinušas jauno, neatkarīgo Bengladešas valsti. Kanadas sūtnis no kādas tuvākās kaimiņvalsts akreditēsies arī Dakā, Bengladešas galvaspilsētā. Paziņojot šo Kanadas soli, ministru prezidents Trudo izteica cerības, ka Bengladeša drīz varētu kļūt par britu kopvalsts locekli. Bengladeša nodibinājās pirms apmēram diviem mēnešiem uz agrākās Austrumpakistanas territorijas.

RELIĢISKĀ DZĪVE

VĀRDI

Daži vārdi iecelj mūs debesis, citi nogrūž ellē; daži vārdi dur kā zobens, citi glāsta kā miļās mātes roka; daži vārdi nomāc mūsu garu, citi atvieglo sirdi; daži vārdi ir uzbāzīgi kā nekaunīgi ubagi, citi bailīgi kā jauns bērns; daži vārdi atstāj neizdzēšamu piemiņu, citi aizlido kā gāju putni, daži vārdi rada dzīvību, citi nes līdz nāvi; daži vārdi silda kā pavasaŗa saules stari, citi ārda kā viesuļvētra; daži vārdi apgaismo apkārtni kā bāka, citi izkūp kā dziestoša svece; daži vārdi ir kustīgi kā saviļņots ūdens, citi cieti kā vulkāna atdzisusi lava; daži vārdi ir kā rīta zvaigznes mirdzums, citi kā izjukušas melodijas skaņas; daži vārdi ir tik maigi kā pavasaŗa vēsma, citi atkal kā lielgabala šāvieni; daži vārdi ir tik priecīgi kā jautri bērni, citi tik drūmi kā bezzvaigžņu debess; daži vārdi laistās kā dārgas pērles, citi līdzīgi pelēkiem svina gabaliem, daži vārdi ir tik viegli kā tauriņa lidojums, citi tik smagi kā piekususa ceļinieka gaita; daži vārdi ir tik skaisti kā rīta blāzma, citi tik pretīgi kā riebīgais krupis; daži vārdi tik dzidri kā nevainīga bērna acis, citi atkal tik dulķaini kā pārplūdušas upes ūdeņi; daži vārdi atgādina nospēlēta sēru marša atbalsis, citi, turpretī, līdzinās pieaugoša vēja brāzieniem; daži vārdi tik strauji kā jaunības laiks, citi atstāj Ēģiptes mūmijas iespaidu; daži vārdi ir skanīgi kā lakstīgalas dziesma, citi līdzīgi klusam bēŗu gājienam; daži vārdi ir tik klusi kā melnā nakts, citi tik trauksmīgi kā kalna strauts; daži vārdi ir tik viegli kā bālā mēness gaisma, citi smagi kā kaŗaspēka parādes gājiens; daži vārdi ir tik atklāti kā bērna smiekli, citi tik viltīgi kā tīģeŗa glūnēšana; daži vārdi ir tik skaidri kā rīta rasa, citi tik smagi kā likteņa pieskāriens; daži vārdi tik dzēlīgi kā čūskas kodiens, citi, turpretī, dziedinoši kā balzams, daži vārdi tik spirdzinoši kā vasaras lietus; citi tik stindzinoši kā antarktikas aukstums; daži vārdi tik majestātīgi kā augsti kalni, citi tik atbaidoši kā bezdibens aizas. daži vārdi ir tik brīnišķīgi kā debess mūzika, citi tik baismīgi kā pūces bļāviens naktī; daži vārdi ir tik delikāti kā zirnekļa tīkls, citi, turpretī, tik rupji kā tvaikoņa tauvas; daži vārdi ir tik vārgi kā slimas sirds puksti, citi tik bijājami kā pastarā diena; daži vārdi tik pastāvīgi kā kalnu grēdas, citi tik nenoteikti kā gaisa pilis; daži vārdi ir tik jocīgi kā cirkus klauni, citi tik nopietni kā flozofa seja; daži vārdi ir tik griezīgi kā lokomotīves svilpiens, citi atkal tik aijājoši kā šūpļa dziesmiņa; daži vārdi ir tik iepriecinoši kā Lieldienu rīts, citi tik skumdinoši kā nāves eņģeļa dvesma; daži vārdi ir tik mīlīgi kā rozes smarža, citi tik sāpīgi kā lapsenes dūriens; daži vārdi ir tik liesmaini kā saules purpurriets, citi tik nepastāvīgi kā kūstoša vaska figūra; daži vārdi ir tik mūžīgi, cik mūžīgs ir Dievs, citi aizejoši kā šīs pasaules godība.

IZRUNĀTI VĀRDI IR KĀ IZLIETS ŪDENS, KO NEVAR VAIRS SASMELT. SIJĀSIM VĀRDUS, PIRMS MĒS TOS IZRUNĀJAM! MŪSU VĀRDI ATKLĀJ MŪSU IEKŠĒJO JEB GARĪGO SATURU.

ACUMIRKLIS. —

Dāvini pats sev tikai vienu acumirkli šad un tad. Meklē klusumu, kad visapkārt tev ir trokšņi un kņada un nemiers. Ieej pats savā iekšējā pasaulē un atrodi tur mieru. „Savu mieru es jums dodu", sacīja Jēzus.

Dāvini pats sev tikai vienu acumirkli šur un tur — uz ielas . . , mājā . . , veikalā . . , darba vietā . . , tramvajā . . un saki īsu lūgšanu. Paceļs tā tevi tur, kur ir miers un klusums.

Dāvini pats sev tikai vienu acumirkli. Paslēpies savā „kambarī" un pielūdz Tēvu slepenībā, un tev būs spēks skatīties dzīvei acīs. Acumirklis un spēks saderas kopā.

☆

SIRDS.—

Kad sirdī bēdas, tad dienas aiziet bez melodijām un naktis bez miega. Bēdas nenāk vienas, tām draugos ir nemiers un sāpes. Bēdas apklusina prieku. Bēdas atveŗ asaru avotus . . .

Kad sirdī ir smiekli, tad visa pasaule smejas līdz: sarkanā lapa, kas krīt, atraisījusies no zara . . . vējš, kas purina kailo zaru . . . zēns, kas laiž pūķi mākoņos . . . pirmās sniega pārslas . . .

Tad visi cilvēki ir cilvēki, un katram gribas teikt „hai!"

Kas izraisa šos smieklus sirdī? Tas, kas sacījis: „Mans prieks jūsos lai ir pilnīgs."

☆

DRAUGS. —

Nevarīgs tu ieradies pasaulē. Mīlestības rokas tevi auklēja. Mīlestības sirds tevi audzināja. Mīlestība tevi ievadīja pasaulē. Bez mīlestības tu nebūtu tas, kas tu esi.

Nevarīgs tu atstāsi šo pasauli. Nevienas mīlestības rokas nav tik stipras, lai tevi atturētu no aiziešanas.

Bet ir viena roka, un to var pazīt no naglas zīmes. Tā ir roka, kas bija ievainota pie krusta tevis dēļ. Tā ir debess Drauga roka. Tai tu vari uzticēties šodien un rītu un pat mūžīgi mūžam.

Vilma Kinstlere

PALIEC

Paliec pie Kristus kājām,
Tā vieta vienīgā
Kur iemācies mīlēt,
Kā Viņš to darīja.

Paliec pie Kristus kājām,
Tā vieta vienīgā
Kur pazemību gūsi,
Kas Viņu rotāja.

Paliec pie Kristus kājām,
Tā vieta vienīgā
Kur piedzimsi no jauna.
— Gars tevi aicina!

ŠODIEN

Jauna diena ir jauna izdevība.

Katra stunda ir jauna izdevība. To atzīstot, jāsaka, ka šī diena ir svarīgākā diena manā mūžā. Ne jau tāpēc, ka tā būtu savādāka par iepriekšējām dienām, bet tāpēc, kas es dzīvoju šodien.

Mana vakardiena aizgājusi. Aizgājušās dienas man vairs nepieder. Ar tām man visi rēķini noslēgti, patīkamie un nepatīkamie.

Rītdiena vēl nav atnākusi, tā man nepieder. Es varu rīkoties tikai ar šodienu, tādēļ tā ir ļoti svarīga diena. Es šajā dienā dzīvošu tikai vienreiz, tādēļ es gribu to pilnam izmantot un piepildīt ar visu, kas vērts, cēls un liels.

Šodien es gribu būt laipns pret visiem, es esmu gatavs piedot visiem. Šodien manu prātu netraucēs negātīvas domas, es būšu pacietīgs, neuztraukšos par niekiem, savaldīšos, kas ir spēka pazīme. Šodien es lasīšu bībeli un lūgšu Dievu, šodien ir „pestīšanas diena".

Šodien, kad „jūs dzirdat Viņa balsi, neapcietinājiet savas sirdis." Šodien es pieņemšu Jēzu par savu Pestītāju un Kungu un kā Jēzus māceklis staigāšu Viņa pēdās. Šodien „tev pietiek manas žēlastības", saka Dievs. Šodien „es spēju visu iekš Tā, kas man dod spēku", Pāvils. Šodien es būšu „paklausīgs savai debess parādībai". Šodien lai „viss rūgtums, ātrsirdība, dusmas, bāršanās, zaimi, vispār katra ļaunprātība lai ir tālu" no manis, jo vakardiena ir aizgājusi, bet rītdiena vēl nav pienākusi.

Es dzīvoju šodien. Šī diena ir mana diena. Kā es izmantošu šīs dienas izdevības, tāds es būšu rītu.

LŪDZU KLAUSIETIES
raidījumu 16. gadagājumā
Toronto Latviešu misijas radio

BRĪDIS AR DIEVU

katru svētdienu, no
pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-8327, 280 Balmoral Av.

Māc. A. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

12. martā pl. 11 dievkalpojums; plkst. 12.30 iesvētes mācība.

19. martā pl. 3 dievkalpojums; plkst. 1.30 jauniešu grupa.

26. martā pl. 11 Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

31. martā pl. 11 Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

12. martā plkst. 2 pēcp. Kr. ciešanu laika dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma (plkst. 3.00) draudzes vakars baznīcas augšas zālē.

19. martā plkst. 2 pēcp. ciešanu laika dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma nodarbību stunda pirmsiesvētes jauniešu grupai.

31. martā — Lielā Piektdienā plkst. 5 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu.

BRAMPTONĀ

26. martā — Pūpolu svētdienā plkst. 1,30 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

12. martā plkst. 1.30 pēcp. — dievkalpojums, pēc tā — izstāde un draudzes tējas pēcpusdiena.

19. martā plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums bērniem un jaunatnei.

26. martā, Pūpolu svētdienā, plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu.

27. martā plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums bērniem un jaunatnei.

31. martā, Lielā Piektdienā, plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu.

2. aprīlī, Lieldienās, plkst. 6 no rīta saullēkta dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

5. martā pl. 2 pēcp. Kalpakiešu piemiņas dievkalpojums.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

12. martā, plkst. 10.30 no rīta dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; pl. 11 dievkalpojums pieaugušiem; pl. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

Kristīts Mārtiņš Ernests Aleksandrs Bušs, Pēteŗa un Dzidras dēls.

DIEVS, ES PATEICOS . . .

Es atminos un pateicos:
par mātes rokām, kas mani auklēja,
par tēva rokām, kas maizi pelnīja,
par rotaļu biedriem, kas vientulību kliedēja,
par grāmatām, kas citas pasaules man atklāja,
par asarām, kad sods bija pelnīts,
par uzslavu, kad darbs bija labi padarīts,
par bībeli, kas ļauj ieskatīties debesīs,
par Pestītāju, kas meklē un glābj zudušo,
par mūžīgās dzīvības mantojumu . . .

Es apskatos un pateicos:
par svaigu gaisu, ko elpoju,
par tīru ūdeni, ko dzeŗu,
par veselīgu barību, ko ēdu,
par drēbēm un apaviem, ko valkāju,
par māju, kuŗā dzīvoju,
par piederīgiem, kuŗu mīlestību jūtu,
par draugiem, kuŗu labvēlību baudu,—
par dievnamu, kuŗā garīgi es augu . . .

Es ieskatos sevī un pateicos:
par ticību, kas palīdz man cerēt un mīlēt,
par cerību, kas palīdz man ticēt un mīlēt,
par mīlestību, kas palīdz man ticēt un cerēt,
par pārliecību, ka Dievs mani pieņem,
par garīgu spēku, kas veido mani par „jaunu cilvēku"

Pateicīga sirds ir Dievam patīkams upuris.

Latvijas komūnistu protests

LATVIEŠU NACIONĀLKOMŪNISTU PRETESTĪBA UN TĪRĪŠANAS

Latvijas komūnisti, kuŗu protests tagad plaši atbalsojies Rietumos, sava raksta turpinājumā min pārkrievošanas soļus.

10. Pastāv divas pieejas literārajam mantojumam. Atkal un atkal iespiež krievu rakstnieku Ļevu Tolstoja, Turgeņeva, Dostojevska, Gogoļa, Puškina, Ļermontova u. c. darbus, bet no latviešu pirmspadomju laika rakstniekiem atzīst vienīgi Raini, Paegli un Veidenbaumu un daļēji Aspaziju, Blaumani un vēl dažus.

11. Rīgā ir seši administrātīvie rajoni, bet neviens no tiem nav nosaukts vietējā vārdā. Tie saucas Ļeņina, Kirova, Maskavas, Ļeņingradas, Oktobŗa un Proletāriešu.

12. Rīgā ir ielas ar šādiem vārdiem: Ļeņina, Kirova, Sverdlova, Puškina, Ļermontova, Gorkija ir pat cara gubernātora Suvorova vārdā nosaukta iela. Bet ir atmesti tādi ielu nosaukumi kā reredzamākās latviešu dzejnieces Aspazijas vārdā nosauktais bulvāris un nenogurstošā latviešu modinātāja Kr. Valdemāra vārdā nosauktā iela.

13. Rīgā ir memoriālā māja ne tikvien Ļeņinam, bet arī krievu caram Baltijas zemju iekaŗotājam Pēterim I.

14. Kā zināms, oktobŗa revolūcijas laikā ievērojama loma bija latviešu strēlniekiem. Viskritiskākajās dienās Ļeņins viņiem uzdeva sargāt Kremli un viņu pašu. Otra pasaules kaŗa laikā sarkanarmijas sastāvā varonīgi cīnījās divas latviešu divīzijas un atsevišķais aviācijas pulks, bet tagad latviešu vienības ir izformētas. Latviešu jaunekļiem tīši neļauj būt pat tajās krievu kaŗaspēka daļās, kas novietotas Latvijas territorijā, viņus izkaisa pa visu Pad. savienību, cik tālu vien iespējams projām no Latvijas.

15. Nevienam latviešu profesionālam vai pašdarbības teātrim, ansamblim, orķestrim vai korim neapstiprina repertuāru, ja tajā nav krievu lugu vai dziesmu, bet krievu kollektīvu repertuāros latviešu lugu un dziesmu tikpat kā nav.

Nacionālkomūnistu pretestība

Varētu vēl turpināt šo faktu un parādību rindu, kas liecina par vienu un to pašu: Visu nacionālo izskaužu, izdara piespiedu asimilāciju, nav līdzīgu tiesību citām tautām, kultūrām, tradicijām.

Varētu, protams, jautāt: Bet kāpēc klusē latviešu komūnisti, tauta?

Neklusēja. Bija mēģinājumi stāties pretim šadai politikai.

Piemēram, bijušais Rīgas pilsētas komitejas pirmais sekretārs vēlākais Latvijas PSR ministru padomes priekšsēdētāja vietnieks un Latvijas KP CK biroja loceklis E. Berklāvs visur un vienmēr stājās pretim šai nepareizajai rīcībai, un līdz zināmam laikam viņu atbalstīja vairāki citi Latvijas KP CK biroja un republikas valdības locekļi. Bet kad viņu uzskatus sāka atbalstīt jau vairākums no Latvijas KP CK biroja locekļiem, tad republikā personīgi ieradās bijušais PSKP CK sekretārs Hruščovs, viņš atsūtīja arī toreizējo PSKP CK sekretāru Muchitdinovu. Rezultātā Berklāvu atcēla no ministru padomes priekšsēdētāja vietnieka amata, izslēdza no CK un Latvijas KP CK biroja un izsūtīja no republikas. Par tādas pozicijas atbalstīšanu, par to, ka pretojās lielkrievu šovinismam un marksisma-ļeņinisma politikas sakropļošanai, no amatiem atcēla šādus cilvēkus:

— Latvijas Augstākās padomes prezidija priekšsēdētājs Latvijas KP CK biroja loceklis K. Ozoliņš;

— Republikāniskās arodbiedrību padomes priekšsēdētājs Latvijas KP CK biroja kandidāts A. Pinskis;

— Pirmais Rīgas pilsētas komitejas sekretārs (pēc Berklāva) Latvijas KP CK biroja loceklis Straujums;

— Latvijas KP CK centrālorgana laikraksta Cīņa atbildīgais redaktors Latvijas KP CK biroja kandidāts Pizāns;

— Republikas valsts plāna komitejas priekšsēdētāja vietnieks E. Mūkins;

— Rīgas pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāja pirmais vietnieks V. Kreituss;

— Latvijas KP CK sekretārs un biroja loceklis Bisenieks;

— Latvijas KP CK otrs sekretārs V. Krūmiņš;

— Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Ekonomikas zinātniskās pētniecības institūta direktors P. Dzērve;

— Kultūras ministrs Latvijas KP CK loceklis V. Kalpiņš;

— Kultūras ministra vietnieks P. Čerkovskis;

— Veselības aizsardzības ministra vietnieks Prombergs;

— Lauksaimniecības ministrs A. Nikonovs;

— Lauksaimniecības ministra vietnieks Vallis;

— Rīgas pilsētas laikraksta atbildīgais redaktors Darbiņš;

— Latvijas komjaunatnes CK pirmais sekretārs Ruskulis;

— Latvijas komjaunatnes otrs sekretārs Valters;

— Latvijas komjaunatnes centrālorgana laikraksa Padomju Jaunatnes atbildīgais redaktors Brencis.

— Latvijas PSR ministru padomes kadru daļas vadītājs Zandmanis;

— Latvijas KP CK administrātīvo organu nodaļas vadītājs J. Kacens;

— Autotransporta un šosejū ministrs E. Liberts;

— Latvijas KP CK partijas kontroles komisijas priekšsēdis P. Plēsums;

— Ministru padomes vecākā referente E. Ērenštreite;

— Rīgas pilsētas izpildkomitejas tautaŗ izglītības nodaļas vadītājs Latvijas KP Rīgas pilsētas komitejas loceklis J. Ģibietis;

— Vidusskolu direktrises M. Vernere un Duškina;

— un daudzi, daudzi citi.

Atbildīgā darbā tagad strādā tikai sveštautieši un tādi latvieši, kas visu mūžu pavadījuši Krievijā un ieradušies Latvijā tikai pēc Otrā pasaules kaŗa. Vairums no viņiem latviski nerunā vai runā slikti.

Latvijas KP CK sekretāri tagad ir: CK pirmais sekretārs A. Voss — Krievijas latvietis, latviešu valodā parasti neuzstājas; CK otrs sekretārs Belucha — Krievijas krievs, latviski nemaz neprot; CK sekretārs propagandai A. Drīzulis — Krievijas latvietis; sekretārs lauksaimniecībai R. Verro — Krievijas igaunis, latviski neprot; CK sekretārs rūpniecībai E. Pētersons — Krievijas latvietis, latviski runā ļoti slikti.

Ministru padomes vadība: priekšsēdis J. Rubenis — Krievijas latvietis, latviski runā ļoti slikti; priekšsēža vietnieks I. Bondaļetovs — krievs no Krievijas, latviski nemaz neprot. Latvijas PSR Augstākās padomes prezidija priekšsēdis V. Rubenis — Krievijas latvietis, latviski runā ļoti slikti, latviešu valodā neuzstājas.

Parasti atbildīgā darbā izvirza bezprincipu cilvēkus bez saviem uzskatiem un viedokļiem — līdējus, karjēristus un roklaižas. Principiāliem cilvēkiem, kam ir savi uzskati un kas tos neslēpj, ceļš ir slēgts.

Tādi ir apstākļi Latvijā, tādā stāvoklī atrodas pamatiedzīvotāji savā republikā, savā dzimtajā zemē. Latvijas territorijā dzīvojošiem lietuviešiem, igauņiem, ebrejiem, vāciešiem, poļiem un citām mazākuma tautībām (izņemot krievus) viņu nacionālās īpatnības vispār nerespektē. Līdz 1940. gadam, līdz padomju varas nodibināšanai Latvijā, viņiem bija pamatskolas un vidusskolas, kur viņi mācījās dzimtajā valodā; savā dzimtajā valodā viņi izdeva laikrakstus, žurnālus un grāmatas, viņiem bija savi klubi, teātŗi, koŗi un citas kultūras un izglītības organizācijas.

Tagad, pretstatā zināmiem marksisma-ļeņinisma principiem šajā jautājumā, pretstatā PSRS vadoņu apgalvojumiem, ka Pad. savienībā nacionālais jautājums esot atrisināts, ka visām tautām un tautībām pie mums esot nodrošināta pilnīga brīvība un vienlīdzība, nekā tamlīdzīga nav. Visās republikās krieviem ir viss, pirmiedzīvotājiem viņu pašu republikās vēl ir kaut kas, bet pārējiem nav nekā.

Uz 3,5 miljoniem PSRS dzīvojošo ebrēju tikai viņu autonomajā apgabalā izdod vienu laikrakstu un vienu žurnālu viņu dzimtajā valodā. Viņiem atņemtas iespējas uz savu teātri, klubu un jebkādu izglītības iestādi pat tajās pilsētās, kur viņu ir desmitiem tūkstošu.

Nobeigumu lasiet: **AICINĀJUMS ĀRZEMJU KOMŪNISTIEM.**

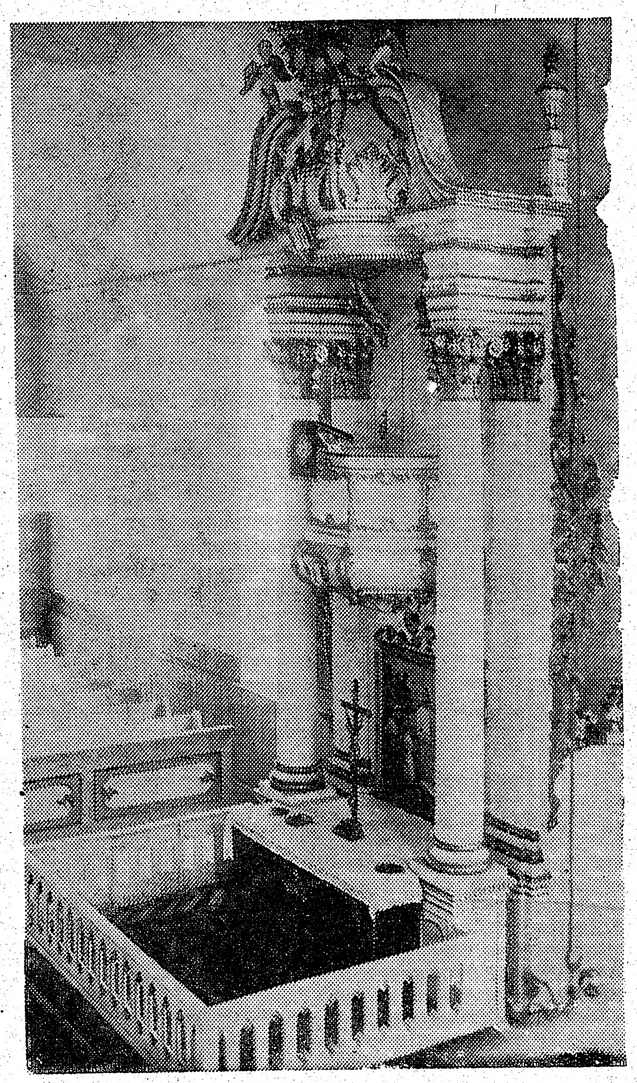

Liepupes baznīcas iekšpuse

Latvijā dedzina baznīcas

Mūsu dzimtenes okupanti vienmēr un visur aizrāda, ka reliģiskā brīvība tur neesot ierobežota, reliģiskās ceremonijas neesot traucētas u. t. t. Fakti ir tomēr gluži citādi! Dievkalpojumi ir ierobežoti, draudzēm un mācītājiem jāmaksā lieli nodokļi, reliģija nopulgota, dievnami izdemolēti. Mūsu laikraksta 29. janvāra numurā bija ievietots uzņēmums, kas rādīja izdemolēto Sunākstes baznīcu. Tādi skati redzēti arī agrāk.

Pirms neilga laika no dzimtenes saņemta ziņa, ka pagājušā gada 29. novembrī dienas laikā **nodedzināts** Liepupes draudzes dievnams. Kāds aculiecinieks ievērojis, ka pirms degšanas pa baznīcas logu izlēcis viens vīrietis un ieskrējis tuvumā esošajā mežā. Uguns izplatījusies ļoti ātri. Baznīca neilgā laikā pilnīgi nodegusi. Jādomā, ka dievnama iekšiene aplaistīta ar kādu degošu šķidrumu.

Liepupes draudzes dievnams bija īpatnēja būve, šķiet, vienīgā visā Latvijā ar tādu konstrukciju, tādēļ bija ieskaitīts pieminekļu valdes aizsardzībā. —pē

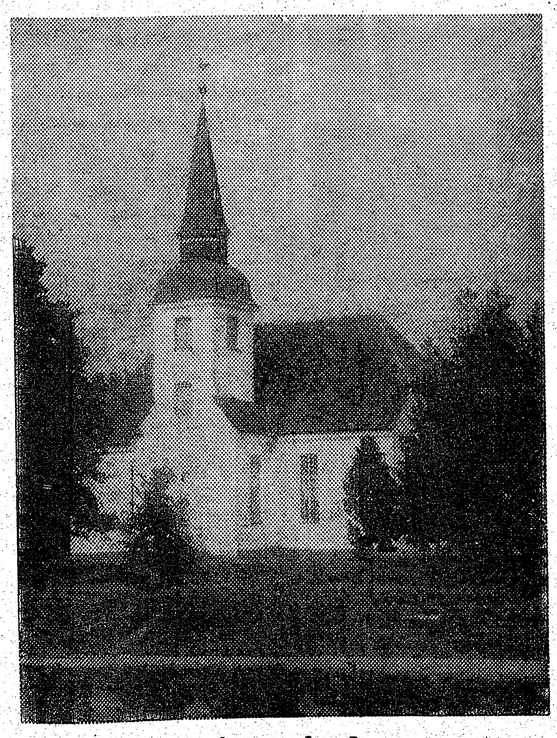

Liepupes baznīca

KATRA
LATVIEŠA
LAIKRAKSTS
Latvija Amerikā

LŪDZ LASĪTĀJUS
ATBALSTĪT
MŪSU
SLUDINĀTĀJUS

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZIRĒ
TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām ● kāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

Sludinājums

Namsaimnieki, uzmanaities! Nepārmaksājiet!

Kanadas likums nosaka, ka naudas aizņēmējam

nav jāmaksā nekādi

procenti

par aizņemto naudu, ja obligācijas papīros, kas nodrošina aizņēmumu, nav ierakstīts teikums par aizdoto summu un ka attiecīgie procenti aprēķināmi gadā vai pusgadā, **nepriekšlaicīgi.** Tas attiecas uz obligācijām, kas nomaksājamas apvienotos mēnešmaksājumos, ieskaitot procentus un principāla deldējumu.

Tādēļ nepārmaksājiet!

Piemēram, jums nav jāmaksā $700.- gadā vai $350.- pusgadā procentos, ja esat aizņēmies $7000.- par 10% gadā nomaksājams apvienotos mēnešmaksājumos un aprēķināms pusgadā (kas ir parasti).

Ja vēlaties, varam jums aizsūtīt kompjuteru aplēses katrai summai, aprēķinātas pusgadam, un parādīt ik mēneša procentus, kapitāla deldējumu un balanci. Jums jāpiesūta $2.- (par katru aplēsi) un principāla, procentu un mēnešmaksu lielums un obligācijas termiņš.

Obligācijas pērk un pārdod un izgādā:

R. Kreišmanis Investments
Mortgage Broker. Member of Ontario Mortgage Association
148 Duke St., Hamilton 10, Ontario.
Telefons 527-5679

LAIKRAKSTA
LATVIJA AMERIKĀ
ATVEVIŠĶI NUMURI
PĒRKAMI TORONTO
LATVIEŠU VEIKALOS

DAUGAVAS VANAGU
Centrālā valde izdod grāmatu sērijas
LATVIEŠU KARAVIRS OTRA PASAULES KARA LAIKĀ II daļu.

Grāmata apskatīs vēl nekad nepublicētu temu par 38 latviešu policijas bataljoniem, kuŗi 2. pasaules karā daļēji bija pašas pirmās latviešu vienības cīņā pret mūsu tautas pašreizējiem apspiedējiem.

Grāmata būs apmēram 340 — 350 lp. bieza ar daudz dokumentārām liecībām oriģinālā un tulkojumā, kā arī plaši ilustrēta.

Galvenais redaktors O. Freivalds, militārais — kapt. LKOK O. Caunītis.

Grāmatas cena būs DM 35,-, vai pēc kursa citā valūtā. Tā iznāks aprīļa beigās vai maija sākumā.

Grāmatnīcas, grāmatu galdi, DV nodaļas (apvienības un kopas), pasūtinot vismaz 3 eksemplārus, saņems to ar 20% atlaidi.

Grāmatu pasūtinot un reizē iemaksājot naudu līdz 1972. g. 1. aprīlim, var saņemt 25% atlaidi. Nauda iemaksājama attiecīgās DV zemes valdē.

Grāmatas pasūtinājumi nododami DV ģenerālsekretāram A. Bērziņam, 44 Münster/Westf., Gravenerstr. 69, BRD.

B. E. Ring Funeral Home

7783 YONGE STREET
THORNHILL, ONTARIO

TELEPHONE:
889-7783

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.
tip-top MEATS
DELICATESSEN
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)

DĀVANAS KATRAM GADIJUMAM —
KERAMIKA, ROTASLIETAS, ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI, AUDUMI, GRĀMATAS, APSVEIKUMU KARTĪTES
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICĀ —
Latviešu namā, 491 College ielā, Toronto 174
(atvērta katru dienu no pl. 12 dienā līdz 8 vak., sestdienās no pl. 9 — 1 dienā, svinamās dienās slēgta).
Pieņem maksājumus par laikrakstu un sludinājumus.
Pārsūtām naudu, certifikātus un saiņus uz Latviju (pēc kataloga). Tuvākai informācijai zvaniet
921-7121

VALDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate
V. PALMA pārstāvis
377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — **782-7246.** Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

A. KRISTAPSONA
gaļas un gaļas izstrādājumu veikals
1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai
tālr. 863-1166
Benjamiņa filmu laboratorija

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250
Piedāvā zāli pirmā stāvā (ar gaisa dzesinātāju) dažādiem sarīkojumiem. Pieprasiet telefoniski —
465-5225
Daugavas Vanagu klubs
OTRĀ STĀVA
ATVĒRTS BIEDRIEM un VIESIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 p.p. — PL. 1 NO RĪTA,
SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.
SVĒTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 9 VAKARĀ
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām
Uz redzēšanos!

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTIM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPIGA UN SMALKJŪTIGA APBEDIŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Pirmais simts LNAK mūža dalībnieku

ticībā." Šie vārdi lielā mērā attiecināmi arī uz mūsu pašreizējo sabiedrību, no kuŗas daļa jau ieslīgusi pārticības miegā un nevarībā, bet daļa pārāk dzirdīga viltus praviešu mācībām. Tādēļ mūsu stāvoklis ir grūts un nedrīkstam vienaldzīgi stāvēt nolaistām rokām, bet jāiesaistās vēl jo vairāk kopējā darbā.

Sesijas otru dienu 5. martā ar svētbrīdi ievadīja māc. Ā. Čops, kas arī ir padomes loceklis. Savai svētrunai māc. Ā. Čops bija izvēlējies evaņģelija vārdus: „Svētīgi tie, kas izsalkuši un izslāpuši pēc taisnības, jo tie tiks paēdināti." Arī mēs esam taisnības meklētāji un cīnītāji, kaut gan reizēm vērojama arī paviršība pret mūsu nacionālajiem mērķiem un daudzi krituši par upuŗiem pašlabumu meklēšanai. Cilvēku dzīvē pastāv zināms līdzsvars starp laicīgo un garīgo vai nacionālo dzīvi. Kaut gan taisnības cīņa, tāpat kā katra cīņa, var nest kā uzvaru, tā arī zaudējumu, tā var arī turpināties bezgala ilgu laiku. Tādēļ arī mums jāturpina cīņa, neatkarīgi no tā, vai saskatāma uzvara vai zaudējums, jo tautas nākotne nebalstās uz mūsu baudu un laimi, bet gan uz mūsu ciešanām.

Sesijas dalībniekus sveicot, arī archibīskaps A. Lūsis pakavējās pie nacionālajiem uzdevumiem, uzsverot, ka šī sesija notiek laikā, kad daudz cilvēku dzīvo samulsumā un šaubu gaisotnē par mazo tautu likteni, kas liekas tīri bezcerīgs. To it kā rāda prezidenta R. Niksona viesošanās Ķīnā, kam sekos līdzīgs brauciens uz Maskavu. Mūsu pašu vidū arī rodas cilvēki, kas „sāk klibot uz abām kājām". Tādēļ mūsu centrālo organizāciju darbs ir sevišķi nozīmīgs, jo mūsu tautas un tēvzemes nākotne ir briesmās. Latviešu jaunatnei nepieciešama ievirze, lai tā nepazaudētu latvisko ideju, valodu un brīvības ilgas.

Latviešu inženieŗu apvienības ārzemēs sveicienus un vēlējumus nodeva padomes loceklis H. Vilks.

Amerikas latviešu apvienības uzdevumā padomes sesiju sveica ALAs priekšsēdis U. Grava, kas gan sesijā no ASV varēja ierasties tikai 5. martā. Reizē viņš arī norādīja uz teicamo sadarbību abu zemju centrālo organizāciju starpā visos darbības sektoros.

Rakstveida sveicienus bija sūtījis Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Dinbergs, Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons, DV CV priekšnieks V. Hazners, Kanadas latviešu skautu jendas priekšnieks E. Dāvidsons un Kanadas latviešu gaidu jendas priekšniece G. Upīte.

Iepriecināja fakts, ka šīs sesijas dalībniekiem valdes priekšsēdis varēja ziņot, ka LNAK mūža dalībnieku skaits sasniedzis pirmo simtu, no kuŗiem pēdējie desmit pieteicās sesijas laikā, iemaksājot paredzētos 100 dol. Tie bija Dr. J. Karols, M. Jonāne S. Leite, Dr. L. Lukss, H. Vilks, L. Vilka, kāds anonims, O. Zvirgzdgrauds, A. Sudmalis un kā simtais mākslinieks O. Grebže. Pēc plašākām diskusijām padome pieņēma arī statūtu papildinājumu, ka mūža dalībnieku iemaksas sastāda atsevišķu Nākotnes fondu, kuŗa pamatkapitāls ir neaizkaŗams, bet izlietojams vienīgi nacionālpolitiski sevišķi svarīgu uzdevumu veikšanai, par ko lemj LNAK padome, bet īpaši steidzamos gadījumos to var arī LNAK valde kopā ar padomes prezidiju ar ⅔ balsu vairākumu.

Padomes sesijai, par ko plašāku atreferējumu sniegsim vēlāk, sekoja arī lielāks interesentu skaits. R. N.

Kosīgina pretdemostrācijas izmeklēšana izmaksājusi vairāk nekā 100.000 dolaru

Izmeklēšana par policijas brutālitāti pretpadomju demonstrācijā pag. gada oktobrī pie Ontario zinātņu centra Toronto izmaksājusi vairāk kā 100.000 dol., kas ir par 6000 dol. vairāk nekā pilsēta bija piešķirusi Kosīgina speciālai apsargāšanai. Tiesneša Vanīni vadībā izmeklēšana turpinās jau sesto nedēļu. Nopratināti vairāk nekā 150 liecinieku, bet par pierādījumiem izmantoti fotouzņēmumi, kas izdarīti ārpus Ontario zinātņu centra.

Izdevumu lielāko daļu sastāda advokātu, izmeklētāju, stenografu, ierēdņu un tiesas pārstāvju algas. Izmeklēšanas advokātam Viljamam Smitam ir 4 palīgi, kam algu maksā Ontario province. Rojam Makmartijam, policijas padomdevējam un viņa trīs palīgiem algu maksā Toronto policija. Ukraiņu komitejai, kas vērsa apsūdzību, ir advokāts Roberts Karters ar diviem palīgiem. Papildus Toronto pilsētas padomei katrā sesijā ir vēl viens novērotājs.

Katras dienas liecību materiālus pārraksta mašīnrakstītājas. Līdz šim jau pārrakstīts 6000 lokšņu nopratināto liecinieku liecību. Ontario province samaksā arī viesnīcu tiesnesim Vanīni. Liecinieki saņem 6,25 dol. dienā. Līdz šim liecinieku dienas algas jau sasniegušas kopsummā 1000 dol. Lielākais vairums liecinieku bijuši etnisko grupu piederīgie, kas visi atkārtoti liecinājuši par policijas brutālitāti protesta demonstrācijās pagājušā gada 25. oktobrī. Apvainojumu atspēkošanai savukārt aicināti policijas liecinieki.

Bojātā krievu zemūdene atgriežas Baltijas bazē

Padomju zemūdeni pēc smagas mētāšanās vētrainā Atlantijas okeānā, 600 jūdzes ziemeļaustrumos no Ņufaundlendas, krievu velkonis paņēma tauvā, lai to aizvilktu. ASV izlūklidmašīna pirmoreiz pamanīja padomju raķešu zemūdeni, kad tā stipri valstījās 50 pēdu augstajos, vētras sakultajos viļņos, domājams, ar kādiem bojājumiem mašīntelpā. Ziemeļatlantijas aizsardzības organizācijas (NATO) patruļlidmašīna novēroja, ka atomspēka dzīto raķešu zemūdeni paņēma tauvā krievu velkonis. Kanadas bruņoto spēku pārstāvis Halifaksā sacīja, ka zemūdene aizvilkta projām no Ziemeļamerikas kontinenta, laidotos uz kādu tuvējo padomju ostu. ASV krasta aizsardzības kuteris sasniedza zemūdenes atrašanās vietu un piedāvāja palīdzību, bet krievi neatbildēja. Atlantijas okeanā vēl atradās 5 citi padomju tvaikoņi. Krievu zemūdene bija 345 pēdu gaŗa ar 90 vīru apkalpi, apbruņota ar trim 650 jūdžu tāllidojuma raķetēm Padomju velkonis ar pietauvoto zemūdeni virzījās ar 8 mezgliem stundā, cīnoties ar augstajiem viļņiem, ar kursu uz kādu ostu krievu okupētā Baltijā. Novērotāji sprież, ka paies samērā ilgs laiks, kamēr krievu zemūdene sasniegs 3000 jūdžu attālo ostu. Divas padomju lidmašīnas avarējušai zemūdenei Atlantijas okeānā nometa ar izpletņiem apgādi.

Kanadu veido un ceļ tās cilvēki

Gadskārtējā Kanadas ministru prezidenta dinejā Toronto bija pulcējušies vairāk kā 2600 dalībnieku. Liberāļu partijas rīkotās 50 dol. vakariņas deva ap 78.000 dolaru atlikuma, kas paredzēts labdarīgiem mērķiem. Mielastā 1. martā Royal York viesnīcā kā novērotāji bija aicināti arī vietējās preses pārstāvji.

Katrs dalībnieks saņēma sevišķi greznu, pergamentā iespiestu aicinājumu, kuŗā ministru prezidents Trudo uzsvēra — „Kanadu veido un ceļ tās cilvēki," pasvītrojot, ka liela ietekme Kanadas demokratiskās attīstības un saimnieciskās labklājības uzplaukumā bijusi visām Kanadas politiskajām partijām, aicinot katru kanadieti rosīgi piedalīties valsts labklājības celšanā.

Mielasta dalībnieku vidū bija noskaņojums, kas paredzētā ministru prezidenta runa būs viena no svarīgākajām un mājiens nākošajām federālajām vēlēšanām Kanadā, bet premjērs Trudo šim jautājumam nepieskārās. Viņa runa bija pozitīvi un optimistiski noskaņota par Kanadas šāsdienas iespējām un nākotnes izredzēm.

Trudo pasvītroja, ka nodarpieaudzis par 200.000, kas nobināto skaits 1971. gadā Kanadā ticis laikā, kad pasaules finanču un saimnieciskās aprindās valda nedrošība.. Šajā sakarībā ievērojamais laikraksts „Financial Times of London" izteicies, ka Kanada 1971. gadā ir uzskatāma par veiksmīgāko visas pasaules rūpniecības valstu vidū. Pieskaŗoties Kanadas saimnieciskajai augšanai, Trudo uzsvēra, ka 1971. gadā tā bijusi divas reizes lielāka nekā ASV, kas ir bagātākā valsts pasaulē. Ministru prezidents savā runā vairākkārt minēja, ka Kanada ir svētīta zeme un ka katrs kanadietis to tā arī jūt.

Rumānija baidās no padomju invāzijas

Rumānijā nošauts Bukarestas militārais komandieris ģenerālis Serbs par slepenu militāru noslēpumu nodošanu padomju militārajam atašejam Rumānijā. Padomju militārais atašejs, kas bijis šajā spiegošanā iejaukts, izraidīts no Rumānijas. Ģenerālis bijis arī Rumānijas parlamenta loceklis. Šis gadījums liecina par asām attieksmēm starp divām Varšavas pakta valstīm, kā arī Pad. savienības neveiksmi iegūt kontroli par kādu Varšavas pakta valsts aizsardzību. Notikums arī liecina, kādas briesmas draud Rumānijai no Pad. savienības.

Pēc padomju armijas iebrukuma Čechoslovakijā 1968. gadā, Rumānija šo Maskavas soli nosodīja un vēlāk noraidīja prasību Varšavas pakta militāriem spēkiem izdarīt militārus manverus Rumānijas teritorijā, jo šādi manevri bija arī ievadījums Čechoslovakijas invāzijai. Pēc 1968. gada Maskavā apmācītos virsniekus atlaida no rumāņu armijas un aizstāja ar tiem, kas savu izglītību bija ieguvuši Rumānijā. Kā zināms, Rumānijā neatrodas padomju karaspēks un tā izstrādājusi plānus, kā aizsargātjes no padomju karaspēka varbūtējā iebrukumā. Rumānijai ir draudzīgas attieksmes ar komūnistu Ķīnu. Prezidents Čaušesku pagājušā gadā apmeklēja Pekingu, kas nepatīka Pad. savienības vadītājiem, jo uzskata, ka Rumānijas politika nav atkarīga no Maskavas.

Franču žurnāls Paris Match nule atklāja, ka Rumānijā atskanējusi balss par Rietumu atbalstu padomju invāzijas gadījumā. Tālāk žurnālā pastāstīts, ka Rumānijas prezidenta Čaušesku nosūtījis Francijai un ASV fotokopijas par „Varšavas pakta militārā vadītāja izstrādātiem teorētiskiem plāniem Rumānijas invāzijai".

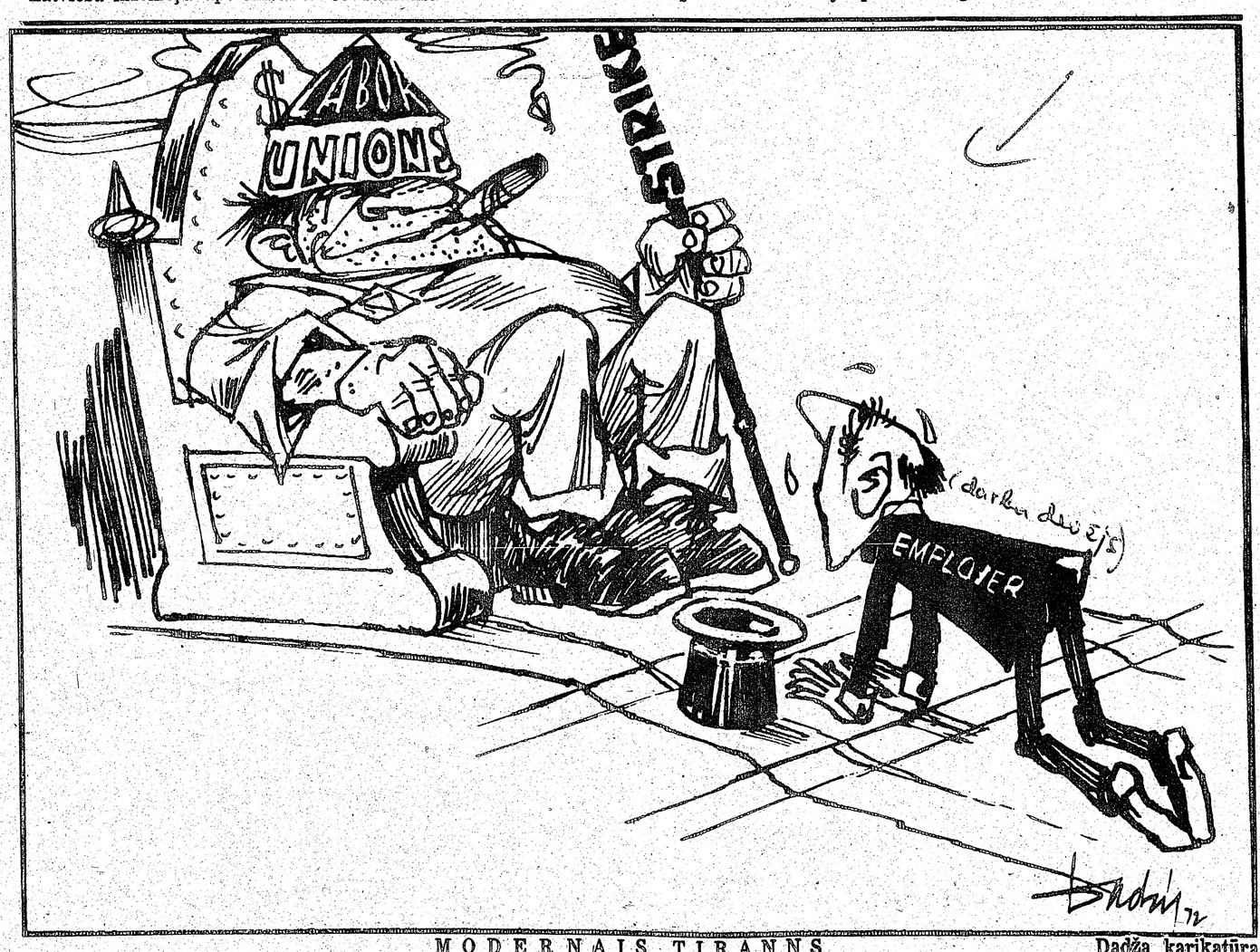

MODERNAIS TIRANNS Dadža karikatūra